JUSTITIA

DANMARKS UAFHÆNGIGE
JURIDISKE TÆNKETANK

Rapport:

Forslaget om en medieombudsmand

Oktober 2026

Forslaget om en medieombudsmand

Af Mikele Schultz-Knudsen, Lisbeth Sommer Holst Bolander og Birgitte Arent Eiriksson.

© Justitia og forfatterne, 2026

ISBN: 978-87-972489-4-2

Justitia - Danmarks uafhængige juridiske tænketank
Vesterbrogade 69D, 1. sal. 1620 København
www.justitia-int.org
info@justitia-int.org

Justitia er Danmarks eneste juridiske tænketank, der alene har fokus på retssikkerhed og frihedsrettigheder. Justitias formål er gennem analyser af høj faglig kvalitet og fremsættelse af konkrete juridiske løsningsforslag at påvirke den offentlige og politiske dagsorden med henblik på at fremme en politisk kultur, hvor disse værdier nyder den nødvendige respekt.

Justitias publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Rapporten er blevet til med støtte fra Politikens Fond og Dreyers Fond

Indhold 1
Resume 4
Om rapporten 8
Tidslinje 9
Konklusion og anbefalinger 10
1. Indledning 18
1.1. Baggrund for Justitias rapport 18
1.2. Metode 21
1.3. Rapportens opbygning 21
2. Beskyttelsen af ytringsfrihed og pressefrihed 23
2.1. Grundloven 23
2.2. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention 25
2.2.1. Om begrebet "public watchdog" og beskyttelsen af medierne 26
2.2.2. Om beskyttelsen af alternative medieaktører 28
2.3. EU's charter om grundlæggende rettigheder 30
2.4. European Media Freedom Act 31
2.5. Europarådets Ministerkomités anbefalinger 31
3. Beskyttelsen af privatlivets fred og æresbeskyttelse 33
3.1. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 33
3.2. Straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser 35
4. Den nuværende regulering af mediernes ansvar 39
4.1. Medieansvarslovens anvendelsesområde og betydning for ansvaret 39
4.2. Ansvarssystemet for traditionelle massemedier 40
4.2.1. Pressenævnet 41
4.2.2. Retningslinjerne for god presseskik 44
4.3. Ansvarssystemet for "alternative medieaktører" 48
4.3.1. Influentnævnet 48
4.3.2. De etiske regler for influenter 51
5. Medieansvarsudvalgets rapport 54
5.1. Baggrund og begrundelse for en medieombudsmand 55
5.2. Udvalgets forslag til Medieombudsmandens kompetencer 57
5.2.1. Debatfaciliterende funktion 58
5.2.2. Føre straffesager om freds- og ærekrænkelser, 59
5.2.3. Indtræde i civile sager 60
5.2.4. Henstille til meddelelse af fri proces. 61

5.2.5. Særlige kompetencer over for traditionelle massemedier - indbringe sager for Pressenævnet 61
5.2.6. Særlige kompetencer over alternative medieaktører - afgørelser om ny ansvarsnorm 62
5.3. Sammenligning med Sverige, Norge, Finland og Tyskland 63
5.4. Kritik af forslagene i Medieansvarsudvalgets rapport 66
5.4.1. Medieansvarsudvalgets mindretal 67
5.4.2. Kritik fra øvrige medlemmer af Medieansvarsudvalget 68
5.4.3. Manglende uafhængighed 69
5.4.4. Dobbeltrolle og beføjelser i forbindelse med retssager 70
6. Medieaftale fremlagt 9. december 2025 og de efterfølgende lovudkast 72
6.1. Seneste lovudkast sammenlignet med Medieansvarsudvalgets forslag 73
6.2. Generelle kompetencer 75
6.2.1. Formålsparagraf 75
6.2.2. Debatfaciliterende funktion 76
6.2.3. Henstille til meddelelse af fri proces 76
6.2.1. Anmelde freds- og ærekrænkelser til politiet 77
6.3. Særlige kompetencer 78
6.3.1. Kompetencer i forhold til traditionelle massemedier 78
6.3.2. Kompetencer i forhold til alternative medieaktører 79
6.4. Sammenligning med Presse- og Influentnævnet 81
6.5. Reaktioner på den politiske aftale og det første lovudkast 82
7. Vurdering af lovudkastet 87
8. Vurdering af forslagets betydning for "alternative medieaktører" 89
8.1. Definitionen af alternative medieaktører 89
8.2. Kompetencen til at træffe afgørelser om god offentliggørelsesskik 95
8.2.1. Behov for samme regulering af alternative og traditionelle medier 96
8.2.2. Placering af kompetencen til vurdering af "god offentliggørelseskik" 98
8.2.3. Indholdet af begrebet "god offentliggørelsesskik" 101
8.2.4. Sanktioner for manglende overholdelse af god offentliggørelsesskik 103
8.3. Straffesager om freds- og ærekrænkelser 105
8.4. Indtræde i og føre civile sager 107
8.5. Forbedring af alternative medieaktørers rettigheder 108
9. Vurdering af forslagets beskyttelse af den forurettede 109
10. Vurdering af bredere betydning, herunder for traditionelle medier 113
10.1. Indbringelse for Pressenævnet 113
10.2. Bidrage til den offentlige debat 117
10.3. Henstille til fri proces 119
10.4. Den fremtidige evaluering 121
10.5. Lovkvaliteten bør forbedres 123
11. Vurdering af beskyttelse af Medieombudsmandens uafhængighed 125

11.1. Finansiering 125
11.2. Udpegning 127
11.2.1. Eksempler på andre udpegningsorganers udpegelsesregler 128
11.2.2. Sammensætning af udpegningsorganet for Medieombudsmanden 131
11.2.3. Udpegningsprocessen for udpegningsorganet 133
11.2.4. Kravene til den udpegede Medieombudsmand 134
11.2.5. Udpegningsperiode og genudpegning af Medieombudsmanden 135
11.3. Afskedigelse 136

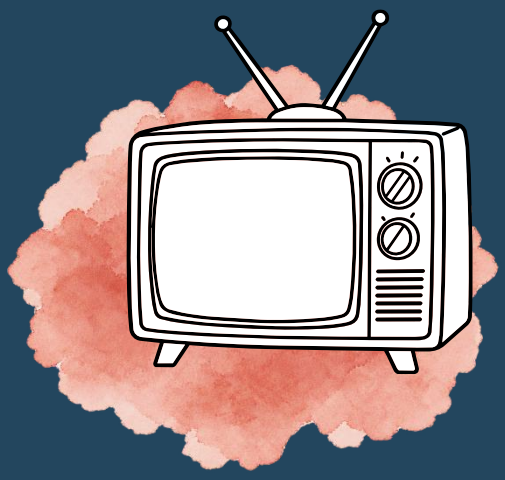

Resume

I september 2026 sendte regeringen et udkast til lovforslag i høring om oprettelse af en medieombudsmand. Forslaget bygger delvist på anbefalinger fra Medieansvarsudvalget samt på en politisk aftale fra 2025. Forslagene om en medieombudsmand har haft til hensigt at gøre rammerne for medieansvarssystemet mere tidssvarende med henblik på at styrke borgernes retssikkerhed i en ny digital virkelighed. Ifølge det seneste lovudkast er målet at skabe et øget medieansvar hos både alternative medier og traditionelle massemedier og derved en bedre beskyttelse af borgerne og demokratiet.

Nyhedsformidling og offentlig debat foregår i dag ikke alene gennem traditionelle massemedier, men også gennem sociale medier, bloggere, influenter og andre aktører, som i nogle tilfælde kan udfylde funktioner, der minder om pressens. Hvor traditionelle medier hidtil har været underlagt Pressenævnets kompetence, som har haft mulighed for at påpege overtrædelser af "god presseskik", har nye såkaldte alternative medieaktører ikke været underlagt et tilsvarende system.

Justitia anerkender, at der kan være behov for at underlægge visse nye medieaktører et særligt ansvar. Det afgørende spørgsmål er imidlertid, hvordan denne regulering afgrænses, og hvilke beføjelser en ny medieombudsmand skal have. En fri og uafhængig offentlig debat forudsætter, at borgere og medier har vide rammer for at formidle oplysninger, kritik og synspunkter - også når de er skarpe, kontroversielle eller ubehagelige. Samtidig har staten en legitim interesse i at beskytte borgere mod alvorlige krænkelser, spredning af falske oplysninger og i at sikre adgang til effektive retsmidler. Forslaget om en medieombudsmand rejser derfor grundlæggende spørgsmål om balancen mellem på den ene side ytringsfriheden, informationsfriheden og pressefriheden og på den anden side hensynet til privatlivets fred samt beskyttelsen mod freds- og ærekrænkelser. Reguleringen på området bør naturligvis indrettes, så disse modstående hensyn afvejes proportionalt.

Den foreslåede ordning

Efter lovudkastet skal Medieombudsmanden have en række særlige kompetencer over for såkaldte "alternative medieaktører". Begrebet er imidlertid meget bredt og utilstrækkeligt afgrænset. Derfor kan det efter Justitias vurdering komme til at omfatte langt flere aktører end dem, der reelt fungerer som alternativer til traditionelle medier. Også almindelige borgere, debattører, forskere, NGO'er, politikere, virksomheder og offentlige myndigheder kan efter omstændighederne blive omfattet, hvis de offentliggør oplysninger af faktuel karakter med tilstrækkelig rækkevidde. Dermed risikerer reguleringen at række ind i den almindelige offentlige debat.

Samtidig er den nye ansvarsnorm om "god offentliggørelsesskik" bredt formuleret. Lovudkastet overlader det til Medieombudsmanden at fastsætte de nærmere regler og giver samtidig mulighed for, at normen løbende udvikles gennem Medieombudsmandens praksis. Efter Justitias vurdering er der behov for væsentligt klarere grænser, så reguleringen navnlig ikke kommer til at omfatte

subjektive holdninger til og vurderinger af faktiske forhold, og så det på forhånd står tilstrækkeligt klart, hvilken adfærd der kan udløse et ansvar.

Den utilstrækkelige afgrænsning af alternative medieaktører og ansvarsnormen skal samtidig ses i sammenhæng med Medieombudsmandens vidtgående beføjelser. Medieombudsmanden skal selv fastsætte nærmere regler om god offentliggørelsesskik, tage sager op af egen drift, træffe afgørelse om overtrædelser og give påbud om offentliggørelse af afgørelser og genmæle. Manglende efterlevelse af sådanne påbud kan straffes med bøde og i gentagelsestilfælde med fængsel.

Medieombudsmanden får desuden overfor alternative medieaktører særlige kompetencer i civile og strafferetlige sager, herunder mulighed for at indtræde i og føre civile sager, overtage udførelsen af visse straffesager og i visse tilfælde bestemme, at almene hensyn kræver offentlig påtale. Efter Justitias vurdering er det navnlig kombinationen af en utilstrækkelig afgrænsning af den omfattede personkreds, en åben ansvarsnorm og en enkelt instans med både regelfastsættelses- og afgørelsesbeføjelser samt særlige kompetencer i civile og strafferetlige sager, som skaber risiko for, at ordningen går for langt i forhold til ytrings- og pressefriheden.

Medieombudsmandens kompetencer i det aktuelle lovudkast

Traditionelle massemedier

- Indbringe sager om god presseskik til Pressenævnet – også på eget initiativ
- Tilkendegive om god presseskik afspejler "almindelig redelighed"

Kompetencer overfor begge aktører

- Bidrage til den offentlige debat
- Henstille til fri proces
- Anmelde freds- og ærekrænkelser til politiet

Alternative medieaktører

- Fastsætte regler om god offentliggørelsesskik
- Optage og afgøre sager om god offentliggørelsesskik
- Påbyde offentliggørelse af afgørelser og genmæle
- Bestemme, at almene hensyn kræver offentlig påtale
- Overtage og føre visse straffesager
- Indtræde i og føre civile sager
- Udstede bødeforelæg ved tilsidesættelse af påbud

Samtidig indebærer lovudkastet på flere punkter et mere intensivt kontrolsystem for alternative medieaktører end for traditionelle massemedier. Traditionelle medier er underlagt regler om god presseskik, hvor Pressenævnet træffer afgørelse, hvilket bl.a. er begrundet i hensynet til pressefriheden. Over for alternative medieaktører bliver det derimod Medieombudsmanden, der både skal fastsætte nærmere regler om god offentliggørelsesskik, tage sager op og træffe afgørelse. Herved overses det imidlertid, at nogle alternative medieaktører efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions praksis kan have krav på en beskyttelse, der i relevante situationer svarer til beskyttelsen af traditionelle medier, når de udfylder samme demokratiske funktion som offentlighedens vagthund (public watchdog). Det kan samtidig i en række tilfælde fremstå vilkårligt, hvorvidt et konkret medie er underlagt det ene eller det andet system.

Overfor de traditionelle massemedier er Medieombudsmandens rolle væsentligt mere begrænset end i Medieansvarsudvalgets oprindelige forslag. Medieombudsmanden får ikke egentlige retssagskompetencer over for massemedierne, men kan bl.a. på eget initiativ indbringe sager om god presseskik for Pressenævnet, anmelde freds- og ærekrænkelser til politiet og henstille til fri proces. Medieombudsmanden kan desuden på baggrund af Pressenævnets afgørelser tilkendegive sin opfattelse af, om retningslinjerne for god presseskik afspejler "almindelig redelighed".

Justitia finder det positivt, at de mest vidtgående retssagskompetencer over for traditionelle medier er udgået, men peger fortsat på behovet for klare grænser for Medieombudsmandens kompetencer.

Læsevejledning

Rapporten gennemgår den retlige beskyttelse af ytrings-, informations- og pressefriheden samt af privatlivets fred, det eksisterende danske medieansvarssystem, Medieansvarsudvalgets oprindelige forslag og videreudviklingen heraf til den politiske aftale og de to lovudkast. Analysen inddrager desuden erfaringer fra andre europæiske lande og interviews med centrale aktører. På den baggrund undersøger rapporten nærmere forslaget om en medieombudsmand, herunder hvilken betydning forslaget kan få for alternative medieaktører, traditionelle medier, de forurettede og samfundsdebatten mere bredt.

Justitia anbefaler (Læs uddybende i rapporten afsnit *Konklusion og anbefalinger*):

1. **Reguler alternative medier, ikke samfundsdebattører**

   Begrebet "alternative medieaktører" bør afgrænses, så Medieombudsmandens kompetencer retter sig mod aktører, der reelt fungerer som alternativer til traditionelle massemedier og ikke mod almindelige deltagere i den offentlige debat.
2. **Reguler alternative medier på samme måde som traditionelle medier ved at oprette et nævn for alternative medier**

   Medieombudsmandens kompetence i sager om "god offentliggørelsesskik" bør svare til den foreslåede kompetence i sager om "god presseskik". Medieombudsmanden bør derfor kunne indbringe sager om god offentliggørelsesskik, men ikke selv afgøre dem. I stedet bør

der for alternative medier oprettes et nævn, på linje med Pressenævnet, som træffer afgørelser om god offentliggørelsesskik.

3. **Sæt klare grænser for begrebet "god offentliggørelsesskik"**

   Begrebet bør afgrænses til f.eks. kun at omfatte kvalificeret desinformation og/eller ved at sikre, at der stadig er mulighed for at udtrykke subjektive holdninger til fakta. I sammenlignelige situationer bør der ikke stilles strengere krav, end der stilles efter god presseskik, og ansvar bør forudsætte, at den overtrådte regel er klart beskrevet.

4. **Begræns sanktionerne for overtrædelse af god offentliggørelsesskik og styrk de processuelle garantier**

   Muligheden for frihedsstraf ved manglende efterlevelse af påbud bør udgå. Det bør desuden fremgå, at domstolsprøvelse kan tillægges opsættende virkning, og der bør fastsættes tidsfrister for klager og anmodninger om genmæle.

5. **Fjern Medieombudsmandens kompetence til at føre straffesager**

   Straffesager om freds- og ærekrænkelser bør fortsat varetages af anklagemyndigheden og ikke af en institution, der samtidig har til opgave at varetage hensynet til den forurettede.

6. **Fjern eller begræns Medieombudsmandens kompetence i civile sager**

   Muligheden for at indtræde i civile sager bør fjernes eller som minimum begrænses til tilfælde, hvor den forurettede ellers ikke kan forventes at få ført sin sag.

7. **Styrk alternative medieaktørers rettigheder**

   Når alternative medieaktører pålægges pligter, der minder om traditionelle mediers, bør nogle af disse også få rettigheder svarende til traditionelle medier, eksempelvis til aktindsigt, retsbogsudskrifter og kildebeskyttelse. Medieombudsmanden bør desuden kunne bistå alternative medieaktører, når de selv mødes med retlige konflikter, f.eks. kunne henstille til fri proces.

8. **Styrk hensynet til den forurettede**

   Medieombudsmandens mulighed for imod den forurettedes ønske at tage sager op om god offentliggørelsesskik eller indbringe sager for Pressenævnet bør begrænses til tilfælde, hvor "almene hensyn" kræver det.

9. **Fastsæt regler for udpegningsorganet**

   Der bør fastsættes regler om udpegningsperioder og genudpegning af medlemmer af udpegningsorganet, og det bør sikres, at Medieombudsmanden både formelt og i praksis fremstår uafhængig af regeringen, de regulerede aktører, udpegningsorganet og andre relevante interesser.

10. **Sæt fokus på ytringsfrihed i lovforslaget og den fremtidige evaluering**

    Lovforslaget bør indeholde et afsnit om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser. Den planlagte evaluering bør samtidig undersøge ordningens betydning for ytringsfriheden og den frie debat og ikke alene have fokus på, om Medieombudsmandens kompetencer skal udvides.

Om rapporten

Denne rapport analyserer de forslag om oprettelse af en medieombudsmand, der er blevet bragt på banen i løbet af 2025 og 2026.

Det første konkrete forslag til en model kom i en rapport fra Medieansvarsudvalget i januar 2025, som efterfølgende i en tilrettet version blev en del af en politisk aftale fra december 2025. Den politiske aftale ledte frem til et lovudkast om oprettelse af en medieombudsmandsinstitution, som blev sendt i høring første gang i januar 2026. Efter folketingsvalg og regeringsdannelse blev et lettere tilrettet lovudkast herefter sendt i høring igen i september 2026.

Denne rapport er udgivet i oktober 2026, umiddelbart efter udløbet af høringsfristen for sidstnævnte lovudkast.

Forslagene om en medieombudsmand har haft til hensigt at opdatere medieansvarssystemet til en ny digital virkelighed. Den teknologiske udvikling har medført en markant forandring af mediebilledet, hvorved de traditionelle massemedier, såsom aviser og øvrige trykte publikationer, er blevet suppleret og udfordret af alternative medieaktører, herunder sociale medier, bloggere og influenter. Hvor traditionelle medier hidtil har været underlagt Pressenævnets kompetence, som har haft mulighed for at påpege overtrædelser af "god presseskik", har de nye, såkaldte alternative medieaktører, hidtil ikke været underlagt et tilsvarende system.

På den baggrund foreslog Medieansvarsudvalget i januar 2025 en opdatering af ansvarssystemet, der bl.a. ville medføre oprettelse af en medieombudsmand. Dette forslag skabte efterfølgende betydelig debat – også internationalt – og blev mødt med stor modstand fra bl.a. de traditionelle medier, som Medieombudsmanden ifølge forslaget også havde en række kompetencer overfor. Ved en politisk aftale af 9. december 2025 blev den daværende regering (Socialdemokraterne, Venstre og Moderaterne) samt SF og Enhedslisten enige om en opdatering af medieansvarssystemet i en digital medievirkelighed. Aftalen fulgte flere af Medieansvarsudvalgets forslag, herunder oprettelsen af en medieombudsmand, men begrænsede dog en række af dennes kompetencer til alene at omfatte alternative medieaktører. Den politiske aftale blev efterfølgende konkretiseret nærmere i de nævnte lovudkast.

De fem partier, der indgik den politiske aftale, har fortsat et flertal i det nye folketing efter folketingsvalget i marts 2026. Lovudkastet blev som nævnt sendt i høring igen af den nye regering i september 2026. Lovudkastet indeholder en ikrafttrædelsesdato den 1. januar 2027. Det fremgår af regeringens lovprogram, at lovforslaget vil blive fremsat i folketinget i løbet af efteråret 2026.

Justitia har i 2025 og 2026 gennemført en grundig undersøgelse af de enkelte forslag om oprettelse af en medieombudsmand og deres mulige konsekvenser. Analysen er sket med udgangspunkt i gældende lovgivning, retspraksis og interviews med centrale aktører, som repræsenterer forskelligrettede holdninger til forslaget om en medieombudsmand. Justitia ønsker med denne rapport at bidrage med juridiske perspektiver, der kan indgå i den offentlige debat og den politiske vurdering af

forslaget. Det er Justitias ambition at sikre en kritisk og nuanceret belysning af de demokratiske, retlige og praktiske konsekvenser ved den foreslåede Medieombudsmand, som kan inddrages i arbejdet med et eventuelt endeligt lovforslag. Justitias rapport er et uafhængigt bidrag til beslutningstagere, medier og civilsamfund, som kan kvalificere den videre debat og lovgivningsproces.

Forslaget om medieombudsmand - tidslinje

Maj 2022
Medieaftale 2022-2025
Politisk beslutning om at nedsætte et udvalg om medieansvar.
Motivation: Medieansvarssystemet skal tilpasses en digital medievirkelighed med højere tempo, nye aktører og nye risici for borgere og virksomheder.

August 2022
Medieansvarsudvalget nedsættes
Udvalget skal undersøge, hvordan medieansvarssystemet kan opdateres, herunder muligheden for en medieombudsmand efter svensk forbillede.

Januar 2025
Medieansvarsudvalgets rapport
Første samlede model for en Medieombudsmand præsenteres.
Model: Bred og vidtgående model med kompetencer over for både traditionelle massemedier og alternative medieaktører.

December 2025
Politisk aftale
Regeringen, SF og Enhedslisten indgår aftale om en opdatering af medieansvarssystemet.
Model: Modellen afgrænses politisk. Færre kompetencer over for traditionelle massemedier, mens hovedvægten rettes mod alternative medieaktører.

Januar 2026
Første lovudkast i høring
Den politiske aftale omsættes til konkret lovtekst og sendes i høring.
Model: Den politiske model bliver juridisk konkret. Definitioner, kompetencer, processer og sanktioner får form.

September 2026
Revideret lovudkast i høring
Efter folketingsvalg og regeringsdannelse sendes et lettere tilrettet lovudkast i høring igen.
Model: Samme grundmodel, men med yderligere justeringer og præciseringer.

Hvordan forslaget har ændret karakter.

Konklusion og anbefalinger

Samlet set finder Justitia, at det allerede eksisterende medieansvarssystem i vidt omfang opfylder behovet for medieregulering. Justitia anerkender dog, at der kan være behov for at underlægge alternative medieaktører et medieansvar inspireret af det eksisterende system for de traditionelle medier, da de alternative medieaktører i stigende grad varetager en lignende "public watchdog"-rolle med at formidle nyheder til befolkningen.

Lovudkastet går imidlertid langt videre og indfører et væsentligt mere intensivt kontrolsystem af de alternative medieaktører, hvor hensynet til de alternative medieaktørers pressefrihed efter Justitias opfattelse ikke er blevet tilstrækkeligt inddraget.

Justitia er således ikke imod selve ideen om at etablere en medieombudsmandsordning. Justitia finder dog, at der i lovudkastet bør findes en bedre balance i forhold til ytringsfriheden og pressefriheden. Justitias primære bekymringer til det nye lovudkast er:

- At udtrykket "alternative medieaktører" er så bredt, at Medieombudsmandens kompetencer ikke kun omfatter aktører, der agerer ligesom traditionelle medier (f.eks. onlineaviser og bloggere), men også bl.a. almindelige borgere, NGO'er, debattører, forskere og politikere, når disse laver opslag på sociale medier med faktuelle oplysninger og tilstrækkelig stor rækkevidde.
- At Medieombudsmanden får kompetence til selv at opstarte og afgøre sager om "god offentliggørelsesskik" overfor de alternative medieaktører, hvilket står i modsætning til "god presseskik"-systemet for traditionelle massemedier, hvor Medieombudsmanden vil skulle overlade sagens afgørelse til Pressenævnet. Ligeledes får Medieombudsmanden kompetence til at indtræde i både civile sager og straffesager mod alternative medieaktører.

Det er fra politisk side – med god grund – besluttet at undlade at udbrede en række af Medieombudsmandens kompetencer til de traditionelle massemedier af hensyn til pressefriheden. Samme hensyn bør imidlertid også indtænkes i forhold til alternative medieaktører, som i dag også agerer i pressens rolle som "public watchdog".

Efter Justitias opfattelse bør lovudkastet derfor gennemarbejdes yderligere for at sikre, at ordningen ikke medfører vilkårlighed og ikke går for langt i forhold til ytrings- og pressefrihed.

På denne baggrund fremsætter Justitia følgende anbefalinger:

Anbefaling 1: Reguler alternative medier, ikke samfundsdebattører

Vurdering: Lovudkastets begreb i forhold til "alternative medieaktører" er så udefineret, at begrebet i praksis ikke har nogen selvstændig betydning for lovens anvendelse. Reguleringen af alternative medieaktører kommer derfor ikke kun til at ramme aktører, der agerer ligesom traditionelle medier (f.eks. onlineaviser og bloggere). I stedet kommer bl.a. almindelige borgere, NGO'er, meningsdannere, debattører, forskere, folketingspolitikere, almindelige erhvervsvirksomheder og offentlige

myndigheder også til at blive opfattet som "alternative medieaktører", hvis de f.eks. laver opslag på sociale medier med faktuelle oplysninger, når disse opnår tilstrækkelig stor rækkevidde. Dette kan også gælde for personer, der ellers ikke har et stort antal følgere. Dermed står Medieombudsmanden til også at få kompetence overfor alle disse grupper, hvoraf flere varetager væsentlige roller i demokratiet. Dette må antages at kunne få stor betydning for den offentlige debat.

Justitia anbefaler:

At begrebet "alternative medieaktører" afgrænses nærmere, så Medieombudsmandens kompetencer overfor disse indskrænkes til aktører, der reelt fungerer som et alternativ til de traditionelle massemedier og ikke omfatter enhver aktør på sociale medier.

Det er Justitias opfattelse, at Medieombudsmandens kompetence ikke bør omfatte grupper, der ikke kan anses for sammenlignelige med traditionelle massemedier, herunder f.eks. politikere, NGO'er og almindelige deltagere i den offentlige debat, samt at Medieombudsmanden ikke bør have kompetence overfor alternative medieaktører med få følgere. Herudover bør grænsefladerne til andre kontrolinstanser afklares, f.eks. i forhold til Folketingets Ombudsmand. En sådan afgrænsning kan f.eks. indskrænke kontrollen til større alternative medieaktører, der er erhvervsdrivende (såsom professionelle bloggere med annonceindtægter), eller andre der aktivt i større omfang udøver alternativ medievirksomhed gennem nyhedsformidling eller anden formidling af faktuel karakter.

Anbefaling 2: Reguler alternative medier på samme måde som traditionelle medier ved at oprette et nævn for alternative medier

Vurdering: De ændringer, som politikerne har foretaget fra Medieansvarsudvalgets oprindelige forslag til den valgte model i den politiske aftale, har i høj grad været baseret på et ønske om ikke at gå for langt i forhold til traditionelle massemediers pressefrihed. I den forbindelse virker det til, at der fra politisk side ikke har været et tilsvarende ønske om at beskytte alternative medieaktører, selvom disse ifølge Den Europæiske Menneskerettighedskonvention kan have tilsvarende krav på beskyttelse, i det omfang de udfylder samme rolle som traditionelle massemedier.

Lovudkastet indfører et væsentligt mere intensivt kontrolsystem af de alternative medieaktører end det medieansvarssystem, der gælder for traditionelle medieaktører. Bl.a. får Medieombudsmanden kompetence til selv at opstarte og afgøre sager om "god offentliggørelsesskik" overfor alternative medieaktører, hvilket står i modsætning til "god presseskik"-systemet for traditionelle massemedier, hvor Medieombudsmanden vil skulle overlade sagens afgørelse til Pressenævnet.

Der er således behov for at varetage hensynet til de alternative medieaktørers ytringsfrihed samt for at sikre et mere ensartet ansvarssystem mellem traditionelle massemedier og alternative medieaktører.

Justitia anbefaler

At der ved lov oprettes et nævn for alternative medier, der kan afgøre sager om god offentliggørelsesskik, ligesom Pressenævnet er oprettet til at afgøre sager om god presseskik. Dermed fjernes Medieombudsmandens afgørelseskompetence i sager om god offentliggørelsesskik, så denne alene kan indbringe sager for det nye nævn.

Dermed vil begge grupper medieaktører have et nævn til at vurdere "god skik" indenfor deres felt. Samtidig vil Medieombudsmanden for begge grupper have kompetence til at indbringe sager for det relevante nævn, men ikke til selvstændigt at afgøre sagerne.

Anbefaling 3: Sæt klare grænser for begrebet "god offentliggørelsesskik"

Vurdering: Praksis om god offentliggørelsesskik bør fastsættes med stor forsigtighed. Der bør i den forbindelse stilles færre krav til alternative medieaktører end til de traditionelle massemedier, idet en influent ikke kan forventes at foretage samme grundige prøvelse af f.eks. kildekritik som et professionelt medie, ligesom modtagerne må forventes at være mere kildekritiske overfor en influent end overfor et stort traditionelt massemedie.

Det er også afgørende, at begrebet ikke omfatter alternative medieaktørers holdninger. Det skal fortsat være muligt for alternative medieaktører at sætte spørgsmålstegn ved det, som staten mener er faktum. Som eksempel kan nævnes de mange aktører på sociale medier, der under Covid-19-epidemien udtrykte skepsis overfor f.eks. behovet for vacciner. En sådan debat bør stadig kunne foregå frit, uden Medieombudsmanden udsteder påbud til alle, der har en anden holdning end sundhedsmyndighederne. Ligeledes bør vurderinger af faktum klart undtages fra begrebet. Hvis en alternativ medieaktør f.eks. vurderer, at et lovforslag fremsat af regeringen vil indføre "masseovervågning" i Danmark, bør Medieombudsmanden ikke kunne træffe afgørelse om, hvorvidt denne vurdering er korrekt eller ej.

Justitia anbefaler,

At grænserne for begrebet "god offentliggørelsesskik" afgrænses klart i lovforslaget, f.eks. ved at begrænse det til kun at regulere kvalificeret desinformation og/eller ved at sikre, at der stadig er mulighed for at udtrykke subjektive holdninger til fakta.

At der ved udviklingen af begrebet "god offentliggørelsesskik" ikke bør stilles strengere krav end begrebet "god presseskik" stiller i situationer, hvor funktion og indhold er sammenlignelige, samt at det sikres, at afgørelser om overtrædelse af "god offentliggørelsesskik" forudsætter, at den overtrådte regel er klart beskrevet i de offentliggjorte regler om god offentliggørelsesskik.

Anbefaling 4: Begræns sanktionerne for overtrædelse af god offentliggørelsesskik og styrk de processuelle garantier

Vurdering: Lovudkastet indebærer mulighed for at idømme frihedsstraf for overtrædelse af god offentliggørelsesskik. Justitia er opmærksom på, at strafferammen i lovudkastets § 30 (bøde eller fængsel op til 4 måneder) er inspireret af medieansvarslovens § 53, samt at det fremgår af lovudkastet, at frihedsstraf kun forventes anvendt i fjerdegangstilfælde, når omstændighederne taler for det. Risiko for frihedsstraf kan dog potentielt indebære stor påvirkning af ytringsfriheden, og der er samtidig risiko for, at frihedsstraf vil blive fundet uproportionelt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Justitia bekendt har manglende overholdelse af Pressenævnets afgørelser heller aldrig ført til frihedsstraf. Justitia finder på denne baggrund, at muligheden for at idømme frihedsstraf ikke bør opretholdes.

Der er samtidig ikke fastsat tidsfrister for klage over overtrædelse af god offentliggørelsesskik eller for anmodninger om at få bragt et genmæle.

Især i begyndelsen kan der være fortolkningstvivl om loven, hvorfor det må forventes, at nogle afgørelser vil blive indbragt for domstolene. Det fremgår af det seneste lovudkast, at *"indbringelse af en sag for domstolene ikke vil have opsættende virkning i forhold til afgørelser truffet af medieombudsmanden"*. Dermed kan den alternative medieaktør, der vælger at indbringe en sag for domstolene, risikere at skulle vælge mellem at følge Medieombudsmandens afgørelse, selvom den alternative medieaktør er uenig heri og ønsker den ændret, eller at afvente resultatet ved domstolene, men så blive mødt af bøde- eller frihedsstraf for ikke at have efterfulgt afgørelsen, hvis denne opretholdes af domstolene.

Justitia anbefaler,

At muligheden for at idømme frihedsstraf for manglende opfyldelse af et påbud bør udgå af lovudkastet.

At det skrives eksplicit ind i lovudkastet, at der kan gives opsættende virkning, når en sag om efterlevelse af Medieombudsmandens afgørelse om brud på "god offentliggørelsesskik" indbringes for domstolene.

At der fastsættes tidsfrister for at klage over overtrædelse af "god offentliggørelsesskik" og for at fremsætte anmodninger om genmæle ligesom det kendes på medieansvarslovens område.

Anbefaling 5: Fjern Medieombudsmandens kompetence til at føre straffesager

Vurdering: Medieombudsmanden får kompetence til at indtræde i både civile sager og straffesager, men kun mod alternative medieaktører.

Lovudkastet medfører derfor en høj grad af vilkårlighed og uensartethed, idet en række medieaktører selv vil kunne vælge, hvorvidt de ønsker at høre til kategorien af traditionelle massemedier (ved frivilligt at tilmelde sig Pressenævnet), eller om de ønsker at være i kategorien af alternative

medieaktører. For de forurettede[1] vil det derfor fremstå vilkårligt, hvorvidt Medieombudsmanden f.eks. vil kunne bidrage til straffesager, civile sager eller sager om god offentliggørelsesskik mod et konkret medie, idet Medieombudsmanden kun får disse kompetencer overfor alternative medieaktører.

Straffesager hører principielt hjemme ved anklagemyndigheden. Særligt straffesager om freds- og ærekrænkelser indebærer en principiel afvejning mellem modstående grundrettigheder om henholdsvis ytringsfrihed og privatliv. Derfor bør sagerne efter Justitias opfattelse ikke varetages af en statslig institution, der varetager forurettedes interesser og derfor ikke kan anses for at have samme objektivitet som anklagemyndigheden. Selvom anklagemyndigheden med lovudkastet får mulighed for at stoppe straffesager, når den ikke finder grundlag for tiltale, kan denne prøvelse risikere at blive en formalitet, når Medieombudsmanden som ekspert på området har anmodet om, at sagen føres.

Justitia anbefaler,

At Medieombudsmanden ikke får kompetence til at føre straffesager.

Anbefaling 6: Fjern eller begræns Medieombudsmandens kompetence i civile sager

Vurdering: Som nævnt ovenfor indebærer det en høj grad af vilkårlighed, at Medieombudsmanden får kompetence til at indtræde i både civile sager og straffesager, men kun mod alternative medieaktører.

Kompetencen til at indtræde i civile sager må bl.a. anses for at være inspireret af Forbrugerombudsmandens kompetence til også at indtræde i civile sager. Forbrugerombudsmanden vil dog i forbrugersager varetage interesserne for den "svage part" (forbrugeren) overfor den mere professionelle part (den erhvervsdrivende). Medieombudsmanden vil derimod komme til at repræsentere både svage og stærke parter. Det bemærkes i den forbindelse, at eftersom begrebet "alternative medieaktører" kommer til at omfatte privatpersoner, når deres opslag på sociale medier får stor opmærksomhed, vil også privatpersoner, der f.eks. har delt (eventuelle fejlbehæftede) faktuelle oplysninger om landets statsminister, kunne opleve, at en statslig institution indtræder til fordel for statsministeren i et søgsmål mod dem. Der har tidligere været eksempler på influenter, der modtog kritik af f.eks. udtalelser om erhvervsvirksomheder som Molslinjen. I mange situationer kan den alternative medieaktør således være den "lille part" i en retlig konflikt, mens Medieombudsmanden i disse tilfælde hjælper den "stærke part" i konflikten.

[1] Lovudkastet anvender begrebet "den forurettede" i relation til både straffesager, civile retssager og sager om god offentliggørelsesskik/god presseskik. Begrebet anvendes derfor bredt til at beskrive den part, som føler sig forurettet af et medies ageren. Justitia anvender derfor i denne rapport også denne brede forståelse af begrebet.

Justitia anbefaler,

At Medieombudsmandens mulighed for at indtræde i civile sager udgår af lovforslaget eller som minimum begrænses til sager, hvor den forurettede ellers ikke kan forventes at få ført sin sag.

Anbefaling 7: Styrk alternative medieaktørers rettigheder

Vurdering: Lovudkastet anerkender, at alternative medieaktører i dag spiller en større rolle i mediebilledet og dermed medvirker til at oplyse befolkningen. Alligevel har lovudkastet efter Justitias vurdering udelukkende fokus på at øge alternative medieaktørers forpligtigelser og kontrollen med dem, mens der mangler fokus på at øge deres rettigheder til at varetage deres nye rolle i mediebilledet.

Justitia anbefaler,

At alternative medieaktørers rettigheder forbedres.

F.eks. bør der gives nogle alternative medieaktører samme rettigheder som traditionelle massemedier i forhold til aktindsigt, retsbogsudskrifter, kildebeskyttelse etc., hvilket vil være naturligt, når lovudkastet underlægger dem forpligtelser, der minder om de traditionelle massemediers. Herudover bør Medieombudsmanden gives kompetence til også at kunne hjælpe alternative medieaktører, når de møder retlige konflikter, herunder henstille til fri proces.

Anbefaling 8: Styrk hensynet til den forurettede

Vurdering: Lovudkastet lægger op til, at Medieombudsmanden imod forurettedes ønske kan opstarte sager om god offentliggørelsesskik samt opstarte sager ved Pressenævnet om god presseskik. Der kan imidlertid være mange gode grunde til, at en forurettet person, som f.eks. har fået delt private forhold online, ønsker sagen tysset ned og afsluttet hurtigst muligt. Opstart af en sag for at statuere et eksempel i forhold til et medie kan i sådanne sager opleves af forurettede som værende imod dennes ønske og interesse.

Justitia anbefaler,

At Medieombudsmandens kompetence til – imod forurettedes ønske – at opstarte sager om god offentliggørelsesskik og indbringe sager for Pressenævnet om god presseskik begrænses, således at det som ved straffesager kun kan ske, hvor "almene hensyn" kræver det.

Dette vil sikre, at der skal være en særlig stor samfundsmæssig interesse i sagen, før forurettedes ønsker kan tilsidesættes.

Anbefaling 9: Fastsæt regler for udpegningsorganet

Vurdering: Debatten om forslagene har bl.a. omhandlet Medieombudsmandens uafhængighed af regeringen. Det er derfor positivt, at Medieombudsmanden i lovudkastet er sikret en tilstrækkelig uafhængighed af den siddende regering, da udpegning og eventuel afskedigelse sker gennem et udpegningsorgan bestående af repræsentanter for forskellige relevante interesser. Justitia vurderer dog, at Medieombudsmandens uafhængighed også af andre interessenter kan forbedres, bl.a. ved at foretage nogle justeringer i reglerne for udpegningsorganet.

Justitia anbefaler,

At der fastsættes regler om udpegningsperioder og genudpegning af medlemmer af udpegningsorganet i medieombudsmandsloven.

At det sikres, at udpegningsorganet udpeger en medieombudsmand, der ikke kun er formelt uafhængig, men også i praksis fremstår uafhængig af alle relevante aktører, herunder aktører omfattet af Medieombudsmandens kompetencer, udpegningsorganet samt regeringen og andre politiske aktører.

Anbefaling 10: Sæt fokus på ytringsfrihed i lovudkast og fremtidige evalueringer

Vurdering: De udsendte lovudkast har ikke indeholdt et afsnit om "forholdet til Danmarks internationale forpligtelser". Et sådant afsnit bør indgå i det endelige lovforslag, da andet vil være udtryk for dårlig lovkvalitet set i lyset af, at lovudkastet indebærer åbenlyse indgreb i ytrings- og informationsfriheden. Selv hvis regeringen finder disse indgreb berettigede bør denne vurdering og dermed grænserne for lovens fortolkning, indarbejdes i lovudkastet.

Det er herudover nævnt flere gange i lovudkastet, at ordningen skal evalueres efter fire år, samt at bl.a. Medieombudsmandens kompetencer i civile sager og straffesager kan indgå i den evaluering. Der lægges således især op til et fokus på at evaluere, om Medieombudsmandens kompetencer skal udvides.

Justitia anbefaler,

At lovforslaget tilføjes et afsnit om "forholdet til Danmarks internationale forpligtelser".

At den planlagte evaluering af ordningen skal medtage en undersøgelse af, hvilken betydning Medieombudsmanden har haft for ytringsfriheden og den frie debat.

Evalueringen bør således ikke alene have fokus på, om Medieombudsmandens kompetencer skal udvides, men også på, om kompetencerne skal indskrænkes eller justeres. Det bør ligeledes evalueres, hvilke samfundsgrupper Medieombudsmanden har anset for at være "alternative medieaktører", samt om praksis medfører, at repræsentationen i udpegningsorganet bør ændres. Endelig bør det i evalueringen vurderes, hvorvidt medieombudsmandsordningen har medført et pres på Pressenævnet til skade for pressefriheden.

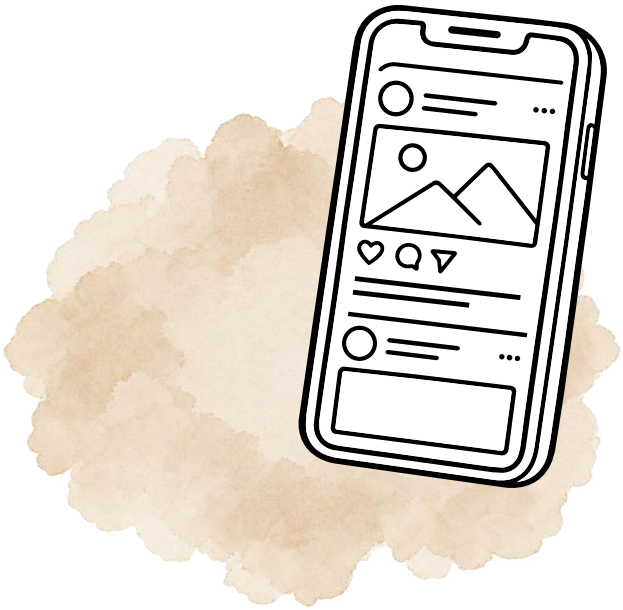

1. Indledning

1.1. Baggrund for Justitias rapport

I Danmark vægter vi hensynet til ytringsfrihed og informationsfrihed højt. Det indebærer som udgangspunkt, at borgere på f.eks. sociale medier kan skrive, hvad de vil. Samtidig indebærer det en ekstra stærk beskyttelse af medierne, så disse har frie rammer til at informere befolkningen om, hvad der sker i samfundet.

Imidlertid er der også modstående hensyn, som det er nødvendigt at beskytte. Hverken privatpersoner eller medier kan fuldstændig frit udbrede enhver information eller påstand om andre. Det kan potentielt anses for freds- eller ærekrænkelser, og dermed være en overtrædelse af straffeloven eller give anledning til erstatningskrav.

For medierne gælder særligt, at de på den ene side skal have stor frihed til at kunne dele nyhedshistorier uden at være underlagt statslig kontrol, men de har også på den anden side et ekstra stort ansvar for at kontrollere, så langt det er muligt, at den information, der bringes, er korrekt. Det gør medierne bl.a. gennem kildekritik og ved at efterprøve oplysninger, inden de bringes, jf. retningslinjerne for god presseskik. Selv ved sande historier kan der være grænser for, hvad der må formidles. Helt private forhold bør således ifølge retningslinjerne for god presseskik ikke omtales offentligt medmindre en klar almen interesse berettiger det.

Medierne er således underlagt et regelsæt om "god presseskik", jf. medieansvarslovens § 34. Disse regler pålægger medierne en række særlige pligter, bl.a. skal negative historier om en person som udgangspunkt forelægges personen, så denne har mulighed for at kommentere kritikken inden udgivelsen. En lignende pligt har en almindelig borger, der f.eks. slår noget op på Facebook, normalt ikke. Indholdet af begrebet "god presseskik" varetages af Pressenævnet, som man kan klage til, hvis man føler sig dårligt behandlet af et medie. Pressenævnet kan f.eks. pålægge et medie at bringe et genmæle fra klageren eller at bringe en omtale af Pressenævnets afgørelse om kritik af mediet. Danske Medier og Dansk Journalistforbund har sammen vedtaget retningslinjer for god presseskik, som Pressenævnet henviser til i sin praksis.

Reglerne om god presseskik gælder dog kun fuldt ud for de traditionelle massemedier, dvs. aviser og andre såkaldt periodiske skrifter, samt DR, TV2 og andre foretagender, der udøver radio- eller fjernsynsvirksomhed. Mere moderne medier, f.eks. en hjemmeside der deler nyhedshistorier, er kun omfattet af reglerne, hvis mediet frivilligt har valgt at tilmelde sig Pressenævnet eller modtager mediestøtte, jf. medieansvarslovens §§ 1 og 8. Over 1.500 elektroniske medier har frivilligt tilmeldt sig Pressenævnet.[2] Forbundet for Influenter & Bloggere under Dansk Journalistforbund tog i april 2025 initiativ til at oprette Influentnævnet samt til at fastsætte etiske retningslinjer for influenter, som nævnet kunne føre kontrol med. Da der er tale om et privat initiativ, er der ingen lovregulering af

[2] Pressenævnet, "Hvem kan man klage over", tilgængelig her

nævnet, der således kun har kompetence overfor influenter, der frivilligt tilmelder sig. I april 2026, et år efter oprettelsen, havde Influentnævnet endnu ikke behandlet nogen sager.[3] Ved Justitias udgivelse af denne rapport i oktober 2026, er der fortsat ikke offentliggjort nogen kendelser fra Influentnævnet.

Der er fra flere sider blevet stillet spørgsmål ved, hvorvidt den nuværende regulering på området er god nok. Det har især været drøftet i lyset af den digitale udviklings betydning for, at nyhedsformidling sker i et hurtigere tempo, af flere aktører og med større eksponering, herunder hurtig spredning af også krænkende informationer. Bl.a. i det lys nedsattes i 2022 et Medieansvarsudvalg, der bl.a. skulle overveje behovet for en medieombudsmand samt øvrige ændringer af reglerne om mediernes ansvar.[4]

Medieansvarsudvalget udgav sin rapport i januar 2025 og identificerede i den forbindelse en række udfordringer, herunder at *"f.eks. influenter og bloggere, spiller en stadigt større og mere væsentlig rolle som formidlere og katalysatorer for spredning af informationer på digitale formidlingstjenester, men de er som udgangspunkt ikke underlagt medieansvarsloven eller et tilsvarende ansvarssystem"*, hvorved det er "*blevet sværere for mediebrugerne at skelne mellem troværdigt redaktionelt indhold og mindre pålidelig information, herunder mis- og desinformation. Det smitter af på de publicistiske og redaktionelt uafhængige massemedier, sætter deres rolle som en af de bærende søjler i demokratiet under pres og risikerer samtidig at skabe mistillid til medierne generelt"*. Endelig konkluderes det, at *"Med den digitale udvikling kan nyhedshistorier og påstande spredes til mange personer […] på rekordtid med potentielt stor skadevirkning til følge, mens sagsbehandlingstiderne hos Pressenævnet og domstolene kan være lange. Selvom urigtige historier berigtiges, kritiseres af Pressenævnet eller slettes, kan de leve videre digitalt […]. Hertil kommer, at det kan være vanskeligt for visse persongrupper at opnå oprejsning."*[5]

På denne baggrund foreslog Medieansvarsudvalget en række ændringer, mest bemærkelsesværdigt oprettelsen af en ny statslig institution, Medieombudsmanden, der fremover skulle være med til at kontrollere både traditionelle massemedier og såkaldte alternative medieaktører, defineret som *"medieaktører, der ikke er underlagt Pressenævnets kompetence, men hvis indhold og udbredelse i øvrigt kan sammenlignes med massemediers indhold og udbredelse"*.[6] Medieombudsmanden var bl.a. tiltænkt at skulle føre straffesager mod begge typer medier om freds- og ærekrænkelser, kunne

[3] Politiken, "Landets største influencere glimrer ved deres fravær i ny ordning", tilgængelig her
[4] Kulturministeriet, "Kulturminister nedsætter mediansvarsudvalg", tilgængelig her
[5] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", af 28. januar 2025, tilgængelig her
[6] I Medieansvarsudvalgets rapport kaldes disse "nye medieaktører" men i den efterfølgende politiske aftale samt i lovudkastet anvendes udtrykket "alternative medieaktører". Citatet er fra Medieansvarsudvalgets rapport, s. 28

indtræde i civile sager mod dem og kunne henstille borgere til at føre sager mod medierne med fri proces. For traditionelle massemedier skulle Medieombudsmanden desuden kunne indbringe sager for Pressenævnet, mens Medieombudsmanden selvstændigt skulle have kompetence til at træffe afgørelser om, at alternative medieaktører havde overtrådt en ny ansvarsnorm om "god offentliggørelsesskik", som Medieombudsmanden ligeledes stod for at definere.

Forslaget vakte stor debat i løbet af 2025. Kritikken handlede især om, at det var et indgreb overfor de traditionelle massemedier at lade en statsligt finansiereret institutionen føre kontrol med dem, herunder at føre både straffesager og civile sager imod dem. Da der efterfølgende blev indgået en endelig politisk aftale om Medieombudsmanden i december 2025, var en række af Medieombudsmandens kompetencer overfor traditionelle medier blevet reduceret. Visse kompetencer blev dog opretholdt, og reguleringen af alternative medieaktører blev i vid udstrækning opretholdt som i det oprindelige forslag.

Den endelige regulering af dette område har stor samfundsmæssig betydning. Den kommer til at påvirke den afgørende balance mellem på den ene side hensynet til ytringsfrihed, pressefrihed, den frie meningsudveksling og borgernes følelse af ikke at blive kontrolleret og censureret, samt på den anden side hensynet til privatlivets fred, mediernes troværdighed og behovet for at begrænse usande beskyldninger og falske nyhedshistorier. Derfor har Justitia undersøgt forslagene grundigt for at analysere deres mulige konsekvenser og komme med anbefalinger til den rette balance i reguleringen.

Analysen har til formål at give en dybdegående belysning af både de juridiske og praktiske konsekvenser, som forslaget om oprettelse af en Medieombudsmand kan medføre. Dette sker i konteksten af den politiske aftale om opdatering af medieansvarssystemet af 9. december 2025 og de dertilhørende lovudkast samt med inddragelse af den forudgående afrapportering fra Medieansvarsudvalget, der havde til sigte at tilpasse den retlige regulering til et medielandskab i hastig forandring.

Justitia ønsker med analysen at bidrage med en nuanceret vurdering af forslaget om en Medieombudsmand, der balancerer de modstående hensyn til ytringsfrihed, medieansvar, privatlivet og offentlighedens tillid til medierne. Målet er at sikre en grundig politisk og lovgivningsmæssig proces. Herudover kan analysen tjene til genstand for senere overvejelser, når lovgivningen skal evalueres om henholdsvis et og fire år, som der er lagt op til i den politiske aftale.

Justitia retter en særlig tak til alle, der har bidraget til undersøgelsen, og til Politikens Fond, som har støttet Justitias arbejde med rapporten.

1.2. Metode

Rapporten undersøger, hvordan en medieombudsmand kan indpasses i det eksisterende medieansvarssystem, samt hvilke fordele og ulemper ordningen medfører.

Analysen bygger på:

- Gældende national og international lovgivning samt relevant retspraksis.
- Kvalitative interviews med centrale aktører.
- Forslagene om en medieombudsmand fremsat i Medieansvarsudvalgets rapport, den politiske aftale og i de to lovudkast, der er sendt i høring, samt reaktionerne på disse.

Metoden er tværfaglig og kombinerer juridisk analyse med dokument- og interviewundersøgelser. Den juridiske del hviler på den retsdogmatiske metode, som anvendes til at identificere og analysere relevante retskilder og deres indbyrdes samspil. Denne analyse suppleres af et retspolitisk element, der diskuterer, hvordan de identificerede problemstillinger kan og bør løses.

Interviewundersøgelsen omfatter i alt 12 interviews, hvoraf nogle har været til baggrund og andre indeholder citater, der indgår i rapporten. Alle interviews har været afholdt semistrukturerede, hvilket betyder, at spørgerammerne har været vejledende og tilpasset undervejs, når samtalen gav anledning til nye spørgsmål. De afholdte interviews fandt hovedsageligt sted i december 2025 og januar 2026, hvilket var efter den politiske aftale var indgået men før det første lovudkast blev sendt i høring.

1.3. Rapportens opbygning

Rapporten indledes i kapitel 2, 3 og 4 med de nuværende regler. I kapitel 2 gennemgås reguleringen af ytringsfrihed og pressefrihed, som den kommer til udtryk i bl.a. grundloven, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention mv. Herefter gennemgås i kapitel 3 beskyttelsen af privatlivets fred og æresbeskyttelse, som det kommer til udtryk i bl.a. den danske straffelov. Endelig gennemgås i kapitel 4 den nuværende ramme for medieansvar med Pressenævnet og Influentnævnet samt reguleringen inden for disse organer i form af de etiske regelsæt og medieansvarsloven.

Herefter gennemgås forslagene til Medieombudsmand i kapitel 5 og 6. Kapitel 5 omhandler forslaget i Medieansvarsudvalgets rapport, mens kapitel 6 gennemgår de kompetencer, som den politiske aftale og de offentliggjorte lovudkast foreslår tildelt Medieombudsmanden.

I kapitel 7, 8, 9, 10 og 11 analyseres det seneste offentliggjorte lovudkast (fra september 2026) nærmere, og Justitia vurderer de enkelte elementer i forslaget. I disse afsnit fremsættes Justitias anbefalinger og baggrunden for disse. I kapitel 7 opsummeres først Justitias overordnede vurdering af det seneste lovudkast. I kapitel 8 analyseres retsstillingen for de alternative medieaktører. I kapitel 9 fokuseres på retsstillingen for de forurettede. Herefter vurderes i kapitel 10 de øvrige dele af lovudkastet, herunder kompetencen overfor de traditionelle massemedier samt Medieombudsmandens mere generelle kompetencer, som påvirker både traditionelle massemedier og alternative medieaktører. I kapitel 11 ses endeligt på om forslagets beskyttelse af Medieombudsmandens uafhængighed er tilstrækkelig.

Rapportens hovedfund og anbefalinger er samlet opsummeret i afsnittet "Konklusion og anbefalinger".

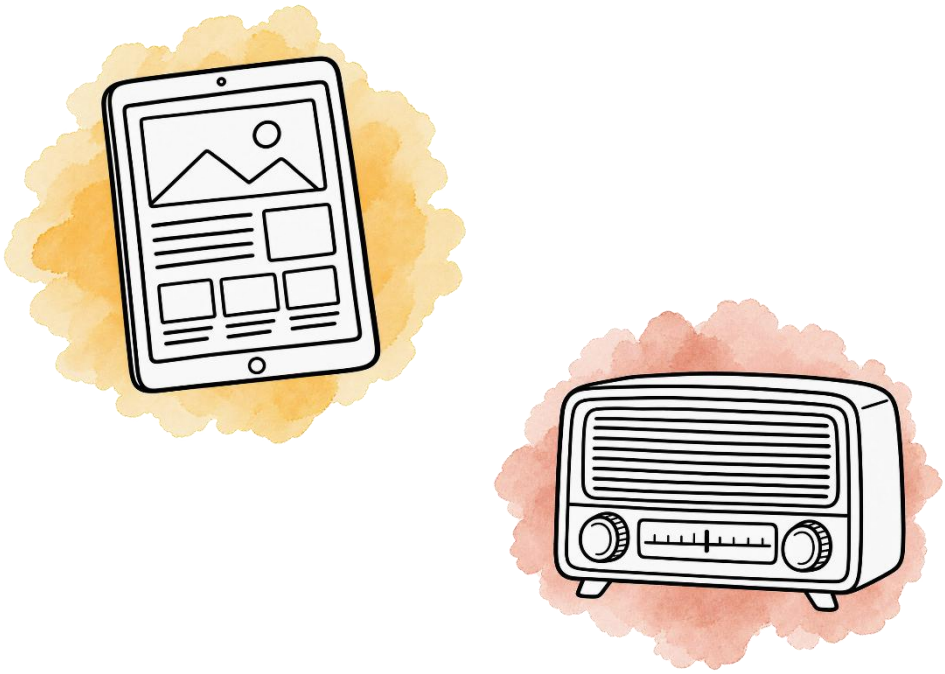

2. Beskyttelsen af ytringsfrihed og pressefrihed

Ytrings- og pressefriheden er grundlæggende for et demokratisk samfund. Disse klassiske frihedsrettigheder beskytter borgernes ret til at udtrykke sig frit og mediernes mulighed for at kontrollere statsmagten ved at informere og oplyse offentligheden. Frihedsrettigheder er imidlertid ikke absolutte, men afvejes mod lovhjemlede begrænsninger, der varetager andre beskyttelsesværdige hensyn, herunder retten til privatliv. Det er derfor centralt i diskussionen om Medieombudsmanden at beskrive den retlige ramme, der regulerer ytrings- og pressefriheden, fra grundlovsbestemmelser og internationale konventioner til EU-direktiver, nationale love og praksis fra domstole og nævn.

I det følgende gennemgås de retlige grænser, som grundloven, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og EU's Charter om grundlæggende rettigheder samt øvrig national og international regulering sætter for en medieombudsmandsinstitution i forhold til ytrings- og pressefrihed.

2.1. Grundloven

Grundlovens § 77 lyder: "*Enhver er berettiget til "på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker, dog under ansvar for domstolene. Censur og andre forebyggende forholdsregler kan ingensinde på ny indføres."*

Bestemmelsen fastsætter et grundlæggende princip om ytringsfrihed i Danmark. Såvel typen af ytring, som måden hvorpå ytringen sker, må fortolkes bredt. Forarbejder og lovmotiver til nyere love præciserer, at beskyttelsen omfatter alle typer ytringer, herunder meninger, faktiske oplysninger, referater, fiktive meddelelser og stort set alle formidlingsformer.[7] Retten til at ytre sig tilkommer som udgangspunkt "*enhver*", hvilket omfatter såvel fysiske som juridiske personer og danske og udenlandske borgere i Danmark.

Retten til ytringsfrihed er dog ikke ubegrænset. Grundloven indeholder en opdeling i indgreb i ytringsfriheden, der sker henholdsvis før og efter, at ytringen er fremsat. Grundloven beskytter mod forudgående indgreb gennem bestemmelsens andet punktum, der indfører et absolut forbud mod censur og andre forebyggende forholdsregler, idet *"Censur og andre forebyggende forholdsregler kan ingensinde på ny indføres".* Myndigheder må således ikke forhindre selve offentliggørelsen af ytringer ved at kræve forudgående kontrol eller ved at sætte krav om forudgående tilladelse m.v.

Censur forstås i dansk ret som en indholdsmæssig forhåndskontrol ved en offentlig myndighed eller lignende forebyggende forholdsregler, som ytringer skal igennem, før de må offentliggøres.[8] En sådan ordning kan ikke indføres i Danmark på grund af grundlovens § 77, der efter sin ordlyd indeholder et absolut forbud mod forudgående indgreb i ytringsfriheden.

[7] Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2025), s. 568.
[8] Jens Elo Rytter, Individets Grundlæggende Rettigheder (2024), s. 296, og Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2025), s. 577.

I særlige tilfælde kan der dog ske visse forudgående indgreb, uden det vil være i strid med grundloven, eksempelvis ved forbud efter retsplejelovens kapitel 40. Et sådant forbud kan f.eks. handle om at forhindre udgivelsen af en bog. Det kræver bl.a., at en parts mulighed for at opnå sin ret ville forspildes, hvis vedkommende henvises til at afvente en retlig afgørelse, jf. retsplejelovens § 413, nr. 3. Det er samtidig domstolene og ikke regeringen, der vurderer, om betingelsen for et forbud er opfyldt, jf. retsplejelovens § 411. Når grundloven efter retspraksis har tilladt *forudgående indgreb* i forhold til ytringens offentliggørelse eller fortsatte tilgængelighed, har det været et krav, at indgrebet var nødvendigt og proportionalt.[9] Tærsklen for anvendelse af midlertidige forbud er høj, og der skal foretages en skarp afvejning efter principperne i grundlovens § 77 og EMRK art. 10. Et forbud mod et nyhedsmedies offentliggørelse er kun legitimt, hvis krænkelsen er så grov, at hensynet til den forurettede overstiger hensynet til ytrings- og informationsfriheden.

Grundloven indeholder derimod ikke en tilsvarende stærk beskyttelse af indgreb i ytringsfriheden, der sker, *efter ytringen er fremsat*. Det følger af § 77's ordlyd "*dog under ansvar for domstolene*". Domstolene kan således idømme en straf på baggrund af en ytring.[10] Eftersom dommere alene skal rette sig efter loven, jf. grundlovens § 64, er det som udgangspunkt den lovgivende magt, der fastsætter, hvilke offentliggørelser der er ansvarspådragende. F.eks. er ytringer, som er ærekrænkende, gjort strafbare i straffelovens § 267, og ytringer, der udgør trusler om landets sikkerhed, er gjort strafbare i straffelovens § 109. Efter den fremherskende juridiske opfattelse beskytter § 77 således ikke den materielle ytringsfrihed mod efterfølgende ansvar. Lovgiver kan derfor kriminalisere eller indføre civilretligt sanktioner mod ytringer, hvorved domstolene gøres kompetente til at statuere ansvar.[11]

Det har været diskuteret, om grundloven også sikrer en materiel ytringsfrihed på visse områder således, at der er områder, hvor man ikke kan blive stillet til ansvar ved domstolene for sine udtalelser. Noget sådant fremgår ikke af ordlyden af § 77. Det antages dog, at andre grundlovsbestemmelser, f.eks. bestemmelsen i § 31 om afholdelse af demokratiske valg, medfører visse begrænsninger i lovgivers muligheder for at begrænse den frie politiske debat. I retspraksis er beskyttelse af den materielle ytringsfrihed dog som klar hovedregel sket med henvisning til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols fortolkning af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 10. Grundlovens § 77 påberåbes derimod yderst sjældent i retspraksis omhandlende beskyttelse af journalisters ytringsfrihed.[12]

[9] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 303.
[10] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 287.
[11] Dansk Statsforfatningsret, 3. udgave ved Ole Espersen (1980), side 716 og 724, Max Sørensen, Statsforfatningsret, 2. udgave ved Peter Germer (1973), side 374, og Jens Peter Christensen m.fl., Grundloven med kommentarer (2015), side 503 f.
[12] Søren Sandfeld Jakobsen og Sten Schaumburg-Müller, Medieretten, del 1, (2020), s. 48.

2.2. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Danmark har forpligtet sig til at overholde Den Europæiske Menneskerettighedskonventions (herefter "EMRK") bestemmelser samt Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis. Konventionen er inkorporeret i dansk ret ved lov. De danske domstole er som følge heraf forpligtet til at anvende konventionen og tilknyttet praksis direkte i konkrete sager.

Ligesom grundlovens § 77 fastslår EMRK artikel 10, at enhver har ret til ytringsfrihed. Bestemmelsen omfatter "*meningsfrihed og frihed til at give eller modtage meddelelser eller tanker uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til grænser.*"

I modsætning til grundloven beskytter EMRK også informationsfriheden, hvori ligger retten til at modtage information og tanker udefra.[13] Da informationsfriheden særligt sikres gennem pressen og andre massemedier, nyder mediernes uafhængighed og pluralisme en særlig beskyttelse.[14]

EMRK artikel 10 beskytter mod både forudgående og efterfølgende indgreb[15] og medfører desuden en vis positiv forpligtelse for staten til at sikre muligheden for at kunne ytre sig.[16] Begrebet "ytringsfrihed" skal således også i EMRK forstås meget bredt.

Ytringsfriheden er dog ikke absolut. Foretages der indgreb i ytringsfriheden, vil et sådant indgreb kun være i overensstemmelse med EMRK, hvis indgrebet opfylder betingelserne i en treleddet test, jf. EMRK artikel 10, stk. 2. Der er således krav om, at et indgreb:

- har en klar lovhjemmel,
- forfølger et af de anerkendelsesværdige formål, som eksplicit nævnes i EMRK artikel 10, stk. 2, f.eks. for at beskytte national sikkerhed eller andres gode navn og rygte, og
- anses som "nødvendigt i et demokratisk samfund", hvilket indebærer en proportionalitetsvurdering.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol prøver både, om indgrebet har et anerkendelsesværdigt formål, og om den pålagte sanktion er proportional. Prøvelsen er særligt indgående ved forudgående indgreb, da disse anses for mere indgribende end efterfølgende sanktioner.

Den reelle beskyttelse mod sanktioner ligger ofte i kravet om proportionalitet.[17] Det indgår bl.a. i proportionalitetsvurderingen, om ytringen angår et emne af samfundsmæssig interesse og bidrager

[13] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 287.
[14] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 292.
[15] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 289.
[16] Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere (2023), s. 1090.
[17] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 303.

til den offentlige debat.[18] Beskyttelsen omfatter ikke kun ytringer, som modtages positivt eller betragtes som harmløse eller ligegyldige, men også dem der krænker, chokerer eller forstyrrer staten eller en del af befolkningen.

Eventuelle modstående hensyn såsom beskyttelse af privatliv (EMRK artikel 8) skal afvejes mod ytringsfriheden. De konkrete momenter, der indgår i denne afvejning, gennemgås nærmere nedenfor i kapitel 3 om beskyttelsen af privatlivets fred. Generelt vejer hensynet til at undgå at fornærme staten, personer eller gruppers følelser mindre tungt end eksempelvis beskyttelsen af privatlivet.[19] Ved konflikt mellem retten til privatliv (EMRK artikel 8) og ytrings- og informationsfriheden (EMRK artikel 10) bliver det afgørende, om ytringen bidrager til en debat om emner af samfundsmæssig interesse, samt hvor alvorlig krænkelsen af privatlivet er. Ved ærekrænkelser sondres mellem udtalelser, der indeholder faktuelle beskyldninger og udtalelser, der er indeholder en værdimæssig holdning. Der er generelt større frihed til at udtale værdiladet kritik end til at fremsætte udokumenterede beskyldninger. [20] Selv hvis den, der fremsætter en beskyldning, ikke kan bevise sandheden af sin ytring, kan sanktioner være udelukket, hvis udtalelsen angår et emne af offentlig interesse og blev fremsat i god tro, eller hvis øvrige hensyn kan begrunde at ytringen skal findes beføjet.

2.2.1. Om begrebet "public watchdog" og beskyttelsen af medierne

I Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis tillægges mediernes ytringsfrihed meget stor betydning. Statens skønsmargin for indgreb er begrænset, og der foretages en grundig undersøgelse af, om et indgreb kan anses for at være nødvendigt i et demokratisk samfund. Både den funktion pressen har i samfundet og pressens ytringsfrihed, bliver af Domstolen anset for at være grundlæggende forudsætninger for et demokratisk samfund.[21] Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har understreget pressens rolle som offentlighedens vagthund ("public watchdog"). Det giver medierne en særlig beskyttelse ved emner af offentlig interesse, idet ikke kun mediernes ret til at videreformidle information er beskyttet, men også borgernes ret til at kunne modtage sådanne informationer. Når det f.eks. gælder politiske emner, er der således meget lidt plads til at begrænse mediernes frihed til at videreformidle relevante informationer. Modsat er beskyttelsen mindre ved f.eks. sensationsjournalistik, hvor medierne offentliggør oplysninger om kendte menneskers private forhold udelukkende for at tilfredsstille læsernes nysgerrighed. Det afgørende er således ikke, om befolkningen er interesseret i at modtage informationer om dette emne (som de kan være ved sensationsjournalistik), men derimod mere generelt, om informationen er i "offentlighedens interesse". Informationer om f.eks. politikeres privatliv kan være i offentlighedens interesse, hvis det drejer sig om handlinger, som borgerne har en legitim interesse i at kende til.[22]

[18] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 303.
[19] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 307.
[20] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 309.
[21] Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere (2023, 6. udg.), s. 1100
[22] Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere (2023, 6. udg.), s. 1100

Journalister har således en udvidet beskyttelse mod indgreb i deres ytringsfrihed, hvad angår information af offentlig interesse. Journalisters redaktionelle frihed omfatter også en vis grad af overdrivelse og provokation samt udbredelse af ideer, der støder, chokerer eller forstyrrer. Menneskerettighedsdomstolen understreger, at den hverken selv eller de nationale domstole skal sætte sig i pressens sted og fastlægge reportageteknikker.[23] Den udvidede beskyttelse forudsætter ansvarlig journalistik, hvorfor journalister skal handle i god tro, på et tilstrækkeligt faktisk grundlag og levere "pålidelige og præcise" oplysninger i overensstemmelse med journalistisk etik.[24] Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har gentaget, at sanktioner med afskrækkende virkning ("chilling effect") på pressen eller andres deltagelse i den offentlige debat om emner af generel offentlig interesse skal anvendes med stor tilbageholdenhed, og at selv milde straffe kan være uforholdsmæssige, når ytringen vedrører emner af offentlig interesse.[25]

Den særlige beskyttelse, som medierne nyder, ses bl.a. ved, at pressen normalt fritages for straf ved viderebringelse af en ærekrænkende udtalelse, hvis disse angår et emne af offentlig interesse og gengives i en saglig form.[26] Staten kan heller ikke generelt stille krav om, at et medie skal lægge afstand til en tredjemands udtalelse, hvis de videreformidler eller citerer denne den. Pressen er dog ikke kun beskyttet, når den gengiver andres udtalelser. Journalisternes egne ytringer, f.eks. en kritisk artikel om en politiker, er også omfattet af beskyttelsen.[27]

Informationsfriheden indebærer en række særlige beskyttelsesregler for medierne. Staten må aldrig underlægge mediernes informationsvirke en generel indholdsmæssig kontrol eller styring.[28] Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har også fastslået, at staten ikke blot skal respektere mediernes uafhængighed, men også aktivt har pligt til at sikre en reel pluralisme i mediebilledet.[29] Medierne har også en særlig ret til at beskytte fortrolige kilder. Der skal således normalt tungtvejende grunde til, før et medie kan blive pålagt at afsløre identiteten på en kilde, men det kan forekomme ved f.eks. behov for at opklare alvorlig kriminalitet.[30] Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har dog også anerkendt, at mediernes særlige beskyttelse og rolle i samfundet også medfører et særligt ansvar for medierne, som har pligt til at handle i overensstemmelse med god journalistisk etik, herunder f.eks. foretage grundige undersøgelser, før de bringer en potentielt skadelig historie.[31]

[23] Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere (2023, 6. udg.), s. 1101
[24] EMD's dom af 28. september 2000, Lopes Gomes Da Silva v. Portugal, nr. 37698/97, pr. 31-37.
[25] Se eks. EMD's dom af 24. april 2017, Grebneva and Alisimchik v. Russia, nr. 8918/05, pr. 65, samt EMD's dom af 5. april 2022, NIT S.R.L. v. mod Moldova pr. 195-196 og pr. 226-228, og endelig EMD's dom af 21. oktober 2025, Mortensen v. Denmark, nr. 16756/24, pr. 44-49.
[26] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 331.
[27] Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere (2023, 6. udg.), s. 1101-1102
[28] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 326
[29] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 327
[30] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 329
[31] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 343

2.2.2. Om beskyttelsen af alternative medieaktører

Som det fremgår ovenfor, nyder pressen en særlig beskyttelse efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10. Staten skal derfor udvise særlig tilbageholdenhed med indgreb over for aktører, der udøver presse- eller public watchdog-funktioner.

Aftalen om Medieombudsmanden handler i høj grad om at skabe et reguleringssystem, der dækker både de traditionelle massemedier og alternative medieaktører. Aftalen medfører dog forskellige kompetencer for Medieombudsmanden i forhold til de to grupper. Det rejser spørgsmålet om, hvorvidt beskyttelsen af pressen og øvrige "watchdogs" også gælder for alternative medieaktører.[32]

Danske domstole har flere gange tillagt andre end traditionelle massemedier status som "watchdog". F.eks. er det i flere domme blevet slået fast, at bloggere og politiske debattører kan være omfattet af begrebet og dermed af en udvidet beskyttelse. Det sås f.eks. i sagerne U 2024.2260 H og U 2024.3199 Ø. Begge sager handlede om personer, der havde skrevet online om kvinder, der havde fået deres hoved skåret af.

I den førstnævnte sag fandt Højesteret, at en blogger, der havde delt billeder af en halshugget kvinde i forbindelse med en artikel på sin blog, ikke skulle straffes for delingen. Højesteret anførte i den forbindelse, at: *" I afvejningen af hensynet til ytringsfriheden over for andre hensyn, herunder hensynet til beskyttelse af privatlivets fred, indgår herudover særligt, at der ikke må opstilles begrænsninger, som hindrer medierne i på rimelig måde at udfylde rollen som offentlighedens kontrol- og informationsorgan. Det følger af Menneskerettighedsdomstolens praksis, at den funktion, som bl.a. bloggere udfører på internettet, efter omstændighederne kan sidestilles med de traditionelle mediers for så vidt angår beskyttelsen i henhold til artikel 10 [...] Højesteret finder, at artiklens funktion med det ledsagende billede kan sidestilles med den, de traditionelle medier udøver, således at beskyttelsen af artiklen skal vurderes efter samme målestok som den, der gælder for den traditionelle presse [...]"*

Den efterfølgende U 2024.3199 Ø omhandlede en person, der havde lagt et link til en video af en halshugning på sin offentligt tilgængelige Facebook-profil. Landsretten henviste bl.a. til den netop nævnte Højesterets dom og anførte herefter "*Landsretten finder, at Facebook-opslagets funktion kan sidestilles med den funktion, de traditionelle medier udøver, således at beskyttelsen af opslaget skal vurderes efter samme målestok som den, der gælder for den traditionelle presse. Landsretten lægger i den forbindelse vægt på, at Facebook-opslaget skete som led i tiltaltes virke som politisk debattør og som en modreaktion på de danske mediers dækning af sagen, der ifølge tiltalte gav et forvrænget billede af sandheden.*" Landsretten fandt dog på grund af de konkrete omstændigheder i sagen – og fordi der var tale om en video – at det havde været

[32] Johannes Yde Tang og Simon Nøhr, Udvidet ytringsfrihed for pressen og andre watchdogs (2025, 1. udg.), side 137.

uberettiget for den tiltalte at dele videoen, idet indholdet af videoen var af en sådan art, at den kunne forlanges unddraget offentligheden.

Tidligere har Højesteret også anført i retssagen mellem Bent Jensen og Jørgen Dragsdahl om ærekrænkende udtalelser, at sådanne udtalelser skal opfylde samme standard, der gælder for journalister:

"For den, der fremsætter ærekrænkende sigtelser som led i en offentlig debat om emner af væsentlig samfundsmæssig interesse, kan det efter Menneskerettighedsdomstolens praksis ikke kræves, at den pågældende præsterer fuldt sandhedsbevis for sigtelsen for at kunne være beskyttet af hensynet til ytringsfriheden. Imidlertid skal den pågældende opfylde den standard, der også gælder for journalister, dvs. »act in good faith and on an accurate factual basis and provide »reliable and precise« information in accordance with the ethics of journalism« (»due diligence«), jf. præmis 40 og 50 i Menneskerettighedsdomstolens dom af 4. november 2014 i sagen Braun mod Polen."

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis fastslår ligeledes, at beskyttelsen af "watchdogs" i højere grad afhænger af disses funktion og indhold end selve formen og den officielle titel.

Aktører, der bearbejder stof selvstændigt, anvender flere kilder og oplyser offentligheden om forhold af almen interesse, falder typisk ind under artikel 10's skærpede beskyttelse – og kan realitetsmæssigt sidestilles med pressen. Disse aktører vil også kunne være omfattet af medieansvarslovens anvendelsesområde.[33] Det vanskelige i vurderingen er, at mange bloggeres og sociale mediebrugeres indhold generelt har privat karakter, som sjældent er udtryk for watchdog-aktivitet.[34]

Praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol viser, at også NGO'er, bloggere, populære brugere af sociale medier samt forskere og forfattere kan være omfattet.[35] Her kan bl.a. citeres fra sagen Magyar Helsinki Bizottság v. Hungary, hvor det på baggrund af en række domme opsummeres, at: *"the function of creating various platforms for public debate is not limited to the press but may also be exercised by, among others, non-governmental organisations, whose activities are an essential element of informed public debate. The Court has accepted that when an NGO draws attention to matters of public interest, it is exercising a public watchdog role of similar importance to that of the press [...] and may be characterised as a social "watchdog" warranting similar protection under the Convention as that afforded to the press."* samt *"an important consideration is whether the person seeking access to the information in question does so with a*

[33] Søren Sandfeld Jakobsen og Sten Schaumburg-Müller, Mediejura for journalister (2025, 2. udg.), s. 181.
[34] Johannes Yde Tang og Simon Nøhr, Udvidet ytringsfrihed for pressen og andre watchdogs (2025, 1. udg.), side 138.
[35] Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere (2023, 6. udg.), s. 1101

view to informing the public in the capacity of a public "watchdog". This does not mean, however, that a right of access to information ought to apply exclusively to NGOs and the press. It reiterates that a high level of protection also extends to academic researchers […] and authors of literature on matters of public concern […] The Court would also note that given the important role played by the Internet in enhancing the public's access to news and facilitating the dissemination of information […], the function of bloggers and popular users of the social media may be also assimilated to that of "public watchdogs" in so far as the protection afforded by Article 10 is concerned".[36]

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har dog omvendt også anført i bl.a. SANCHEZ v. FRANCE, at risikoen for skade, som indhold og kommunikation på internettet udgør for udøvelsen og nydelsen af menneskerettigheder og frihedsrettigheder, navnlig retten til respekt for privatlivet, er større end den risiko, som pressen udgør, hvorfor det er væsentligt at finde en balance.[37]

2.3. EU's charter om grundlæggende rettigheder

EU's Charter om grundlæggende rettigheder (herefter "EUC") indeholder størstedelen af de rettigheder og principper, som EU skal fremme og beskytte på traktatniveau.[38] Danmark er som medlem af EU forpligtet til at overholde disse bestemmelser i medfør af Traktaten om Den Europæiske Union.

EUC artikel 11 fastslår, at enhver har ret til ytringsfrihed, herunder meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser. Bestemmelsen svarer i det væsentligste til EMRK artikel 10.[39] De begrænsninger, der kan indføres efter EUC artikel 11, må derfor ikke gå videre end dem, der er fastsat i EMRK artikel 10, stk. 2.

Artikel 11, stk. 2, fastslår eksplicit, at *"mediefrihed og mediernes pluralisme respekteres*." Denne bestemmelse har ingen direkte pendant i EMRK. Bestemmelsen angår især offentlig radio- og tv-virksomhed og statens pligt til at sikre imod monopoldannelse på medieområdet. Derudover kan der – ligesom for EMRK artikel 10 – indlæses et krav om, at staten ikke må underlægge mediernes informationsvirksomhed en generel indholdsmæssig kontrol eller styring.[40]

I praksis er det især Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols afgørelser om EMRK artikel 10, som har betydning for fortolkningen af mediernes ytrings- og informationsfrihed i relation til medieansvarslovens anvendelsesområde.[41]

[36] EMD's dom af 8. november 2016, Magyar Helsinki Bizottság v. Hungary, nr. 18030/11, pr. 166 og 168.
[37] EMD's dom af 15. maj 2023, Sanchez v. France, nr. 45581/15, pr. 158-162.
[38] Traktaten om Den Europæiske Union (TEU), artikel 6, stk. 1, 1. afsnit.
[39] Explanations relating to the charter of fundamental rights (2007/c 303/02), Explanation on Article 11 Freedom of expression and information, pkt. 1.
[40] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 326.
[41] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.), s. 46.

2.4. European Media Freedom Act

EU-retten får i stigende grad betydning for regulering af mediernes aktiviteter, særligt i forhold til digitale medier.[42] Med European Media Freedom Act[43] blev der for første gang etableret et fælles EU-retligt rammeværk for mediefrihed og pluralisme. Formålet var at beskytte redaktionel uafhængighed, fremme mediemangfoldighed og sikre lige vilkår for medietjenester på tværs af medlemsstaterne.

European Media Freedom Act understreger, at intet i EMFA skal fortolkes som en indgriben i informationsfriheden, redaktionel frihed eller pressefriheden i national forfatningsret, og den må ikke anvendes som incitament for medlemsstaterne til at indføre krav til det redaktionelle indhold af presseudgivelser, jf. EMFA præambelbetragtning 77.

EMFA fastslår generelt, at beskyttelse af mediefrihed er en af de vigtigste retsprincipper i demokratiet og udgør et væsentligt element i et velfungerende indre marked for medietjenester, jf. EMFA præambelbetragtning 2. I tråd hermed følger det af EMFA artikel 4, nr. 2, at medlemsstaterne skal respektere medietjenesteudbyderes reelle redaktionelle frihed og uafhængighed i forbindelse med udøvelsen af deres erhverv og ikke gribe ind i eller forsøge på at gribe ind i dette.

Lovgivningsmæssige, reguleringsmæssige eller administrative foranstaltninger, der kan påvirke mediepluralismen eller den redaktionelle uafhængighed for medietjenesteudbydere, der opererer i det indre marked, skal være behørigt begrundede og forholdsmæssige. Sådanne foranstaltninger skal være begrundede, gennemsigtige, objektive og ikke-diskriminerende, jf. EMFA artikel 21, nr. 1.

EMFA berører ikke medieansvarslovens anvendelsesområde direkte og regulerer ikke nationale presseetiske ordninger.[44] Forordningen griber således ikke ind i mediernes selvregulering, herunder Pressenævnet.[45] EMFA fremhæver dog uafhængige nationale tilsynsmyndigheder med tilstrækkelige ressourcer og beføjelser som afgørende for en korrekt anvendelse af medielovgivningen i EU, jf. EMFA, præambelbetragtning 36.

2.5. Europarådets Ministerkomités anbefalinger

Europarådet har gentagne gange fremhævet, at mediefrihed er en central følge af ytringsfriheden i EMRK artikel 10. Et eksempel er Europarådets Ministerkomités anbefaling om mediepluralisme og gennemsigtighed i ejerskab.[46] Her fremhæves det, at medier er centrale for et demokratisk samfunds funktion, fordi de sikrer tilgængeligheden af oplysninger og synspunkter, så borgerne kan danne og

[42] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3 udg.), s. 46.
[43] Forordning 2024/1083 af 11. april 2024.
[44] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025. 3. udg.), s. 46.
[45] Kulturministeriet, Ny europæisk mediefrihedslov er vedtaget, 3. marts 2024, tilgængelig her
[46] Recommendation CM/Rec (2018) 1 of the Committee of Ministers to member States on media pluralism and transparency of media ownership .

udtrykke deres meninger samt udveksle oplysninger og ideer.[47] Dette gælder både traditionelle og andre medier, ikke-medieaktører samt enkeltpersoner. Bl.a. har sociale medier udvidet rækkevidden af information og skabt nye muligheder for interaktion og deltagelse i den offentlige debat.[48]

Det fremgår således, at stater har en positiv forpligtelse til at fremme et miljø, hvor ytringsfriheden kan udøves effektivt – både offline og online – uanset om synspunkterne modtages positivt af staten eller andre.[49] Nationale rammer bør sikre medierne redaktionel uafhængighed og operationel autonomi, så pres fra stater eller andre magtfulde grupper hindres.[50]

I forbindelse med medieaktørers ansvar er det nævnt, at effektive selvregulerende systemer både kan styrke offentlig ansvarlighed og tillid.[51] Medietilsyn skal være uafhængige, gennemsigtige og ansvarlige, hvilket kræver lovsikret uafhængighed bekræftet i praksis.[52] Særligt tilsyns- og ledelsesorganerne for public service-medier bør være fuldstændig uafhængige, og regler for sammensætning og udnævnelsesprocedurer skal være gennemsigtige med passende kontrolmekanismer.[53]

Ministerkomitéen har desuden i sin anbefaling om at fremme favorable rammer for kvalitetsjournalistik i en digital tidsalder understreget, at mediernes forpligtelse til verifikation og kvalitetskontrol bør suppleres af effektive frivillige selvreguleringsmekanismer:

"[...] the media's commitment to verification and quality control should be complemented by effective voluntary self-regulatory mechanisms for the media such as ombudspersons and press/media councils. [...] Complaints should be handled by independent bodies tasked with upholding journalistic professional and ethical standards. Such independent bodies should have stable financing and meaningful powers, in particular to require the publication of prominent corrections and critical adjudications and apologies."[54]

[47] Recommendation CM/Rec (2018) 1 of the Committee of Ministers to member States on media pluralism and transparency of media ownership, præambelbetragtning 1.
[48] Recommendation CM/Rec (2018) 1 of the Committee of Ministers to member States on media pluralism and transparency of media ownership, præambelbetragtning 5.
[49] Recommendation CM/Rec (2018) 1 of the Committee of Ministers to member States on media pluralism and transparency of media ownership, pkt. 1.2.
[50] Recommendation CM/Rec (2018) 1 of the Committee of Ministers to member States on media pluralism and transparency of media ownership, pkt. 1.3.
[51] Recommendation CM/Rec (2018) 1 of the Committee of Ministers to member States on media pluralism and transparency of media ownership, præambelbetragtning 3.
[52] Recommendation CM/Rec (2018) 1 of the Committee of Ministers to member States on media pluralism and transparency of media ownership, pkt. 1.5.
[53] Recommendation CM/Rec (2018) 1 of the Committee of Ministers to member States on media pluralism and transparency of media ownership, pkt. 2.9.
[54] Recommendation CM/Rec (2022) 4 of the Committee of Ministers to member States on promoting a favourable environment for quality journalism in the digital age, pkt. 2.1.3.

3. Beskyttelsen af privatlivets fred og æresbeskyttelse

Privatlivets fred er en grundlæggende rettighed, der beskytter det enkelte menneske mod indgreb i dennes private sfære. Denne rettighed er forankret i både nationale og internationale regler, herunder menneskerettighedskonventionen. De følgende afsnit gennemgår den juridiske ramme for beskyttelsen af privatlivet og belyser dens betydning for medier, influenter og den offentlige debat.

Debatten om medieansvar, herunder Medieombudsmanden, handler især om at skabe den rette balance mellem hensynet til ytringsfriheden og hensynet til privatlivets fred. I praksis handler mange sager med kritik af medierne om, at disse f.eks. har delt private oplysninger om en konkret person eller har bragt falske historier. I disse situationer er der allerede i dag givet den forurettede person visse rettigheder til beskyttelse af deres privatliv.

3.1. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8

EMRK artikel 8 indledes med "*Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance*". Retten til privatliv skal forstås bredt og omfatter både en persons fysiske og psykiske integritet samt identitet – herunder retten til at leve et privat liv uden uønsket opmærksomhed. Hertil kommer, at EMRK også anerkender beskyttelsen af en persons ære og omdømme som en del af privatlivets fred.

Bestemmelsen følger samme metodik som EMRK artikel 10. Heraf følger, at indgreb kun må ske, hvis det opfylder tre nærmere krav:

1. det sker i overensstemmelse med loven,
2. det følger et af de oplistede, lovlige formål, og
3. det er nødvendigt i et demokratisk samfund.

Først og fremmest må staten ikke selv krænke en persons privatliv i strid med reglerne. Staten har imidlertid også en positiv forpligtigelse til at sikre og beskytte en persons privatliv mod indgreb fra andre. Det medfører, at staten i et vist omfang har pligt til at sikre en sådan beskyttelse, f.eks. gennem straffelovgivningen og ved domstolene, så privatpersoners indgreb i andres privatliv kan blive retsforfulgt.[55]

For at et indgreb kan anses for at krænke artikel 8, skal det overstige et vist minimum af intensitet. Mindre gener eller bagatelagtige forhold falder derfor uden for bestemmelsens anvendelsesområde. Retten til privatliv er ikke absolut og kan komme i konflikt med andre rettigheder – særligt ytringsfriheden efter artikel 10. Denne konflikt opstår typisk, når en persons udnyttelse af ytringsfriheden indebærer freds- eller ærekrænkende udtalelser om en anden person, hvilket kan berøre den anden persons ret til respekt for sit privatliv.

[55] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 214.

I sager med medier vil det ofte være et spørgsmål om, hvorvidt den positive forpligtelse for staten til at yde tilstrækkelig beskyttelse af den berørte person efter artikel 8 vejer tungere end statens negative forpligtelse overfor medierne til ikke at gribe ind i deres ytringsfrihed, som staten er forpligtet til at sikre efter artikel 10. Principielt set skal hensynene bag begge bestemmelser respekteres ens, således at det ikke gør en forskel, hvorvidt en retssag ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol anlægges af mediet i lyset af art. 10 eller af den berørte person efter art. 8.[56] Der foretages i disse sager en afvejning af hensynene bag de to bestemmelser, således at både hensynet til mediets ytringsfrihed og hensynet til den berørte persons privatliv afvejes overfor hinanden i den konkrete sag.

Når en national sag indbringes for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, hvor EMRK artikel 10 skal afvejes overfor EMRK artikel 8, kontrollerer Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, om de nationale domstole har fundet en rimelig balance mellem de to bestemmelser og foretaget en tilstrækkelig afvejning heraf.[57]

For at artikel 8 finder anvendelse, skal et angreb på en persons omdømme være af en vis alvorlighed og ske på en sådan måde, at det krænker personens personlige udøvelse af retten til respekt for privatlivet. Tab af omdømme som forudsigelig følge af egne handlinger (f.eks. kriminalitet) er typisk ikke beskyttet af artikel 8.[58]

De ikke-udtømmende kriterier, der i praksis indgår i afvejningen er bl.a.:[59]

- reportagens bidrag til en debat af offentlig interesse,
- hvor kendt den berørte person er,
- reportagens emne (herunder om emnet er samfundsrelevant eller helt privat),
- den berørte persons tidligere adfærd (f.eks. ved selv tidligere at stille privatliv til skue),
- indholdet, formen og konsekvenserne af offentliggørelsen (herunder omfanget af udbredelsen), og,
- hvordan oplysningerne er indhentet, deres pålidelighed og alvoren af den straf, der eventuelt er pålagt journalisterne eller udgiverne[60]

Når det er relevant, inddrages også de omstændigheder som et fotografi er taget under.[61]

[56] Se f.eks. EMD's dom af 7. februar 2012, Axel Springer AG v. Germany, nr. 39954/08, pr. 87
[57] EMD's dom af 27. juni 2017, Medžlis Islamske Zajednice Brčko and Others v. Bosnia and Herzegovina, nr. 17224/11, pr. 77.
[58] EMD's dom af 7. februar 2012, Axel Springer AG v. Germany, nr. 39954/08, pr. 83.
[59] Jens Elo Rytter, Individets grundlæggende rettigheder (2024), s. 316; Von Hannover v Germany [GC], nr. 40660/08 og 60641/08, pr. 108-113; EMD's dom af 7. februar 2012, Axel Springer AG v. Germany [GC], nr. 39954/08, pr. 89-95; EMD's dom af 27. juni 2017, Satakunnan Markkinapörssi Oy and Satamedia Oy v. Finland [GC], nr. 931/13, pr. 165-166
[60] EMD's dom af 27. juni 2017, Satakunnan Markkinapörssi Oy and Satamedia Oy v. Finland [GC], nr. 931/13, pr. 165 og EMD's dom af 7. februar 2012, Axel Springer AG v. Germany [GC], nr. 39954/08, pr. 85ff.
[61] EMD's dom af 10. november 2015, Couderc and Hachette Filipacchi Associés, v. France, nr. 40454/07, pr. 90-93; EMD's dom af 7. februar 2012, Von Hannover v Germany [GC], nr. 40660/08 og 60641/08, pr. 108-113;

Der kræves særlige grunde, før medier fritages for den almindelige forpligtelse til at verificere faktuelle udsagn, der er ærekrænkende over for privatpersoner. Særlige grunde afhænger navnlig af arten og omfanget af ærekrænkelsen, og i hvilket omfang medierne med rimelighed kan betragte deres kilder som pålidelige.[62]

Når oplysningerne spredes i et opslag på internettet og giver anledning til kommentarer fra tredjemand kan visse øvrige kriterier være relevante for afvejningen af, hvorvidt forfatteren bag det oprindelige opslag har et ansvar:

- den påståede gerningsmands status,
- hans eller hendes specifikke ansvar for tredjeparters kommentarer,
- de skridt, han eller hun har taget i relation til disse kommentarer, og
- muligheden for i stedet at holde forfatterne af kommentarerne ansvarlige.[63]

I afvejningen indgår det, at internettet er et af de vigtigste midler, hvor enkeltpersoner udøver deres ret til ytringsfrihed. Men risikoen for skade er samtidig større end den risiko, som pressen traditionelt udgør, da ulovlig tale, herunder hadefuld tale og tale, der opfordrer til vold, kan spredes over hele verden på få sekunder og undertiden forblive tilgængelig online i lang tid. Når Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har afvejet beskyttelsen af privatlivets fred over for ytringsfriheden, har domstolen altid understreget det bidrag, som fotografier eller artikler i pressen yder til en debat af almen interesse. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har dog skelnet mellem rapportering af fakta, der kan bidrage til en debat i et demokratisk samfund, og rapportering af detaljer om en persons privatliv. Når offentliggørelsen ikke falder ind under en politisk eller offentlig debat, og de offentliggjorte fotografier og ledsagende kommentarer udelukkende angår detaljer om personens privatliv med det ene formål at tilfredsstille læsernes nysgerrighed, vejer hensynet til ytringsfriheden mindre tungt.[64]

3.2. Straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser

Straffelovens kapitel 27 (§§ 263-275) regulerer freds- og ærekrænkelser.

Kapitlet i straffeloven omhandler en række freds- og ærekrænkelser. Det gælder bl.a.:

- Uberettiget skaffe sig adgang til en andens datasystem (§ 263) eller adgang til et fremmed hus eller andet ikke frit tilgængeligt sted (§ 264).
- Uberettiget fotografere personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted (§ 264 a) eller ved hjælp af en gps eller et andet lignende apparat registrere en andens færden (§ 264 b).

EMD's dom af 7. februar 2012, Axel Springer AG v. Germany [GC], nr. 39954/08, pr. 89-95
[62] EMD's dom af 7. februar 2012, Axel Springer AG v. Germany [GC], nr. 39954/08, pr. 82.
[63] EMD's dom af 25. februar 2025, Toth and Crișan v. Romania, nr. 45430/19, pr. 52-55.
[64] EMD's dom af 25. februar 2025, Toth and Crișan v. Romania, nr. 45430/19, pr. 52-55.

- Uberettiget videregivelse af meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed (§ 264 d).
- Identitetsmisbrug, f.eks. anvendelse af deepfake materiale til at udgive sig for at være en person eller til at manipulere denne persons fremtræden (§ 264 e).
- Fremsættelse af ulovlige trusler (§ 266), fremkomme med udtalelser, der tilstræber at fremkalde voldshandlinger (266 a), eller som truer, forhåner eller nedværdiger en gruppe personer på grund af særlige beskyttede karakteristika (den såkaldte racismeparagraf, der dog også beskytter bl.a. tro, handikap, seksuel orientering mv., § 266 b)
- Ærekrænkende udtalelser (§ 267-270)

Som det fremgår i denne rapports kapitel 6, vil Medieombudsmanden ifølge det udsendte lovudkast få en række særlige kompetencer overfor alternative medieaktører, når det gælder netop straffelovens kapitel 27. Det gælder således principielt alle de ovenfor nævnte straffelovsovertrædelser.

I dette afsnit fokuseres på reglerne om ærekrænkende udtalelser. Retsstillingen på dette område beskrives nærmere i det følgende.

Efter straffelovens § 267 straffes den, der fremsætter eller udbreder en udtalelse, meddelelse eller foretager en handling, som objektivt er egnet til at krænke en persons ære, med bøde eller fængsel i op til 1 år. Det er ikke tilstrækkeligt, at en person subjektivt føler sig krænket, hvis handlingen ikke generelt er egnet til at udgøre en ærekrænkelse.

Ærekrænkelser kan være straffri efter straffelovens § 269, hvis de fremkommer i en sammenhæng, hvor der var rimelig anledning til dem. Eksempelvis vil en beskyldning som udgangspunkt ikke være strafbar, hvis der kan føres sandhedsbevis, eller hvis der forelå et tilstrækkeligt faktuelt grundlag, og udtalelsen blev fremsat i god tro for at varetage en anerkendelsesværdig interesse, f.eks. som led i en offentlig debat om væsentlige samfundsmæssige emner.

I konkrete sager skal der foretages en afvejning mellem hensynet til den enkelte persons gode navn og rygte og hensynet til ytringsfriheden for at vurdere, om strafansvar vil være foreneligt med ytringsfriheden.

De groveste tilfælde af ærekrænkelser reguleres af straffelovens § 268, som har en strafferamme på bøde eller fængsel i op til 2 år. Bestemmelsen omfatter to hovedkategorier:

> 1. Alvorlige, usande beskyldninger (§ 268, nr. 1): Dette dækker beskyldninger om grove strafbare forhold, såsom drab, landsforræderi eller voldtægt. Disse beskyldninger anses for særligt skadelige og straffes derfor strengere.
>
> 2. Beskyldninger fremsat gennem massemedier (§ 268, nr. 2): Denne bestemmelse omfatter ærekrænkelser efter § 267, når de fremsættes eller udbredes via et massemedie, jf. medieansvarslovens § 1.

Der findes ikke en oversigt over det faktiske niveau for straf og tortgodtgørelse i sager, hvor personer har været udsat for freds- eller ærekrænkelser.[65] I Medieansvarsudvalgets arbejde indgik et notat, der beskrev retsstillingen ud fra en lovændring fra 2018. Ved lov nr. 1719 af 27. december 2018 blev der foretaget en række ændringer af bestemmelserne om freds- og ærekrænkelser. I lovbemærkningerne fremgår det, at det i den forbindelse forudsættes, at bødestraffen for freds- og ærekrænkelser tredobles fra det hidtidige strafniveau, og for ansvarshavende redaktører femdobles. Før lovændringen lå bøder typisk på 1.200–5.000 kr. for enkeltpersoner og 25.000–45.000 kr. for juridiske personer. Ifølge bemærkningerne til lovændringen forventedes der efter lovændringen bøder på 3.600–15.000 kr. for enkeltpersoner og 75.000–135.000 kr. for juridiske personer. Straffen fastsættes dog efter domstolenes konkrete vurdering, jf. straffelovens kapitel 10. Udover straf (bøde eller i alvorlige tilfælde fængsel) kan sager om freds- og ærekrænkelser også føre til tortgodtgørelse. Forud for lovændringen i 2018 varierede tortgodtgørelserne fra 10.000 kr. til 100.000 kr. i sager om ærekrænkelse, krænkelse af privatlivets fred og retsstridige krænkelser i øvrigt. Dette skulle med lovændringen ligeledes tredobles, så de fremover lå mellem 30.000–300.000 kr. og derudover skulle justeres løbende med prisudviklingen.[66]

Domstolene har ved flere lejligheder haft mulighed for at tage stilling til, hvordan de modstående interesser skal afvejes overfor hinanden i sager anlagt mod medierne. Som eksempel på, at medierne som udgangspunkt ikke straffes for at viderebringe andres ærekrænkende udtalelser kan nævnes U 1997.259/2 H, hvor en lokalavis havde gengivet dele af en klageskrivelse indsendt til Advokatnævnet, hvori klageren kom med ærekrænkende udtalelser om tre advokater. Højesteret frifandt journalisten og avisens redaktør for ærekrænkelser, bl.a. med bemærkning om, at:

"I afvejningen af hensynet til ytringsfriheden over for hensynet til beskyttelsen mod ærekrænkelser, må det - hvor det som her drejer sig om ytringer i medierne - særligt indgå, at der ikke opstilles begrænsninger, som hindrer medierne i på rimelig måde at udfylde rollen som offentlighedens kontrol- og informationsorgan (»public watchdog«)".

Medierne kan dog blive dømt, hvis de selv aktivt fremsætter ærekrænkelser. Det er set bl.a. i U 2003.624 H, hvor retten fandt, at en avis gennem sine artikler havde fastslået, at en person efter politiets vurdering var skyldig i 10-12 tilfælde af drab. Tiltalen mod personen blev senere opgivet. Domstolene idømte chefredaktøren en bøde, bl.a. med den begrundelse, at domstolene *"finder ved afvejningen mellem hensynet til pressens ytringsfrihed og beskyttelsen mod ærekrænkelser efter omstændighederne i den foreliggende sag at måtte lægge afgørende vægt på den grundlæggende beskyttelse, som uskyldsformodningsreglen i Menneskerettighedskonventionens artikel 6, stk. 2,*

[65] Rapport for medieansvarsudvalget, Straf- og tortgodtgørelsesniveauet i sager om freds- og ærekrænkelser, af 13. maj 2024, tilgængelig her
[66] Rapport for medieansvarsudvalget, Straf- og tortgodtgørelsesniveauet i sager om freds- og ærekrænkelser, af 13. maj 2024, tilgængelig her

giver den enkelte borger." Af andre eksempler på domfældelse kan nævnes U 2006.2178 Ø, hvor en chefredaktør blev idømt bøder for at have viderebragt beskyldninger mod en advokat om, at denne bl.a. havde stjålet penge. Domstolene anså udsagnene som rene postulater og fandt, at avisen hovedsageligt havde bragt citaterne med det ikke-journalistiske formål at nedsætte advokatens omdømme som reaktion på, at advokaten havde varetaget en klients interesser i en anden sag, der var endt med, at avisen betalte godtgørelse. Ligeledes kan nævnes U 2012.1929 Ø, der omhandlede et dokumentarprogram sendt på DR, hvor en overlæges valg af lægemiddel blev kritiseret for at være sket af hensyn til lægens egen prestige og privatøkonomi. Dokumentaren fremsatte selv disse beskyldninger, bl.a. gennem dokumentarens speakerstemme, og nøjedes således ikke blot med at gengive citater fra andre. Landsretten fandt, at udsendelsens formål om at foretage en kritisk vurdering af hospitalets og lægens behandling var en berettiget varetagelse af pressens opgave som "public watchdog", men dette berettigede ikke beskyldningerne, der byggede på et faktuelt forkert grundlag. Programtilrettelæggernes og redaktionschefen blev derfor idømt bøder.

Som udgangspunkt er straffelovens bestemmelser underlagt offentlig påtale, hvilket betyder, at politiet efterforsker, og anklagemyndigheden beslutter, om der skal rejses tiltale. Freds- og ærekrænkelser efter kapitel 27 er dog som hovedregel undergivet privat påtale, jf. straffelovens § 275. Det indebærer, at den forurettede selv (eller dennes advokat) skal anlægge og føre sagen efter reglerne i den civile retspleje. Hensynet bag privat påtale er dels at give den forurettede mulighed for undgå, at sagen rejses, f.eks. for at undgå yderligere offentlig opmærksomhed, dels at de almene hensyn, der begrunder strafforfølgning, kun i begrænset omfang gør sig gældende.

Efter retsplejelovens § 727, stk. 2, kan anklagemyndigheden dog rejse offentlig påtale i sager, der normalt er underlagt privat påtale, hvis almene hensyn kræver det.

Endvidere er visse overtrædelser underlagt betinget offentlig påtale, jf. straffelovens § 275, stk. 2. Det betyder, at anklagemyndigheden kan forfølge sagen, hvis den forurettede anmoder om det. Dette gælder bl.a. grove ærekrænkelser omfattet af straffelovens § 268, herunder beskyldninger fremsat gennem massemedier, som er egnet til væsentligt at skade den forurettede.

Formålet med betinget offentlig påtale er at give den forurettede mulighed for at vælge, om sagen skal føres, da en offentlig retssag kan medføre yderligere eller gentagen omtale af den krænkelse, der har givet anledning til sagen.

4. Den nuværende regulering af mediernes ansvar

Dette kapitel omhandler den nuværende regulering af mediers ansvars. Medieansvarsloven indeholder regler, der definerer, hvem der bærer ansvaret for et medies indhold. Loven indeholder også regler om Pressenævnet, der kan behandle visse klager over medierne. Pressenævnet henviser bl.a. til retningslinjerne for god presseskik, der indeholder retningslinjer for, hvordan medierne som udgangspunkt skal opføre sig.

I afsnit 4.1 gennemgås kort medieansvarslovens anvendelsesområde. I afsnit 4.2. gennemgås herefter ansvarssystemet for de traditionelle massemedier.

Influenter, bloggere mv. er ikke automatisk underlagt dette særlige ansvarssystem. Imidlertid er der på privat basis etableret et influentnævn og udviklet etiske regler for influenter. Dette gennemgås i afsnit 4.3.

4.1. Medieansvarslovens anvendelsesområde og betydning for ansvaret

Pressenævnets kompetence er reguleret i medieansvarsloven. Medieansvarsloven trådte i kraft den 1. januar 1992 og afløste presseloven fra 1938, som ikke havde reguleret ansvaret for elektroniske medier.[67] Medieansvarslovens anvendelsesområde er reguleret i lovens § 1, hvoraf følger, at loven gælder for to grupper af massemedier:

1) Indenlandske periodiske skrifter, herunder billeder og lignende fremstillinger, der trykkes eller på anden måde mangfoldiggøres.
2) Lyd- og billedprogrammer, der spredes af DR, TV 2/DANMARK A/S, de regionale TV 2-virksomheder og foretagender, der har tilladelse til eller er registrerede til at udøve radio- eller fjernsynsvirksomhed.

Herudover gælder loven for en tredje gruppe massemedier, hvis disse aktivt har valgt at tilmelde sig Pressenævnet. Disse medier kan således frivilligt vælge, om de vil være omfattet af loven. De omfattes dog under alle omstændigheder af loven, hvis de modtager visse former for mediestøtte. Denne særlige gruppe er i medieansvarslovens § 1, nr. 3, defineret således:

3) Tekster, billeder og lydprogrammer, der periodisk udbredes til offentligheden, såfremt de har karakter af en nyhedsformidling, som kan ligestilles med den formidling, der er omfattet af nr. 1 eller 2, jf. dog § 8, stk. 1.

[67] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.), s. 41.

Det var hensigten, at medieansvarslovens § 1, nr. 3, skulle gøre loven "teknologineutral" således, at fremtidige medier, der er sammenlignelige med kendte medier, ville være omfattet.[68] Men kravet om, at nye medier skal have en nyhedsformidling, der kan ligestilles med formidlingen fra de etablerede medier, har givet udfordringer i praksis.[69] I dette krav ligger, at mediet skal:

1. bestå af envejskommunikation,
2. foretage en selvstændig bearbejdning af sit stof, og
3. have det blandede, fra forskellige kilder hidrørende indhold, der typisk karakteriserer aviser, tidsskrifter, radio og fjernsyn, og som begrunder reglerne om et særligt redaktøransvar.[70]

Medieansvarsloven regulerer bl.a. det straffe- og erstatningsretlige ansvar for mediets indhold, herunder hvem der er ansvarssubjekter. Ansvaret er begrænset til bestemte ansvarssubjekter, hvilket betyder, at ikke enhver vil kunne gøres medansvarlig for ulovligt indhold, heller ikke efter straffelovens almindelige regler om medvirkenansvar.[71]

For trykte skrifter kan ansvar for mediets indhold som udgangspunkt kun pålægges forfatteren til artiklen, redaktøren og/eller udgiveren, jf. medieansvarslovens § 9, stk. 1, og § 29. Loven indeholder nærmere regler for, hvornår henholdsvis forfatter, redaktør eller udgiver står til ansvar for ulovligt indhold i skriftet, jf. medieansvarslovens §§ 10-15. For radio og fjernsyn kan ansvaret som udgangspunkt kun pålægges forfatteren til en tekst, den der fremsætter en udtalelse, redaktøren og/eller radio- eller fjernsynsforetagendet, jf. medieansvarslovens § 16, stk. 1, og § 31. Her indeholder loven ligeledes nærmere regler for, hvornår hver af disse ansvarssubjekter står til ansvar for ulovligt indhold, jf. medieansvarslovens §§ 17-23.

Det er sjældent, at det offentlige rejser strafferetlig tiltale for forhold omfattet af medieansvarsloven.[72] Det skyldes, at freds- og ærekrænkelser som udgangspunkt er underlagt privat påtale. Der findes enkelte undtagelser til dette, f.eks. kan det offentlige rejse sag når "almene hensyn" kræver påtale, jf. retsplejelovens § 727, stk. 2. Hvis det offentlige rejser strafferetlig tiltale på baggrund af indholdet i et medie, skal det ske efter beslutning fra Rigsadvokaten, jf. medieansvarslovens § 28. Derfor har offentlig påtale fra Rigsadvokaten for forhold omfattet af medieansvarsloven kun fundet sted i begrænset omfang.

4.2. Ansvarssystemet for traditionelle massemedier

Som beskrevet ovenfor kan bl.a. forfatteren til en artikel eller en redaktør blive stillet til ansvar for en artikels ulovlige indhold. Der kan f.eks. rejses strafferetlige sager om freds- og ærekrænkelser. Som

[68] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.) , s. 47.
[69] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.) , s. 47.
[70] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.) , s. 68.
[71] Trine Baumbach, Medieret (2021, 2. udg), s. 443.
[72] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.), s. 261.

beskrevet i kapitel 3 har medierne som udgangspunkt en vis beskyttelse mod at blive dømt for denne type overtrædelser, især når de blot har viderebragt andres udtalelser, selvom der dog som allerede omtalt i kapitel 3 er eksempler på domfældelser.

Medier omfattet af Medieansvarsloven har imidlertid også et særligt system. De er omfattet af reglerne om god presseskik, hvilket betyder, at Pressenævnet har kompetence til at vurdere, hvorvidt deres artikler og indslag er i overensstemmelse med det særlige "god skik-begreb", der er udviklet for pressen. I det følgende gennemgås først Pressenævnet og derefter retningslinjerne for god presseskik.

4.2.1. Pressenævnet

Med medieansvarslovens ikrafttræden den 1. januar 1992 blev Pressenævnet den centrale klagemyndighed for klager over etablerede medier. Pressenævnet overtog opgaverne fra tre tidligere organer:

- Dansk Pressenævn, der var blevet nedsat i 1964 på foranledning af Danske Dagblades Forening for at sikre overholdelse af de i 1960 vedtagne regler om god presseskik. Reglerne omfattede kun trykte medier, der frivilligt tilsluttede sig.
- Berigtigelsesnævnet, der efter den tidligere presselovs § 10 traf afgørelse om, at redaktøren af et periodisk skrift var forpligtet til at optage en berigtigelse heri.
- Radionævnet, der behandlede sager om berigtigelse af faktiske oplysninger i DR og TV 2, jf. §§ 16, 18 og 19 a i den tidligere lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Med oprettelsen af Pressenævnet blev opgaverne samlet i ét offentligt, uafhængigt nævn, der dækker alle medier omfattet af medieansvarsloven § 1.[73]

Pressenævnet finansieres af massemedierne selv efter en fordelingsnøgle fastsat i § 16 i bekendtgørelse nr. 86 af 9. februar 1998. Pressenævnet består af otte medlemmer og disses stedfortrædere, som alle beskikkes af justitsministeren. Formanden og næstformanden beskikkes efter indstilling fra Højesterets præsident. To medlemmer beskikkes efter indstilling fra Dansk Journalistforbund, to medlemmer beskikkes til at repræsentere de redaktionelle ledelser og to medlemmer beskikkes som offentlighedens repræsentanter., jf. medieansvarslovens § 41, stk. 1.

4.2.1.1. Medier omfattet af Pressenævnet

Pressenævnet behandler klager over de medier, som er omfattet af Medieansvarsloven, som allerede beskrevet i afsnit 4.1.

Mens de fleste, traditionelle trykte medier og radio/TV-stationer automatisk er omfattet af Pressenævnets kompetence, er elektroniske medier såsom hjemmesider, blogs, profiler på sociale medier, Youtube-kanaler m.v. kun omfattet, hvis de enten modtager mediestøtte eller selv frivilligt er anmeldt Pressenævnet. Et overblik over alle elektroniske medier, der frivilligt er anmeldt til Pressenævnet eller

[73] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.), s. 489.

som modtager mediestøtte, fremgår af Pressenævnets hjemmeside.[74] Over 1.500 har frivilligt tilmeldt sig Pressenævnet. Dette inkluderer hovedsageligt hjemmesider, men også en række Facebook-sider, Instagram-profiler, Youtube-kanaler og LinkedIn-sider samt ligeledes en række apps. En række af disse tilhører dog koncerner, der også har traditionelle massemedier. Således er f.eks. Politikens hjemmeside og en række af Politikens Facebook-sider, Instagram-profiler og lignende anmeldt til Pressenævnet. I den nuværende regulering er en hjemmeside tilknyttet en trykt avis ikke automatisk omfattet af Pressenævnets kompetence og skal således også frivilligt anmeldes.

4.2.1.2. Pressenævnets kompetencer

Pressenævnet har tre hovedopgaver:

1. At vurdere, om mediernes indhold og fremgangsmåde er i overensstemmelse med god presseskik, jf. medieansvarslovens § 34, baseret på de presseetiske regler og nævnets praksis.
2. At afgøre, om et medie er forpligtet til at offentliggøre et genmæle, jf. medieansvarslovens § 43, stk. 1, nr. 1.
3. At påbyde sletning af oplysninger i henhold til lov om massemediernes informationsdatabaser § 13, stk. 1, såfremt mediets informationsdatabase er anmeldt til Datatilsynet og Pressenævnet, jf. medieansvarslovens § 6.

Pressenævnet kan ikke behandle spørgsmål efter anden lovgivning som f.eks. straffeloven. Pressenævnet har alene til formål at bedømme "god presseskik", hvilket f.eks. blev eksplicit bemærket i sag 2024-04544, hvor Pressenævnet udtaler:

> *"Pressenævnet bemærker i øvrigt mere generelt, at det ikke er Pressenævnets opgave at afgøre, om den kritik, der i udsendelsen rejses mod bestemte politityjenestemænd fra [Politikredsen], er berettiget eller ej. Det er i den forbindelse ikke Pressenævnets opgave at foretage en bevisvurdering af de oplysninger og den dokumentation, der præsenteres i udsendelsen. Pressenævnets opgave er at vurdere, om udsendelsens indhold og mediets handlemåde er i overensstemmelse med god presseskik, jf. medieansvarslovens § 34, stk. 1, og de vejledende regler for god presseskik"*[75]

Pressenævnet behandler sager på baggrund af en klage, men kan også tage en sag op af egen drift, hvis sagen er af væsentlig eller principiel betydning, jf. medieansvarslovens § 44, stk. 2. Nævnet vejleder klager ved spørgsmål om, hvordan man skal klage.[76] Pressenævnets formand kan afvise klager, som enten åbenbart ikke hører under nævnets kompetence, eller som er åbenbart grundløse, samt klager fra personer, virksomheder mv. uden retlig interesse, jf. medieansvarslovens § 43, stk. 2.

[74] Pressenævnet, "Hvem kan man klage over?", tilgængelig her
[75] Pressenævnets kendelse afsagt den 21. januar 2025 i sag nr. 2024-04544, side 64.
[76] Klagevejledning fra Pressenævnet, "Hvordan klager man?", tilgængelig her

Ved egen drift-sager indhentes en udtalelse fra den forurettede. Hvis forurettede ikke ønsker sagen behandlet, behandler nævnet som udgangspunkt ikke sagen.[77] Pressenævnet har alene haft to egen drift-sager:

- **2025**: Avis udgav beskrivelse, som var så konkret, at den kunne tjene til identificering af tiltalte, som dagen efter skulle have behandlet en sag om navneforbud. Pressenævnet fandt ikke grundlag for at udtale kritik.[78]
- **1997**: Medier offentliggjorde billeder af kronprinsen taget med telelinse på privat ejendom. Nævnet udtalte kritik.[79]

Pressenævnets sager behandles på skriftligt grundlag. Ved nævnets behandling medvirker formanden eller næstformanden samt tre andre medlemmer, heraf et af de efter udtalelse fra Dansk Journalistforbund beskikkede medlemmer, et medlem beskikket til at repræsentere de redaktionelle ledelser og et medlem beskikket som offentlighedens repræsentant.[80] Efter en klage er indbragt, indhenter Pressenævnet en skriftlig udtalelse fra det massemedie, som klagen vedrører, og kan herunder indhente supplerende oplysninger hos parterne.[81] I medfør af medieansvarslovens § 46, stk. 3, har nævnet mulighed for at indkalde parterne til mundtlig forhandling, men nævnet har endnu ikke anvendt denne mulighed.[82] Afgørelser træffes på baggrund af de foreliggende oplysninger uden nærmere bevisførelse.[83] Nævnet har ikke en fastsat grænse for, hvor hurtigt det skal træffe afgørelse efter at have modtaget klagen eller taget sagen op af egen drift.[84] Nævnets gennemsnitlige sagsbehandlingstid for realitetsafgørelser for 2025 var 249dage, hvilket er længere tid end de foregående år. I 2024 var tallet 185 dage, hvilket ligeledes var højere end det havde været i de foregående mange år. I 2022 var sagsbehandlingstiden nede på 108 dage, hvilket var det laveste siden 2017, hvor den gennemsnitlige sagsbehandlingstid kun var 66 dage.[85] Der er således sket en betydelig stigning i sagsbehandlingstiderne de seneste par år.

4.2.1.3. Pressenævnets afgørelser og sanktionsmuligheder

Pressenævnet kan pålægge medier at offentliggøre nævnets kendelse om en offentliggørelse i strid med god presseskik eller et genmæle, jf. medieansvarslovens § 49. Såfremt mediet er tilmeldt lov om massemediers informationsdatabaser, kan Pressenævnet også pålægge mediet at slette indhold, jf. lov om massemediers informationsdatabaser § 13, stk. 1. Nævnet kan ikke pålægge straf eller tildele økonomisk kompensation.[86] Hvis et medie undlader at efterkomme nævnets afgørelse, kan

[77] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.), s. 524.
[78] Pressenævnets kendelse afsagt den 22. september 2025, sagsnummer: 2025-07170
[79] Kendelser af 3. september 1997 i sagerne 110/1997, 111/1997 og 112/1997.
[80] Pressenævnets forretningsorden, § 2, tilgængelig her
[81] Pressenævnets forretningsorden, § 8, tilgængelig her
[82] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.), s. 530.
[83] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.), s. 498.
[84] Pressenævnet, Årsberetning 2024, s. 9, tilgængelig her
[85] Pressenævnet, Årsberetning 2025, s. 24, tilgængelig her
[86] Søren Sandfeld Jakobsen og Sten Schaumburg-Müller, Mediejura for journalister (2025, 2. udg.), s. 200.

anklagemyndigheden dog rejse tiltale, hvilket kan medføre bøde eller fængsel indtil 4 måneder, jf. medieansvarslovens § 53.

Klage til Pressenævnet udelukker ikke mulighed for at anlægge sag ved domstolene om eksempelvis freds- eller ærekrænkelse, hvor erstatning og tortgodtgørelse kan tilkendes, og hvor der kan pålægges straf.

I 2025 registrerede Pressenævnet 310 indkomne sager mod henholdsvis 223 sager i 2024, 201 i 2023 og 181 i 2022. Antallet af indkomne sager har været stigende siden 2020.[87] I 2025 fik ca. 27 pct. af klagerne i de sager, hvor der blev truffet en realitetsafgørelse, enten helt eller delvist medhold. Det var højere end i 2024, hvor kun 18 pct. fik medhold, men cirka på niveau med tallene for 2023 og 2022 (hhv. 32 pct. og 29 pct.).[88] Andelen af sager, hvor klager fik medhold, har i de 10 år før 2024 ikke tidligere været under 20 pct.[89] I 2025 blev der afgivet dissens i en enkelt sag, mens der i to afgørelser i 2024 blev afgivet dissens.[90]

Pressenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. medieansvarslovens § 50. Pressenævnets afgørelse kan derimod indbringes for domstolene i medfør af princippet i grundlovens § 63. Domstolene foretager dog kun en prøvelse af, om Pressenævnets afgørelse har den fornødne hjemmel og falder inden for Pressenævnets kompetence. Pressenævnets skøn om, hvorvidt de presseetiske regler er overholdt, bliver således ikke prøvet ved domstolene.[91]

4.2.2. Retningslinjerne for god presseskik

Danske Dagblades Fællesrepræsentation vedtog i 1960 de første vejledende presseetiske regler om omtale af straffesager og nedsatte i 1964 Dansk Pressenævn til at sikre overholdelsen. Nævnets kompetence blev i 1968 udvidet til også at omfatte sager uden for kriminalreportage og klager fra tredjemand. I forbindelse med ændringen af straffeloven i 1972, påpegede Straffelovrådet svaghederne ved de dagældende presseetiske regler herunder at det kun var udgiverne, der anerkendte nævnets kompetence, mens journalistskanden afviste den gældende ordning, og at det presseetiske system kun i begrænset omfang kunne fungere som alternativ til almindelige retsregler, når den eneste sanktionsmulighed var udtalelse af en misbilligelse. Straffelovrådet anbefalede derfor en udbygning af reglerne.[92]

På baggrund heraf nedsatte Danske Dagblades Fællesrepræsentation i 1974 et udvalg til at revidere de presseetiske regler.[93] Udvalget bestod af formand højesteretssagfører Børge Koch og

[87] Pressenævnet, Årsberetning 2025, s. 15, tilgængeligt her
[88] Pressenævnet, Årsberetning 2025, s. 8, tilgængeligt her
[89] Pressenævnet, Årsberetning 2024, s. 8, tilgængelig her
[90] Kendelserne 2023-04979 (2:2), 2024-07111 (2:2) og 2024-13743 (2:2)
[91] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.), s. 546.
[92] Straffelovrådet, Betænkning nr. 601/1971 om privatlivets fred, side 46-47.
[93] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.), s. 273.

repræsentanter fra fællesrepræsentationen, Dansk Journalistforbund og Danmarks Radio.[94] Udvalget afgav i 1977 sin betænkning med et udkast til de presseetiske regler, som bl.a. indeholdt klausuler om at hindre berettiget offentliggørelse af informationer af væsentlig betydning for offentligheden og om beskyttelse af journalisters integritet.[95] Disse to klausuler blev dog afvist af redaktørernes organisationer, hvorefter Dansk Journalistforbund ikke ville tiltræde forslaget. Forslaget blev derfor kun vedtaget af Danske Dagblades Forening i 1981 og omfattede alene medier, der frivilligt havde tilsluttet sig.[96]

Senere fik et nyt medieansvarsudvalg i 1986 til opgave at overveje, om der burde optages presseetiske regler i forbindelse med vedtagelsen af medieansvarsloven.[97] Udvalget fandt, at detaljerede etiske regler ikke skulle fastsættes direkte i loven, da de er udtryk for branchens egen etiske standard, som ændrer sig over tid. Derfor foreslog udvalget, at loven skulle indeholde den nuværende generalklausul i medieansvarslovens § 34 om, at adfærd skal være "i overensstemmelse med god presseskik". Det er herefter op til et eventuelt klageorgan at skønne, om der er sket offentliggørelse i strid med god presseskik. For at sikre, at skønnet ikke var helt ubundet, anførte Medieansvarsudvalget, at de af Danske Dagblades Forening i 1981 vedtagne vejledende regler skulle være grundlaget for det nærmere indhold af begrebet god presseskik, dog med tilføjelsen af de to ovenfornævnte klausuler, (om at hindre berettiget offentliggørelse af informationer af væsentlig betydning for offentligheden og om beskyttelse af journalisters integritet) som i det tidligere udvalgsarbejde var blevet afvist. [98] De nye vejledende regler blev optrykt som bilag 3 til lovforslaget. Reglerne blev justeret af Dansk Journalistforbund og Danske Medier i både 2013 og 2023 og er trykt sammen med et sidepapir, der uddyber retningslinjerne og dermed udgør et fortolkningsbidrag hertil.[99] Pressenævnet har lagt retningslinjerne på sin hjemmeside og henviser til disse retningslinjer i sine afgørelser, idet Pressenævnet fandt, at retningslinjerne i væsentligt omfang var en kodificering af nævnets praksis og ikke stillede potentielle klagere dårligere end eksisterende praksis.[100]

Retningslinjerne indledes med grundlæggende principper og indeholder regler om:

- "korrekte oplysninger" (**afsnit A**)
- "adfærd i strid med god presseskik" (**afsnit B**)
- "retsreportage" (**afsnit C**)
- "anonymisering, afindeksering og afpublicering" (**afsnit D**)

[94] Pressenævnet, "Retningslinjer for god presseskik", tilgængelig her
[95] Betænkning "Angående og udkast til regler for god presseskik og for Pressenævnets virksomhed" refereret af Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.), s. 273.
[96] Peter Lambert og Iben Gjessing, Medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer (2025, 3. udg.), s. 273-274.
[97] Betænkning nr. 1205/1990 om medieansvar, s. 11
[98] Betænkning nr. 1205/1990 om medieansvar, s. 328-331.
[99] Dansk Journalistforbund og Danske medier, Retningslinjer for god presseskik, tilgængelig her
[100] Pressenævnet, "Retningslinjer for god presseskik", tilgængelig her

I det følgende gengives retningslinjerne ordret fra originaldokumentet:[101]

Afsnit A om korrekte oplysninger indebærer, at:

1. Det er mediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, skal det kontrolleres, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte.
2. Der skal udvises kritik over for nyhedskilderne, især når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt.
3. Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Forelæggelse skal ske således, at der gives en rimelig frist til at svare.
4. Angreb og svar skal, hvor det er rimeligt, bringes i sammenhæng og på samme måde. Dette gælder i særlig grad ved krænkende eller skadelige udsagn.
5. Det skal gøres klart, hvad der er faktiske oplysninger, og hvad der er kommentarer eller vurderinger.
6. Præsentation af redaktionelt indhold i tekst, lyd eller billede skal i form og indhold have dækning i den pågældende artikel eller udsendelse.
7. Berigtigelse af urigtige meddelelser skal finde sted på mediets eget initiativ, så snart man får kendskab til fejl af betydning i de bragte meddelelser. Berigtigelsen skal foretages, så læserne, lytterne eller seerne får klar mulighed for at blive opmærksomme på fejl.

I **afsnit B om adfærd i strid med god presseskik** fremgår det, at:

1. Det enkelte menneske har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse. Privatlivets fred må ikke krænkes, medmindre klar almen interesse berettiger offentlig omtale.
2. Hvis selvmord eller selvmordsforsøg omtales, skal der tages størst muligt hensyn.
3. Ofre for forbrydelser eller ulykker skal vises det størst mulige hensyn. Det samme gælder vidner og pårørende til de implicerede. Ved indsamling og formidling af billeder og kommentarer skal der vises hensynsfuldhed og takt. Der fordres skærpet opmærksomhed ved formidling i realtid. Ved omtale af gidseltagning skal der endvidere tages ekstraordinære hensyn til ønsker, der udtrykkes af dem, der handler på gidslets vegne.
4. Annoncer og annoncørbetalt indhold skal tydeligt adskilles fra redaktionelt indhold og klart deklareres.
5. Der skal udvises særligt hensyn over for børn og andre personer, som ikke kan ventes at være klar over virkningerne af deres udtalelser eller anden medvirken. Ved offentliggørelse skal forældresamtykke indhentes, når emnets karakter og den mindreåriges alder taler for det.
6. Ved indsamling eller offentliggørelse af information må andres tillid, følelser, uvidenhed, manglende erfaring eller svigtende herredømme ikke udnyttes.

[101] Dansk Journalistforbund og Danske medier, Retningslinjer for god presseskik, tilgængelig her

7. Offentliggørelse af skjulte optagelser må kun ske, hvis de medvirkende har givet samtykke, eller hvis den samfundsmæssige interesse klart overstiger den enkeltes krav på beskyttelse, og den fornødne journalistiske dokumentation ikke eller kun meget vanskeligt kan skaffes på anden måde.

Afsnit C gælder supplerende for retsreportager, hvor der er stærke modsatrettede syn ved både offentlighedens ønske om at blive oplyst overfor de involveredes ønske om ikke at blive omtalt.

1. De under A og B anførte almindelige presseetiske retningslinjer gælder også for retsreportagen.
2. Retningslinjerne for retsreportagen gælder også sagernes forberedelse, herunder straffesagers behandling hos politi og anklagemyndighed.
3. Retsreportagen bør være objektiv. På ethvert stadium af sagernes forberedelse og ved behandlingen i retten skal mediet tilstræbe en kvalitativ ligelig gengivelse af parternes – i straffesager anklagemyndighedens og forsvarets – synspunkter. En omtale af en straffesag bør følges op med et referat af sagens afslutning, hvad enten denne finder sted i form af tiltalefrafald, frifindelse eller domfældelse.
4. Familiemæssige forhold, race, etnicitet, nationalitet, tro, seksuel orientering eller organisationsforhold bør alene nævnes, når det er relevant for sagen.
5. Så længe en straffesag ikke er endeligt afgjort eller bortfaldet, må der ikke offentliggøres meddelelser, der kan lægge hindringer i vejen for sagens opklaring, eller tilkendegivelser om, at en sigtet eller tiltalt er skyldig. Ved omtale af en straffesag skal det klart fremgå, om sigtede/tiltalte har erklæret sig skyldig eller ikke-skyldig.
6. Der skal i videst muligt omfang følges en klar saglig linje ved afgørelsen af, hvilke sager der omtales, og i hvilke tilfælde navne på de implicerede nævnes. En sigtets eller tiltalts navn eller anden identificering bør udelades, når ingen almen interesse taler for at offentliggøre navnet.
7. Der skal iagttages varsomhed med meddelelser om, at politianmeldelse er indgivet mod en navngiven person. Meddelelser herom bør ikke bringes, før anmeldelse har medført indgriben fra politiets eller anklagemyndighedens side. Dette gælder dog ikke meddelelser, som den anmeldte selv fremdrager, eller hvis det anmeldte forhold i forvejen er kendt i videre kredse eller har væsentlig almen interesse.
8. En sigtet, tiltalt eller domfældt person skal forskånes for at få fremdraget pågældendes tidligere straffedom, hvis den er uden betydning for de forhold, vedkommende nu er sigtet, tiltalt eller dømt for. I anden sammenhæng bør de mod en person tidligere rejste straffesager som regel ikke omtales.

Endelig skal mediet efter **afsnit D** ved anmodning tage stilling til, om det er muligt og rimeligt at hindre tilgængeligheden af tidligere offentliggjorte, følsomme eller private oplysninger, uanset at disse tidligere er offentliggjort i overensstemmelse med god presseskik.[102]

4.3. Ansvarssystemet for "alternative medieaktører"

Fra statslig side er der ikke noget særegent ansvarssystem for de medieaktører, der ikke er omfattet af medieansvarsloven og Pressenævnets kompetence. Det betyder, at f.eks. de elektroniske medier, der ikke har valgt at tilmelde sig Pressenævnet frivilligt, ikke er underlagt nogen særlig ansvarsnorm. De skal, ligesom alle andre, overholde almindelig lovgivning, herunder straffelovens bestemmelser om bl.a. ærekrænkelse. De har imidlertid ikke nogen direkte pligt til f.eks. at følge reglerne for god presseskik.

En række af disse såkaldt "alternative medieaktører", der altså er defineret ved at stå udenfor det almindelige medieansvarssystem, falder i konkrete situationer ind under Forbrugerombudsmandens kompetence om "god markedsføringsskik" samt øvrige regler i markedsføringsloven. Det har imidlertid hovedsageligt betydning for sager om skjult reklame, altså f.eks. hvor en influent på sin Instagram-profil deler en række positive opslag om et produkt uden at nævne, at de er blevet betalt for at lave disse opslag. En influent kan i sig selv være erhvervsdrivende og dermed skulle overholde markedsføringsloven i forhold til alle opslag. Alternativt kan en ellers ikke-erhvervsdrivende influent blive anset for erhvervsdrivende i forhold til et konkret opslag, hvis influenten handler på vegne af en erhvervsdrivende. Så skal markedsføringslovens regler overholdes i forhold til dette opslag.[103]

Markedsføringslovens regler regulerer imidlertid ikke i øvrigt opslag på sociale medier, der ikke kan siges at udgøre markedsføring. Derfor regulerer loven ikke, hvad influenter eller andre alternative medieaktører i øvrigt kan skrive i deres opslag.

På privat basis er der blevet etableret et Influentnævn inspireret af Pressenævnet. Da det er en privat ordning, er den frivillig, og en influent skal således selv aktivt vælge at høre under nævnets kompetence. I forbindelse med oprettelsen af Influentnævnet blev der også lavet et sæt retningslinjer med etiske regler for influenter. Influentnævnet og de etiske regler for influenter vil blive gennemgået nærmere i de følgende afsnit.

4.3.1. Influentnævnet

Influentnævnet blev lanceret i april 2025 som et uafhængigt organ i forbindelse med vedtagelsen af de etiske retningslinjer for influenter. Nævnet består af en juridisk forperson og fire medlemmer med stedfortrædere, som udpeges således:[104]

[102] Dansk Journalistforbund og Danske medier, Retningslinjer for god presseskik, afsnit D, pkt. 1., tilgængelig her
[103] Forbrugerombudsmanden, "Sociale medier", tilgængelig her
[104] Forretningsorden for Influentnævnet, § 1, stk. 2, tilgængelig her

- En forperson, som skal være jurist, udpeges af Forbundet for Influenter og Bloggere i Dansk Journalistforbund.
- Et medlem, som skal være aktiv erhvervsdrivende influent, udpeges af Hovedbestyrelsen i Dansk Journalistforbund – Medier og Kommunikation efter indstilling fra Forbundet for Influenter og Bloggere i Dansk Journalistforbund. Denne person anses for værende repræsentant for influenterne.
- Et medlem, som skal have børnefaglig ekspertise samt indsigt i børns og unges medievaner, udpeges af UNICEF Danmark. Denne person anses for værende offentlighedens repræsentant med et skærpet børnesyn.
- Et medlem udpeges af Kreativitet & Kommunikation. Denne person anses for værende repræsentant for den kommercielle vinkel med erfaring og indsigt i influencermarkedsføring.
- Et medlem, som skal have indgående kendskab til influenter som nye medieaktører og forskningsmæssig indsigt i digitale medievaner, udpeges af Forbundet for Influenter og Bloggere i Dansk Journalistforbund. Denne person anses for værende repræsentant for forskerne.

Alle medlemmer udpeges for en periode på 1 år med mulighed for genudpegning en enkelt gang.[105]

Nævnet finansieres af Dansk Journalistforbund – Medier & Kommunikation og er indledningsvist etableret som en étårig pilotordning. Dansk Journalistforbunds hovedbestyrelse har bevilget i alt cirka 355.000 kroner til arbejdet med de etiske retningslinjer samt cirka 280.000 kroner til driften af nævnet i 2026.[106]

Influentnævnet er således stiftet på privat initiativ. Modsat Pressenævnet er det ikke reguleret af særskilt lovgivning, ligesom ingen er forpligtiget til at være underlagt Influentnævnets kompetence.

Alle influenter kan tilslutte sig de etiske retningslinjer, uanset hvor mange følgere de har, hvilke platforme de benytter, og hvorvidt de tjener penge som influent eller ej. En influent defineres i den sammenhæng som en person, der skaber indhold til digitale medier.[107]

4.3.1.1. Influentnævnets kompetencer

Influentnævnets hovedopgave er at træffe afgørelse i sager om indhold, der er udgivet af influenter, der har tilsluttet sig de etiske retningslinjer og vedtægterne, forudsat at indholdet er udgivet i perioden, hvor de er tilsluttet de etiske retningslinjer.[108] Herudover skal nævnets forperson løbende

[105] Forretningsorden for Influentnævnet, § 1, stk. 3, tilgængelig her
[106] Journalisten, Medieombudsmand vækker bekymring: "Risikerer min mor at blive ramt af det her?", tilgængelig her
[107] De etiske retningslinjer for influenter, "Hvem kan tilmelde sig de etiske retningslinjer for influenter?", tilgængelig her
[108] Forretningsorden for Influentnævnet, § 5, tilgængelig her

orientere sig på influentområdet og har mulighed for at bidrage til øget fokus på etik hos influenter gennem meningsdannelse, influentetisk debat og initiativer.[109]

Influentnævnet kan tage sager op af egen drift eller på baggrund af en klage. Alle kan klage over en influent, der har tilsluttet sig de etiske retningslinjer og tilhørende vedtægter.[110] Klager vil som udgangspunkt altid være anonym overfor influenten.[111] Forpersonen kan afvise klager, der ikke hører under nævnets kompetence, eller som er åbenbart grundløse.[112]

Ved nævnets behandling af en sag medvirker som hovedregel forpersonen og de fire andre medlemmer eller deres stedfortrædere.[113]. Nævnet træffer afgørelse inden for fire måneder efter at have modtaget klagen eller taget sagen op af egen drift.[114]

Når en klage er indbragt for nævnet, indhenter nævnet en skriftlig udtalelse fra den influent, som klagen vedrører, og nævnet kan under sagens behandling indhente supplerende oplysninger hos parterne.[115]

4.3.1.2. Influentnævnets afgørelser og sanktionsmuligheder

Alle afgørelser offentliggøres, men afgørelsen kan anonymiseres, hvis klager ikke har fået medhold, såfremt influenten ønsker det.[116] Nævnet har ifølge vedtægterne for Influentnævnet følgende sanktionsmuligheder:[117]

- Pålægge influenten at slette eller rette indholdet
- Pålægge influenten at bringe et resumé af kendelsen
- Give en advarsel
- Udelukke influenten fra ordningen ved gentagelser

Der kan ikke klages over nævnets kendelse.[118] En sag kan genoptages, hvis der foreligger nye oplysninger af væsentlig betydning for sagens afgørelse, eller hvis der er begået ikke uvæsentlige fejl i sagsbehandlingen.[119]

[109] Forretningsorden for Influentnævnet, § 10
[110] Forretningsorden for Influentnævnet, § 11, stk. 1
[111] Forretningsorden for Influentnævnet, § 11, stk. 4
[112] Forretningsorden for Influentnævnet, § 19, stk. 2
[113] Forretningsorden for Influentnævnet, § 2
[114] Vedtægter for Influentnævnet, pkt. 6, tilgængelig her
[115] Forretningsorden for Influentnævnet, § 12
[116] Forretningsorden for Influentnævnet, § 17, stk. 5
[117] Vedtægter for Influentnævnet, pkt. 4
[118] Forretningsorden for Influentnævnet, § 18,
[119] Forretningsorden for Influentnævnet, § 19

En klage til Influentnævnet afskærer ikke klager fra at anlægge en sag ved domstolene.[120]

4.3.1.3. Status på Influentnævnets arbejde

I foråret 2026 fremgik det af Influentnævnets hjemmeside, at 197 influenter havde tilmeldt sig Influentnævnet. Listen over tilmeldte influenter var ikke længere tilgængelig på hjemmesiden ved udgivelsen af denne rapport i oktober 2026.[121] Der er heller ikke offentliggjort afgørelser fra Influentnævnet, og de seneste udmeldinger har været, at der endnu ikke har været nogen sager til behandling i nævnet. Der har således ikke været nogen anmeldelser endnu, og Influentnævnet har heller ikke anvendt muligheden for at tage sager op af egen drift.[122] Ved Influentnævnets stiftelse var det håbet, at bureauer og annoncører ville tilmelde sig og derved forpligte sig til kun at anvende influenter, der har tilmeldt sig. I løbet af det første år havde kun to agenturer tilmeldt sig.[123] Et enkelt mediebureau tilmeldte sig i april 2026, efter Politiken kontaktede 29 agenturer og 10 mediebureauer for at spørge, hvorfor de ikke havde tilmeldt sig.[124] Ved udgivelsen af denne rapport i oktober 2026 fremgik fortsat kun disse tre virksomheder på Influentnævnets hjemmesides liste over tilmeldte bureauer.[125]

Allan Boye Thulstrup har i forhold til finansiering i et interview med Justitia luftet ideen om, hvorvidt annoncører ville kunne finansiere Influentnævnet på sigt, idet de også har et ansvar for, hvilke kanaler og aktører de anvender til markedsføring. Justitia bekendt er dette endnu ikke noget, som nogle annoncører har udtalt interesse i.

4.3.2. De etiske regler for influenter

I forbindelse med oprettelsen af Influentnævnet i 2025 blev de første retningslinjer for influenter vedtaget. Initiativet kom fra Forbundet for Influenter og Bloggere i Dansk Journalistforbund med bidrag fra UNICEF og Kreativitet & Kommunikation.[126] Formålet med retningslinjerne er at styrke ansvarlighed og gennemsigtighed i influentbranchen, skabe trygge rammer for børn og unge, og sikre influenter agerer etisk korrekt i områder, hvor lovgivningen ikke er tilstrækkelig. Influenter er udover de etiske retningslinjer underlagt almindelig lovgivning i form af eksempelvis markedsføringsloven, straffeloven (herunder om freds- og ærekrænkelser), ophavsretsloven og databeskyttelsesloven. Influentnævnet vurderer aldrig, om lovgivningen er overtrådt, men overlader dette til de relevante myndigheder og domstole. Men en af myndighederne konstateret overtrædelse vil være overtrædelse af retningslinjerne, hvis Influentnævnet bliver opmærksom herpå.[127]

[120] Vedtægter for Influentnævnet, pkt. 7
[121] Influentnævnet, Oversigt over tilsluttede influenter, tilgængelig her
[122] Politiken, "Landets største influencere glimrer ved deres fravær i ny ordning", tilgængelig her
[123] Influentnævnet, "Disse virksomheder støtter op", tilgængelig her
[124] Politiken, "Agenternes fravær i influencernes svar på Pressenævnet vækker opsigt", tilgængelig her
[125] Influentnævnet, "Disse virksomheder støtter op", tilgængelig her
[126] Influentnævnet, Etiske retningslinjer for influenter, tilgængelig her
[127] Influentnævnet, Etiske retningslinjer for influenter, "Samspillet mellem de etiske retningslinjer og lovgivningen", tilgængelig her

Modsat retningslinjerne for god presseetik, som er obligatoriske for medier omfattet af Medieansvarsloven, er tilslutning til de etiske retningslinjer for influenter frivillig. Som beskrevet ovenfor kan alle influenter tilmelde sig uanset antal følgere, platforme, og hvorvidt de tjener penge som influent. En influent defineres i Influentnævnets vejledning til de etiske retningslinjer for influenter som "*en person, der skaber indhold til digitale medier, herunder sociale medier og blogs.*"[128]

Retningslinjerne består af tre forskellige kategorier, der nedenfor gengives ordret:

Punkt 1-8 betegnes som "rent etiske retningslinjer, der er mere vidtrækkende end lovgivningen og omfatter således områder og gråzoner, der ikke er reguleret ved lov":[129]

1. Du er en god rollemodel, der er bevidst om dit ansvar som influent. Derudover er du ekstra opmærksom på dit indhold, hvis du har mange følgere under 18 år.
2. Du holder en god digital tone.
3. Hvis du deler indhold med børn på dine digitale medier, skal du altid overveje grundigt, om det er i barnets interesse.
4. Hvis du retoucherer dine billeder eller videoer, så det ændrer en persons kropsfacon, størrelse eller hud, skal du gøre dine følgere opmærksom på det. Har du mange følgere under 18 år, vil det gælde alt dit indhold, mens det ellers kun vil være dit kommercielle indhold, der er omfattet af bestemmelsen.
5. Du indgår ikke kommercielle samarbejder om fødevarer med højt indhold af sukker, fedt og salt, hvis du har mange følgere under 18 år.
6. Hvis du omtaler andre kritisk i dit indhold, giver du dem mulighed for at tage til genmæle.
7. Du skal markere fotorealistisk video, foto eller realistisk lyd, der er genereret med AI. Såfremt du bringer AI genereret tekst, du ikke selv har efterredigeret væsentligt, skal dette også markeres.
8. Du er ansvarlig for, at de tal og statistikker, du videregiver om dine digitale medier, er opdaterede og retvisende.

Punkt 9-10 beskrives som punkter, der "pointerer og uddyber vigtigheden af konkrete regler i lovgivningen, men er samtidigt også udtryk for en skærpelse eller udvidelse af de eksisterende lovregler":

9. Du indhenter tilladelse fra alle, der medvirker i dit indhold, og gør derudover tydeligt opmærksom på, hvis det er kommercielt indhold.
10. Hvis børn under 18 år medvirker i kommercielt indhold, skal der benyttes en kontrakt for barnets medvirken, og arbejdsmiljøreglerne skal overholdes. Dette gælder uanset, om der er tale om influenten selv eller medvirkende i indholdet.

[128] Influentnævnet, Etiske retningslinjer for influenter, "Vejledning til de etiske retningslinjer for influenter", s. 3, tilgængelig her
[129] Influentnævnet, Etiske retningslinjer for influenter, tilgængelig her

Punkt 11-18 beskrives som værende "medtaget som en hjælp til at navigere i de juridiske rammer. Punkterne er en uddybning af de lovregler influenter er omfattet af, uanset om de er underlagt de etiske retningslinjer eller ej. Hvis du ikke er erhvervsdrivende influent, er punkt 11-16, ikke nødvendigvis gældende, da det vil afhænge af, om du er omfattet af Markedsføringslovens regler eller ej":

11. Du er bekendt med markedsføringsloven og dens til enhver tid gældende regler, og du overholder disse i dit arbejde.
12. Du er ansvarlig for at formidle korrekt information i dit indhold, på de digitale medier, du anvender.
13. Dine udtalelser om klima- miljø- og bæredygtighed skal kunne dokumenteres.
14. Hvis du udgiver indhold om kosttilskud, skønhedsprodukter og fødevarer bringer du ikke udokumenterbare påstande om produktets egenskaber og dine egne resultater.
15. Hvis dit indhold er rettet mod børn og unge under 18 år, er der skærpede krav i lovgivningen, du skal være ekstra opmærksom på at overholde.
16. Du må ikke vise indhold om gambling, lootboxes og skinbetting, hvis dit indhold er rettet mod børn og unge under 18 år.
17. Du indhenter tilladelse, inden du anvender andres materiale, og du krediterer ophavspersonen.
18. Du tager ansvar for dine brugeres data og håndterer dem i overensstemmelse med lovgivningen på området.

5. Medieansvarsudvalgets rapport

Det blev med Medieaftalen for 2022-2025 af 21. maj 2022 aftalt at nedsætte et udvalg om medieansvar. På den baggrund blev Medieansvarsudvalget nedsat den 25. august 2022. Udvalget blev videreført med Regeringsgrundlaget af 20. december 2022 og med Medieaftalen for 2023-2026 af 14. juni 2023. Udvalget genoptog derfor i marts 2023 arbejdet efter regeringsdannelsen.[130] Baggrunden for nedsættelsen af Medieansvarsudvalget var et ønske om at styrke ansvarssystemet for medier og blev bl.a. begrundet ud fra en opfattelse om, at mediebranchens rolle i demokratiet stiller krav om ansvarlig nyhedsformidling, særligt henset til den nye digitale virkeligheds hastige tempo og deraf stigende konkurrence om læserne. Ligeledes blev det anført, at den digitale virkelighed også har fået betydning for de konsekvenser, som det kan have for borgere og virksomheder at blive udsat for en historie, som hurtigt kan spredes gennem digitale platforme.[131]

Udvalgets opgave var at undersøge mulighederne for at opdatere reglerne om mediernes ansvar og konkret bl.a. at undersøge, hvordan der kan etableres en medieombudsmand efter svensk forbillede, der kan undersøge sager på eget initiativ og bidrage til god publicistisk praksis.[132] Den daværende kulturminister, Ane Halsboe-Jørgensen, understregede betydningen af arbejdet med følgende udtalelse:[133]

> *"Medierne spiller en fuldstændig afgørende rolle for vores demokrati. Men mediebilledet har udviklet sig radikalt de senere år – det går meget stærkt på nettet og på de sociale medier. Og nogle gange går det også for stærkt. Det kan få konsekvenser for borgernes retssikkerhed og svække tilliden til medierne"*[134]

Udvalget afgav sin rapport i januar 2025. Medieansvarsudvalget oplyste i sin rapport om de udfordringer, som en kompleks og digitaliseret medievirkelighed har for det nuværende reguleringssystem. Disse udfordringer sammenfattedes i Medieansvarsudvalgets rapport i følgende temaer:[135]

1. Nye medieaktører og -teknologier letter adgang til at udkomme med og sprede mis- og desinformation, herunder til børn og unge.
2. Digitale formidlingstjenester sætter rammen for den offentlige samtale via algoritmer.
3. Nye medieaktører er ikke underlagt medieansvarsloven.
4. Det er blevet sværere at identificere troværdigt medieindhold.
5. Øget pres udfordrer tilliden til massemedier.

[130] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 5 tilgængelig her
[131] Kulturministeriet "Kulturminister nedsætter medieansvarsudvalg", 25. august 2022, tilgængelig her
[132] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 21
[133] DMJX, "*Nyt medieansvarsudvalg nedsat – Roger Buch og Lea Korsgaard udpeget*", tilgængelig her
[134] Kulturministeriet "Kulturminister nedsætter medieansvarsudvalg", 25. august 2022, tilgængelig her
[135] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 18-19

6. Det kan være vanskeligt for borgere og virksomheder at opnå genoprejsning.

Rapporten indeholdt syv anbefalinger som løsning på udfordringerne. De syv anbefalinger er oplistet i overskriftsform:[136]

1. Etablering af en dansk medieombudsmand
2. Ens regulering af medier udgivet under samme titel
3. Ens regler om sletning af offentliggjort indhold
4. Forenkling af genoprejsningsprocessen
5. Skærpet strafansvar med betinget offentlig påtale for nye medieaktører
6. Løfte udfordringer vedr. digitale formidlingstjenester i EU
7. Certificeringsordning for massemedier med et særligt publicistisk ansvar (målrettet medie-branchen)

Justitias rapport har sit hovedfokus på den første af disse anbefalinger. Forslaget om oprettelse af en medieombudsmand tilføjer en ny aktør med særlige kompetencer til at styrke medieansvarssy-stemet. Det er en betydelig ændring, og forslaget har da også medført væsentlig debat.

5.1. Baggrund og begrundelse for en medieombudsmand

Med den digitale udvikling er der udover de traditionelle massemedier også opstået influenter og såkaldte "nyhedsinfluenter", og særligt de yngre generationer har en tilbøjelighed til at vælge de etablerede medier fra til fordel for "personligheder" på digitale medier.[137] Det er blevet anført, at dette indebærer risici, herunder fordi det er uklart, hvilke etiske og faglige retningslinjer nyhedsin-fluencere arbejder efter, og om det, der formidles på sociale medier, er sandt.[138]

Eksempler på disse risici kan ses i en række enkeltsager, som har været inddraget i debatten, om en medieombudsmandsinstitution:

I Atlantis Rejser-sagen rejste Radioværterne Maria og Pelle Peter Jencel på en all-inclusive ferie til Egypten arrangeret af Atlantis Rejser omkring nytår 2022-2023. Ifølge parret var opholdet præget af problemer, og de krævede derfor erstatning fra selskabet. Maria Jencel delte sin utilfredshed på so-ciale medier og nævnte i en klage til rejseselskabet, at parret har mange følgere. Sagen medførte stor medieopmærksomhed og blev senere indbragt for Pakkerejse-Ankenævnet, som afviste klagen med begrundelsen, at den var uegnet til behandling på grund af sagens karakter og omfattende eksponering. Adspurgt til sit ansvar udtalte Maria Jencel: *"Jeg føler ikke, at jeg har et ekstra ansvar.*

[136] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 12, tilgængelig her
[137] Journalisten, *"Camilla har studeret digitalt nyhedsfænomen: "Det kan få nogle ret vilde konsekvenser"*, til-gængelig her
[138] Journalisten, *"Camilla har studeret digitalt nyhedsfænomen: "Det kan få nogle ret vilde konsekvenser"*, til-gængelig her

Jeg føler ikke, at jeg stod i det som influencer eller radiovært for den sags skyld. Jeg stod i det som mor og menneske."[139]

En lignende situation opstod, da influent Christina Sander kritiserede Molslinjen i to Instagram-videoer for manglende fokus på børnefamilier og kom med forslag til forbedringer. Molslinjen havde ikke inden opslaget fået forelagt kritikken, og dette er heller ikke et krav efter de frivillige etiske retningslinjer for influenter, hvor den kritiserede part i stedet har ret til at kommentere på opslaget, hvilket Molslinjen afviste at gøre. Christina Sander postede senere på sin instagram en undskyldning for ikke at have foreholdt Molslinjen sin kritik og skrev i den forbindelse: "*Som influent er jeg bevidst om det ansvar, der følger med en stor profil – og det tager jeg meget seriøst.*"[140]

Endelig har en sag mellem Louise Madsen og hendes overbo vist et potentielt behov for regulering af influenters ansvar. Louise Madsen havde løbende på sine sociale medier postet om, at hun følte sig chikaneret af sin overbo, dog uden at nævne ham ved navn. Det resulterede i, at overboen blev udsat for chikane og trusler af Louise Madsens følgere. Senere undskyldte Louise Madsen sin opførsel, og hendes bureau erkendte ikke at have rådgivet hende tilstrækkeligt. Adspurgt til sit ansvar som influencer har Louise senere udtalt: "*Vi er i en branche, der udvikler sig hele tiden, men jeg vil være ked af, hvis den ærlighed, der er en del af erhvervet, forsvinder. Der må heller ikke komme et filter ned over eller reguleringer, der kan ødelægge det bånd, man opbygger til sine følgere.*"[141]

Det er dog ikke kun den manglende regulering af influenter, der har ført til opbakning til forslaget om en ny medieombudsmand. Behovet for en medieombudsmand har konkret været støttet af bl.a. advokat Heidi Højmark Helveg, partner i 3H Law, som har ført flere sager ved Pressenævnet for sine klienter. Hun mener, at Pressenævnet ikke altid er tilstrækkeligt:

> *"De kan ikke foretage bevisvurderinger, så hvis parterne er uenige om, hvad der er op og ned (det er de ofte), kan Pressenævnet ikke hjælpe. Og Pressenævnet vurderer ikke, om et medie har overtrådt straffeloven. I øvrigt er fristen for at politianmelde den udsendelse, som dagens afgørelse omhandler, for længst overskredet, så hvis det ikke allerede er sket, er den mulighed forpasset. Havde en medieombudsmand fået sagen på sit bord, kunne man foretage en vurdering af, om sagen bedst egnede sig til Pressenævnet eller domstolene. Det forekommer hensigtsmæssigt."*[142]

[139] B.T., "*Maria Jencel taler ud om krig med rejseselskab: Jeg stod i en 'ekstrem desperat situation'*", tilgængelig her
[140] Din Avis, "*Molslinjen i shitstorm: Kendt influencer lægger færge for had*", tilgængelig her
[141] TV2, "*Stor dansk influencer fortryder at have delt nabostrid med 270.000 følgere*", tilgængelig her
[142] LinkedIn, Heidi Højmark Helvegs indlæg, tilgængelig her

Marchen Neel Gjertsen, adm. chefredaktør på Jyllands-Posten, har om Medieansvarsudvalgets rapport udtalt, at:

"Selvfølgelig skal også medier kunne stilles til ansvar, hvis man bringer injurier, krænker privatlivets fred eller ophavsrettigheder. Det sker indimellem, at virksomheder og ressourcestærke kilder truer med sagsanlæg. Fordi de har råd til det. En ny ombudsmand gør det lettere for alle danskere at stille medierne til ansvar. Det vil i bedste fald fremme etik, troværdighed og ansvar. Hvilket medierne bør bifalde."[143]

En undersøgelse fra 2020 viste, at 5 pct. af voksne danskere, der er på nettet minimum én gang ugentligt, har oplevet falske beskyldninger/løgne eller hadefulde kommentarer.[144]

Advokat Iben Gjessing, partner i Lassen Ricard, har i et interview med Justitia udtalt:

"På internettet kan man ved navns nævnelse blive hængt ud for alt muligt. Det forholder sig anderledes, når det drejer sig om de traditionelle medier. De er forpligtet til at overveje, om der foreligger en samfundsmæssig interesse i at omtale en almindelig borger kritisk ved navn, eller om vedkommende har krav på at blive anomymiseret, fordi det enkelte menneske ifølge de presseetiske retningslinjer har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse, og fordi privatlivets fred ikke må krænkes, medmindre klar almen interesse berettiger offentlig omtale.

Søren Pind, formand for Medieansvarsudvalget, udtaler om behovet for et medieansvarsudvalg, at det blev nedsat, fordi "*der var en politisk oplevelse, som jeg deler, af, at det var svært for en række mennesker at få retfærdighed i forhold til den behandling, man fik, både på sociale medier og i traditionelle medier.*"

5.2. Udvalgets forslag til Medieombudsmandens kompetencer

Medieansvarsudvalget kommissorium foreskrev, at medieansvarsudvalget skulle undersøge, hvordan der kan etableres en medieombudsmand efter svensk forbillede. På den baggrund undersøgte udvalget to muligheder for etablering af en medieombudsmand. En ordning med Medieombudsmanden som et uafhængigt offentligt organ og en ordning med Medieombudsmanden som et privat organ.[145]

[143] Marchen Neel Gjertsen i Jyllands-Posten, "Mediernes dommedagsklynk over ombudsmand siger desværre mest om dem selv", tilgængelig her
[144] Epinion 2020. Undersøgelse for Digitalt Ansvar. 18+ der er nettet mindst en gang om ugen refereret i præsentation 13. april 2023 fra Digitalt Ansvar for Medieansvarsudvalget, tilgængelig her
[145] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 21, tilgængelig her

Et flertal på 18 medlemmer i udvalget anbefalede, at Medieombudsmanden blev oprettet som et uafhængigt offentligt organ.[146] Nogle repræsentanter for massemedierne støttede en offentligt finansieret medieombudsmand, men var stærkt skeptiske over for, at en medieombudsmand skulle have beføjelser til at føre eller indtræde i sager mod massemedierne. For at sikre uafhængighed anbefalede flertallet, at Medieombudsmanden udpeges af et uafhængigt organ, f.eks. et råd eller udvalg, der kan sammenlignes med Dommerudnævnelsesrådet, som bl.a. består af repræsentanter fra offentligheden.[147]

Et mindretal på ét medlem, Stig Kirk Ørskov (tidligere administrerende direktør for JP/Politikens Hus), kunne ikke tilslutte sig flertallets anbefaling om en offentlig medieombudsmand. Stig Kirk Ørskov støttede i stedet en model efter svensk forbillede, hvor ombudsmanden er uafhængig af staten og finansieret af medierne selv.[148]

Medieansvarsudvalgets model for en medieombudsmand indeholdt både nogle generelle kompetencer, der skulle gælde både i forhold til traditionelle massemedier og overfor alternative medieaktører, samt nogle særlige kompetencer, der kun skulle gælde overfor den ene af disse grupper. I de følgende gennemgås først de generelle kompetencer og herefter de særlige kompetencer.

5.2.1. Debatfaciliterende funktion

Flertallet i udvalget anbefalede, at en medieombudsmand tillagdes en pligt til at bidrage til den offentlige debat om den danske medievirkelighed.[149] Nogle repræsentanter for massemedierne i udvalget vurderede, at det kunne føre til interessekonflikter, hvis Medieombudsmanden skulle kunne facilitere en debat om bl.a. mediernes forhold samtidig med, at Medieombudsmanden havde kompetence til at føre eller indtræde i sager mod medierne. Repræsentanterne var stærkt skeptiske over for, at en medieombudsmand skulle gives beføjelse til at føre eller indtræde i sager mod massemedierne.[150]

Flertallet i udvalgets forslag indebar, at Medieombudsmanden skulle have en oplysende og debatfaciliterende funktion med henblik på at præge god praksis for offentliggørelse af nyhedsindhold og drøfte relevante medieetiske spørgsmål.[151]

Herudover skulle Medieombudsmanden have til opgave at udbrede kendskabet til gældende regler, branchenormer og egen praksis. Det kunne f.eks. ske gennem foredrag, kurser og lignende aktiviteter. Medieombudsmanden ville ifølge dette forslag også kunne vejlede borgere og virksomheder, herunder om hvornår og hvordan man kunne klage til Pressenævnet.[152]

[146] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 22
[147] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 26
[148] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 32
[149] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 27
[150] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 28
[151] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 27
[152] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 27

Derudover blev det anbefalet, at Medieombudsmanden skulle kunne indlede og facilitere debat om emner inden for sit kompetenceområde. Det kunne omfatte spørgsmål om almindelig redelighed i den danske medievirkelighed, udviklingen i mediebilledet og den rolle, som nye medieaktører spiller. Medieombudsmanden skulle også kunne udtale sig om digitale formidlingstjenester og tilsvarende platformes betydning for den danske medievirkelighed samt udfordringer forbundet hermed.[153]

5.2.2. Føre straffesager om freds- og ærekrænkelser,

Flertallet foreslog, at Medieombudsmanden overfor både massemedier og nye medieaktører blev tillagt kompetence til at indgive anmeldelse til politiet og anmode om, at der rejses tiltale i sager om freds- og ærekrænkelser, der er fremsat eller udbredt gennem indholdet af et massemedie eller fra nye medieaktører.[154] Forslaget indebar, at hvis der rejses tiltale, ville udførelsen af tiltalen kunne overlades til Medieombudsmanden, hvis Medieombudsmanden anmoder herom.[155] Det ville herefter være Medieombudsmanden eller en af dennes medarbejdere, der fører sagen i retten. Dette ville også gælde i sager, hvor anmeldelsen var indgivet af andre end Medieombudsmanden.[156]

Nogle repræsentanter for massemedierne i udvalget var dog stærkt skeptiske over for, at en medieombudsmand skulle gives beføjelser til at føre eller indtræde i sager mod massemedierne.[157]

Freds- og ærekrænkelser er som beskrevet i kapitel 3 reguleret i straffelovens kapitel 27. Overtrædelserne er som udgangspunkt underlagt privat påtale, jf. straffelovens § 275, stk. 1, bortset fra overtrædelser af straffelovens § 266-266 b, som bl.a. omfatter alvorlige trusler. Herudover kan der ske offentlig påtale af freds- og ærekrænkelser efter straffelovens § 275, stk. 2, hvis forurettede anmoder herom (såkaldt betinget offentlig påtale) i følgende sager:

1. Sager om overtrædelse af §§ 263-264 e (bl.a. uberettiget at skaffe sig adgang til eller fotografere på ikke frit tilgængelige steder, herunder hacking, identitetsmisbrug samt uberettiget videregivelse af private forhold) og § 267, jf. § 268 (alvorlige ærekrænkelser og væsentlige ærekrænkelser udbredt gennem indholdet af et massemedie).
2. Sager, hvor en person beskyldes for et forhold, der kunne eller kan medføre fortabelse af offentlig stilling eller hverv.
3. Sager, hvor en alvorlig beskyldning er udbredt anonymt (primært beskyldninger om grove strafbare forhold).[158]

Der kan herudover uden den forurettedes anmodning ske offentlig påtale af en lovovertrædelse, der er henvist til privat forfølgning, hvis almene hensyn kræver det, jf. retsplejelovens § 727, stk. 2.

[153] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 28
[154] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 29
[155] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 29
[156] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 29
[157] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 28
[158] Lovforslag nr. 20 af 3. oktober 2018 til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, erstatningsansvarsloven og medieansvarsloven (Freds- og ærekrænkelser m.v.), specielle bemærkninger, til nr. 13.

Flertallet i Medieansvarsudvalget anbefalede, at Medieombudsmanden fik kompetence til at afgøre, om der foreligger almene hensyn, hvorefter Medieombudsmanden kan forfølge sager underlagt betinget offentlig påtale eller privat påtale, uanset om den forurettede anmoder om det.[159]

Hvis en handling både indeholder en lovovertrædelse under privat påtale såvel som en lovovertrædelse undergivet offentlig påtale, kan påtalemyndigheden efter begæring fra den private påtaleberettigede forfølge begge lovovertrædelser i en samlet sag. Den private påtaleberettigede kan på ethvert trin standse den begærede forfølgning, jf. retsplejelovens § 727, stk. 1. Medieansvarsudvalgets forslag om en medieombudsmand var ikke ment at ændre på, at den forurettede som udgangspunkt vil skulle anmode om, at sagen føres, hvis forholdet er underlagt betinget offentlig påtale, og at sagen som udgangspunkt alene vil kunne forfølges af den forurettede, hvis forholdet er underlagt privat påtale.[160]

Søren Pind, formand for Medieansvarsudvalget, bemærker i interview, at

> *" […] der er jo ikke nogen, der lægger op til materielle straffelovsændringer, men processuelle. Og det er jo fordi, oplevelsen er, og analysen er, at der finder freds- og ærekrænkelser sted, som i dag ikke bliver retsforfulgt."*

5.2.3. Indtræde i civile sager

Flertallet i Medieansvarsudvalget foreslog to måder, hvorpå en medieombudsmand tillægges kompetence til at indtræde i civile sager:[161]

1. Ved biintervention efter retsplejelovens § 252, og/eller
2. Ved at føre sager som mandatar efter retsplejelovens § 260.

Nogle repræsentanter for massemedierne i udvalget var dog også på dette punkt stærkt skeptiske over for, at en medieombudsmand skulle gives beføjelser til at føre eller indtræde i sager mod massemedierne.[162]

Efter retsplejelovens § 252 kan tredjemand, der har en retlig interesse i udfaldet af en sag, indtræde i sagen til støtte for en af parterne. Tredjemand "biintervenerer" herved i sagen uden at blive part heri. Retten bestemmer, på hvilken måde den indtrædende skal have adgang til at udtale sig under sagen og føre bevis, jf. retsplejelovens § 252, stk. 4. Flertallet i Medieansvarsudvalget foreslog, at

[159] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 29, tilgængelig her
[160] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 29
[161] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 30
[162] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 28

Medieombudsmanden blev tillagt kompetence til at kunne indtræde i civile sager som biintervenient efter retsplejelovens § 252 i sager, som falder under vedkommendes kompetenceområde.[163]

I dag kan visse foreninger, interesseorganisationer og lignende føre retssager for deres medlemmer inden for foreningens interesseområde, jf. retsplejelovens § 260, stk. 6, ligesom Forbrugerombudsmanden kan møde for en part i retssager inden for Forbrugerombudsmandens virksomhed, jf. retsplejelovens § 260, stk. 7. Flertallet i Medieansvarsudvalget foreslog, at Medieombudsmanden blev tillagt kompetence til som mandatar at føre civile sager mod massemedier eller nye medieaktører.[164]

Begrundelsen for denne kompetence var i rapporten fra Medieansvarsudvalget bl.a. beskrevet således:

"Dette vil kunne medføre, at kvaliteten af sådanne retssager højnes, idet en medieombudsmand efter omstændighederne f.eks. vil kunne fremlægge argumenter i retten, som ellers ikke var blevet fremlagt. Muligheden for at føre civile sager som mandatar kan desuden lette den byrde, der er forbundet med at føre en retssag som sagsøger. Derudover kan ordningen medføre at sager bliver ført, som ellers ikke ville være blevet ført, f.eks. fordi sagsøgeren ikke har de nødvendige ressourcer."[165]

5.2.4. Henstille til meddelelse af fri proces.

Flertallet i Medieansvarsudvalget foreslog, at Medieombudsmanden skulle kunne henstille til, at der meddeles fri proces for forhold, der er omfattet af Medieombudsmandens virksomhed, når de almindelige betingelser i retsplejelovens kapitel 31 er opfyldt.[166] Ved fri proces får en part sine med sagen forbundne udgifter dækket af statskassen.

Medieansvarsudvalget bemærkede, at der vil skulle tages stilling til, om Medieombudsmanden skal have et frit skøn i forhold til, om vedkommende henstiller til meddelelse af fri proces, eller om der skal opstilles nogle kriterier herfor, såsom at der skal være tale om sager af væsentlig samfundsmæssig betydning, eller som er særligt indgribende for den forurettede part.[167]

5.2.5. Særlige kompetencer over for traditionelle massemedier - indbringe sager for Pressenævnet

Flertallet i Medieansvarsudvalget anbefalede, at Medieombudsmanden overfor de traditionelle massemedier blev tillagt kompetence til at indbringe sager af væsentlig eller principiel betydning for

[163] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 30
[164] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 30
[165] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 30
[166] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 30
[167] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 30

Pressenævnet.[168] Det kunne i den sammenhæng fastsættes ved lov, at det skulle være obligatorisk for Pressenævnet at behandle sager, der er indbragt af Medieombudsmanden.[169]

Herudover foreslog udvalget, at Medieombudsmanden ved indbringelse af sager for Pressenævnet vil kunne indstille, at Pressenævnet traf afgørelse om, at der er sket en offentliggørelse i strid med god presseskik. Det ville dog fortsat være Pressenævnets beslutning, om det vil følge Medieombudsmandens indstilling.[170]

5.2.6. Særlige kompetencer over alternative medieaktører - afgørelser om ny ansvarsnorm

Endelig foreslog Medieansvarsudvalget, at Medieombudsmanden overfor nye medieaktører blev tillagt kompetence til at afgøre, om der er handlet i strid med en ny ansvarsnorm. Nye medieaktører var i rapporten fra Medieansvarsudvalget bl.a. defineret som *"medieaktører, der ikke er underlagt Pressenævnets kompetence, men hvis indhold og udbredelse i øvrigt kan sammenlignes med massemediers indhold og udbredelse. Nye medieaktører vil f.eks. kunne omfatte visse influenter og brugere på digitale formidlingstjenester og bloggere."*[171] Sammesteds var nævnt forskellige muligheder for at afgrænse Medieombudsmandens kompetence f.eks. baseret på, hvor stor rækkevidde en sådan medieaktør har.

Den nye foreslåede ansvarsnorm skulle regulere "god offentliggørelsesskik" for nye medieaktører med udgangspunkt i almindelig redelighed.[172] Det nærmere indhold af god offentliggørelsesskik skulle fastsættes med inspiration fra:

- retningslinjerne for god presseskik, og
- de etiske retningslinjer for influenter og bloggere.

Medieombudsmanden skulle herudover kunne pålægge afsenderen at offentliggøre afgørelser eller et genmæle, og manglende overholdelse heraf skulle kunne straffes med bøde.[173]

Det fremgår ikke direkte af Medieansvarsudvalgets rapport, hvorvidt Medieombudsmandens afgørelser var tiltænkt at kunne blive indbragt direkte for domstolene. Til sammenligning kan nævnes, at der efter de gældende regler for Pressenævnet, ikke er en mulighed for almindelig appel af afgørelserne, men disse kan blive prøvet ved domstolene, f.eks. hvis der er mangler i sagshåndteringen,

[168] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 30
[169] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 31
[170] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 31
[171] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 28
[172] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 31
[173] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 31f

formelle fejl eller ugyldighed.[174] Der har været eksempler på medier, som har undladt at efterkomme et pålæg om at offentliggøre Pressenævnets afgørelse mod mediet. Dette fører til en straffesag anlagt af Anklagemyndigheden, hvor domstolene derfor også foretager en prøvelse af, hvorvidt Pressenævnets afgørelse har været gyldig.[175]

5.3. Sammenligning med Sverige, Norge, Finland og Tyskland

Medieansvarsudvalget blev sat til at undersøge, om det var muligt at indføre en medieombudsmand i dansk ret efter svensk forbillede. Rapporten fra udvalget fraveg dog dette udgangspunkt, idet man endte med at anbefale en statsfinansieret model. Den daværende kulturminister, Jakob Engel-Schmidt, oplyste efterfølgende i et ministersvar, at han ikke havde kendskab til lande, der har en statsligt finansieret medieombudsmand svarende til den model, som Medieansvarsudvalget anbefalede. Sveriges og Irlands lignende ordninger er baseret på branchefinansiering og indgår i pressens selvregulerende system, men disse omfatter ikke nye medieaktører som influenter og bloggere.[176]

OM SVERIGES MEDIEOMBUDSMAND:

Sverige har siden 1969 haft en medieombudsmand, tidligere kaldet Pressombudsmannen, som i 2020 skiftede navn til Medieombudsmannen.[177] Konstruktionen er hverken en juridisk instans eller en offentlig myndighed, men indgår i mediebranchens selvregulerende ordning med det formål at sikre, at medierne overholder de etiske retningslinjer, som branchen selv har fastlagt.[178] Kompetencen omfatter de traditionelle medier.[179]

Systemet finansieres af medierne via de otte organisationer, som administrerer det medieetiske system.[180] Medieombudsmannen udpeges af den svenske Justitsombudsman sammen med formanden for Sveriges Advokatsamfund og formanden for Publicistklubben efter forslag fra Det Medieetiske Forvaltningsorgan.[181]

Medieombudsmannen behandler sager på baggrund af en anmeldelse eller på eget initiativ. Efter en undersøgelse af sagen kan Medieombudsmannen enten vurdere, at sagen:

1. ikke anses for at berettige formel kritik af mediet, eller

[174] U 2003.71 H fastslog, at en klager, der ikke får medhold i Pressenævnet, ikke kan anlægge sag mod nævnet for at få anerkendt, at god presseskik er overtrådt. Klageren må anlægge sag mod mediet. Dog kan retssag mod nævnet anlægges, hvis afgørelsen påstås ugyldig på grund af sagsbehandlingsfejl eller lignende.
[175] Se f.eks. U 1999.291 V
[176] Kulturministerens svar af 6. marts 2025 på spørgsmål nr. 131 (Kulturudvalget, alm. del), tilgængelig her
[177] Sveriges Medieombudsmannen, "Hvordan MO-systemet fungerer", tilgængelig her
[178] Sveriges Medieombudsmannen, "MO i korte træk", tilgængelig her.
[179] Sveriges Medieombudsmannen, "Hvordan MO-systemet fungerer"
[180] Sveriges Medieombudsmannen, "Hvordan MO-systemet fungerer"
[181] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 22, tilgængelig her

2. at sagen skal henvises til Mediernas Etiknämnd, som træffer afgørelse herom. Et medie skal offentliggøre nævnets udtalelse, men nævnet kan ikke idømme bøder eller tildele den krænkede erstatning.[182]

Såfremt Medieombudsmannen finder, at sagen ikke anses for at berettige til formel kritik, kan klager anke sagen og få den prøvet for Mediernas Etiknämnd. Medieombudsmannen arbejder herudover for at fremme god publicistisk praksis gennem oplysning og debat, og det er særligt heri kompetencen og magten ligger.[183]

Det danske forslag fremsat af Medieansvarsudvalget har mødt kritik fra svenske medier, som frygter, at den danske stat får stærke juridiske værktøjer rettet direkte mod den frie presse, hvilket vil medføre en større frygt og svagere retssikkerhed, hvilket vil gøre medierne mere eftergivende.[184]

I forbindelse med Mediansvarsudvalgets arbejde udarbejdede Justitsministeriet desuden en sammenligning af medieansvarssystemerne i Finland, Norge, Sverige og Tyskland.[185] For medier og influenter kan notatet sammenfattes som i tabellen nedenfor. Den første række i tabellen omhandler, hvem der er undergivet den nationale medieansvarslov. De nationale medieansvarslove regulerer f.eks., hvornår en redaktør ifalder ansvar for f.eks. freds- og ærekrænkelser skrevet i en artikel i dennes medie. Dette betyder imidlertid ikke nødvendigvis, at samme medier er omfattet af de nationale regler om god presseskik, som i stedet gennemgås i sidste række af tabellen. I den midterste række opsummeres reguleringen for bloggere og influenter

	Finland	Norge	Sverige	Tyskland
Medier omfattet af medieansvar	Massemedier, der offentliggør og udsender i Finland	Medier med regelmæssig journalistisk produktion og publicering af nyheder, aktualitet, debat eller andet indhold af almen interesse. Definitionen er teknologineutral.	Massemedier, der sikrer fri meningsudveksling, alsidig oplysning og kunstnerisk skabelse. Ikke teknologineutralt. Sociale medier falder som udgangspunkt udenfor, men visse online publikationer er omfattet.	Massemedier rettet mod den brede offentlighed: trykte medier (aviser og magasiner), radio, private tv-selskaber og mediers online tilstedeværelse.

[182] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 24
[183] Journalisten, "Regeringens forslag har vakt bekymring - men i Sverige har staten ingen magt over medieombudsmanden", tilgængelig her
[184] Journalisten, "Svenske mediechefer i opråb til Danmark: I truer pressefriheden", tilgængelig her
[185] Medieansvarsudvalget, Medieansvarssystemerne i Finland, Norge, Sverige og Tyskland, 24. august 2023, tilgængelig her

Bloggere- og influenter	Ingen særlige regler. Ansvar følger alm. straffe- og erstatningsret. Ikke omfattet af journalistiske retningslinjer.	Ingen særlige regler. Uafklaret om de kan omfattes af medieansvarssystemet, hvis de opfylder krav til medier og journalistisk produktion.	Omfattet af medieansvarssystemet, hvis blog udgives på platform omfattet af ytringsfrihedslovgivning. Ellers gælder straffe- og erstatningsret.	Ingen særlige regler. Hvis de bedriver journalistisk eller redaktionelt arbejde, omfattes de af medieretligt system.
Særligt om pressenævn og presseetik	Råd for Massemedier er et selvregulerende, frivilligt råd. Fortolker god praksis og behandler klager. Afgørelser er ikke bindende. Kan udstede meddelelser, som kræves offentliggjort. Sagsbehandlingstid (2022): 98 dage.	Pressens Faglige Udvalg (frivillig, uafhængig) håndhæver etiske regler vedtaget af Norsk Presseforbund. Behandler klager fra berørte parter. Udtalelser skal offentliggøres i sin helhed. Ingen andre sanktioner. Sagsbehandlingstid: 3-4 måneder.	Systemet består af Radio- og TV-nævn, Journalistforbundets Etiske Nævn, Medieombudsmanden og Mediernes Etiknævn. Ombudsmanden kontrollerer etiske regler, Etiknævnet træffer afgørelser	Presserådet fremmer pressefrihed via frivillig selvregulering. Overvåger pressekodeks (frivillig tilslutning), behandler klager, udsteder irettesættelser, som mediet kan pålægges at offentliggøre, eller ikke-offentlige irettesættelser når hensyn til forurettede taler for dette.

Den komparative analyse anvendt i Medieansvarsudvalget (udarbejdet af Justitsministeriets straffe-retskontor) anførte, at det tilsyneladende alene er i Danmark, at manglende offentliggørelse af Pressenævnets kritik kan føre til idømmelse af bøde eller fængselsstraf.[186] I de andre lande er der ikke tilsvarende sanktionsmuligheder. I Norge kan Pressens Faglige Udvalg f.eks. blot udtale yderligere kritik, hvis deres første kritiske udtalelse ikke offentliggøres af mediet.[187]

I alle fire lande er det et nævn/råd, der træffer afgørelser om god presseskik. Det er således ikke en medieombudsmand eller tilsvarende offentlig myndighed, der træffer afgørelser om dette, eller som definerer indholdet af denne presseskik. I Finland og Norge er pressenævnene sammensat af repræsentanter fra medierne og fra offentligheden. Medlemmerne fra offentligheden udpeges dog i begge tilfælde af rådet selv eller af presseforbundet.[188] I Tyskland består rådet af to forlags- og to journalistorganisationer, hvorfra rådets 28 medlemmer udpeges.[189]

Som det fremgår, er det i Norge, Finland og Tyskland frivilligt, om man som medie vil være omfattet af deres version af et presseetisk nævn.[190] Tysk ret indeholder i stedet bestemmelser om pligt til at overholde journalistiske grundprincipper, men medierne kan undgå den lovgivning ved i stedet at

[186] Justitsministeriet, Komparativ analyse af medieansvarssystemerne i Finland, Norge, Sverige og Tyskland, s. 13, tilgængelig her
[187] Justitsministeriet, Komparativ analyse af medieansvarssystemerne i Finland, Norge, Sverige og Tyskland, s. 10
[188] Justitsministeriet, Komparativ analyse af medieansvarssystemerne i Finland, Norge, Sverige og Tyskland, s. 9-10
[189] Justitsministeriet, Komparativ analyse af medieansvarssystemerne i Finland, Norge, Sverige og Tyskland, s. 11
[190] Justitsministeriet, Komparativ analyse af medieansvarssystemerne i Finland, Norge, Sverige og Tyskland, s. 9-10

afgive en erklæring om frivilligt at ville overholde det tyske pressekodeks med etiske journalistiske standarder og Presserådets foranstaltninger.[191]

Det svenske system er opbygget noget anderledes. Her er der et Radio- og TV-nævn, der prøver, om reglerne i den svenske radio- og tv-lov overholdes. Det er et Fagligt Etisk Nævn i Journalistforbundet, der træffer afgørelser mod journalister for brud på de etiske regler for journalister. Endelig er der for medierne nedsat Mediernes Etiknævn, som træffer afgørelse om, hvorvidt mediernes etiske retningslinjer er overholdt.[192] Medieansvarsudvalgets komparative analyse fokuserer på sidstnævnte, dvs. mediernes system for brud på etiske retningslinjer. Som beskrevet i boksen ovenfor spiller den svenske medieombudsmand her en rolle, men den endelige afgørelse træffes af Mediernes Etiknævn, der består af fire dommere, der fungerer som formænd, 16 repræsentanter fra medieorganisationer og 12 repræsentanter for den brede offentlighed.[193]

Som det fremgår af tabellen ovenfor, har ingen af de lande, som Medieansvarsudvalget valgte at sammenligne med, udarbejdet særlige ansvarsnormer for influenter/bloggere eller andre "alternative medieaktører". I det omfang de udgiver på mediernes platforme eller udfører egentligt journalistisk arbejde som et medie, kan de, som anført, i nogle af landene undergives de almindelige regler for medierne. Det danske forslag om at indføre en ny ansvarsnorm, "god offentliggørelsesskik", fremstår derfor som et nybrud.

Ovenstående beskrivelse bygger på den komparative analyse, som Medieansvarsudvalget fik foretaget. Justitia har ikke i forbindelse med denne rapport søgt at efterprøve analysens rigtighed.

5.4. Kritik af forslagene i Medieansvarsudvalgets rapport

Forslaget om en medieombudsmand mødte betydelig kritik og var genstand for omfattende offentlig debat. Bl.a. advarede flere nordiske og europæiske medieorganisationer samt journalistforbund om, at forslaget kunne underminere Danmarks høje placering på det internationale pressefrihedsindeks, og medieorganisationerne indgav en officiel advarsel om den danske regerings planer gennem Media Rapid Response (MFRR)-mekanismen.[194] Partnerne i Media Freedom Rapid Response (MFRR) offentliggjorde senere en udtalelse, hvor de sluttede sig til danske medie- og journalistorganisationer i modstanden mod forslaget og advarede om, at det i stedet for at styrke de eksisterende rammer for regulering af medierne ville svække Presserådets rolle og risikere at skabe nye muligheder for uberettiget eller politiseret indblanding i et sundt medieøkosystem.[195]

[191] Justitsministeriet, Komparativ analyse af medieansvarssystemerne i Finland, Norge, Sverige og Tyskland, s. 12
[192] Justitsministeriet, Komparativ analyse af medieansvarssystemerne i Finland, Norge, Sverige og Tyskland, s. 11
[193] Justitsministeriet, Komparativ analyse af medieansvarssystemerne i Finland, Norge, Sverige og Tyskland, s. 14
[194] Pressemeddelelse fra Danske Medier via Ritzau, "Europæiske medieorganisationer og journalistforbund i fælles opråb: Danmarks planer om en medieombudsmand truer pressefriheden", tilgængelig her
[195] Resource Centre on Media Freedom in Europe, "Denmark: MFRR partners oppose introduction of new state-funded media Ombudsperson", tilgængelig her

Den offentlige debat kom især til at omhandle beskyttelsen af de traditionelle massemedier, herunder kritik af, at Medieombudsmanden modsat Pressenævnet var statsfinansieret samt kritik af forslaget om, at Medieombudsmanden skulle kunne indgå i retssager mod medierne samtidig med, at denne også indgik i den offentlige debat som en offentlig myndighed. En række store organisationer, danske og udenlandske, rejste derfor stor kritik i medierne om hensynet til de traditionelle massemedier.

Derimod har forslaget om kompetencerne overfor alternative medieaktører fyldt langt mindre i debatten. Kritikken af disse kompetencer blev først rigtigt inddraget i debatten efter, at den politiske aftale var blevet offentliggjort. Kritikken af den politiske aftale fremgår af afsnit 6.5.

I det følgende sammenfattes de centrale kritikpunkter, der blev fremsat mod Medieansvarsudvalgets anbefalinger.

5.4.1. Medieansvarsudvalgets mindretal

Som tidligere nævnt kunne et mindretal på ét medlem af Medieansvarsudvalget (Stig Kirk Ørskov, tidligere administrerende direktør for JP/Politikens Hus), ikke tilslutte sig flertallets anbefalinger. Hans kritik sammenfattes i det følgende.[196]

Stig Kirk Ørskov udtrykte overordnet bekymring over statslig indblanding i indholdet af etablerede mediers udgivelser ved en statslig udpeget og finansieret medieombudsmand. Med henvisning til praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol understregede han, at Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10 giver journalister og medier en betydelig frihed til at formidle emner af almen interesse, forudsat de handler i god tro, baserer sig på et tilstrækkeligt faktuelt grundlag og følger journalistikkens etiske regler. Ifølge Stig Kirk Ørskov lægger den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vægt på, at afgørelser om journalistisk etik træffes af et uafhængigt organ – svarende til den måde Pressenævnet fungerer på i dag.[197]

Stig Kirk Ørskov henviser til Europarådets Recommendation CM/Rec (2018) 1, der fremhæver selvregulering som den foretrukne form for regulering af medierne. Han henviser også til, at EU's Media Freedom Act pålægger medlemsstaterne at respektere mediernes redaktionelle frihed og understøtte selvregulering.[198]

Stig Kirk Ørskov fremhæver desuden, at medieansvarslovens § 28 sikrer, at kun Rigsadvokaten kan rejse offentlig tiltale mod massemedier, hvilket har begrænset statslig indblanding og styrket pressefriheden. Ifølge Stig Kirk Ørskov vil en statslig medieombudsmand bryde med dette princip og øge

[196] For den fulde udtalelse fra mindretallet henvises til Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 32.
[197] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 32, tilgængelig her
[198] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 32

risikoen for politisk indblanding. Han fremhævede ligeledes, at ingen af de lande Danmark normalt sammenlignes med har en statslig udpeget og finansieret medieombudsmand.[199]

En mere hensigtsmæssig løsning vil ifølge Stig Kirk Ørskov være at begrænse Medieombudsmandens kompetence til nye aktører og lade etablerede medier fortsætte med selvregulering via Pressenævnet og en certificeringsordning. En løsning med statslig indblanding, vil ifølge Stig Kirk Ørskov sende et uheldigt signal og inspirere autoritære regimer i en tid, hvor demokrati og frihedsrettigheder er under pres.[200]

5.4.2. Kritik fra øvrige medlemmer af Medieansvarsudvalget

Efter rapporten fra Medieudvalget blev offentliggjort udsprang en stor debat om, hvilket flertal der reelt stod bag anbefalingerne, da flere af medlemmerne af Medieansvarsudvalget offentligt gik ud og kritiserede forslaget, selvom de ikke officielt havde afgivet dissens. Herom udtaler Allan Boye Thulstrup, forperson for Dansk Journalistforbund:

> *"De følte i hvert fald, at det var blevet overset, at de ikke kunne gå ind for juridiske kompetencer, eller var stærkt skeptiske. […] Da der så kom et forslag, hvor de var med, så følte vi, at vi var nødt til meget stærkt at markere, at det er vi altså stadig imod."*

Ligeledes udtaler Dicle Duran, adm. direktør for Danske Medier, at:

> *I rapporten afgav Stig Ørskov en formel dissens, og resten af mediерepræsentanterne udtrykte stærk skepsis vedrørende de tre juridiske beføjelser mod medierne. Rapporten er ikke transparent med navns nævnelse af, hvem der konkret udtrykte stærk skepsis. Heldigvis var der nogle dygtige journalister på Journalisten, der ringede rundt for at finde ud af, hvem der egentlig udtrykte stærk skepsis, og de lavede et godt overbliksark, som efterfølgende har vist, at udvalgsformanden ikke havde den støtte bag sig, som han ellers gav udtryk for."*[201]

Om den senere kritik af Medieansvarsudvalget udtaler Søren Pind, formand for Medieansvarsudvalget:

[199] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 32
[200] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 32
[201] Det skema som Dicle Duran Nielsen refererer til kan findes i Journalisten, "Søren Pinds flertal findes ikke: "Udlægningen er forkert"", tilgængelig her

"Hvordan kan det være, at alle udvalgsmedlemmer på nær én afleverer en rapport, som alle har godkendt på nær én, hvorefter der bagefter er en hel masse mennesker, der siger noget modsat. Det kan selvfølgelig bare være dumhed. Hvordan kan man tiltræde noget, man render fra bagefter? Min konklusion er, at det er fordi, at der er et ethos og en kultur, som gør, at man ikke må give noget som helst til nogen som helst. […] Jeg er vant til, at det folk siger under en forhandling, det kan man stifte lid til. Jeg er vant til, at den aftale, man laver, den overholder man. Så jeg vil i virkeligheden være mere bekymret for det tryk, der er lagt på de stakkels mennesker, frem for det tryk, som samfundet lægger på medierne i Danmark."

5.4.3. Manglende uafhængighed

Et fokuspunkt for debatten om en medieombudsmand har bl.a. været spørgsmålet om uafhængighed. Dicle Duran Nielsen, adm. direktør for Danske Medier, advarer om, at:

"når staten først får lov til at definere mediernes råderum og samtidig får juridiske våben til at håndhæve den definition, så flytter magten sig fra pressen til politikerne. Og så er pressefriheden ikke længere reel".[202]

Bekymringen er, at en statsligt udpeget medieombudsmand vil skabe "*en slags systematiseret afskrækkelse, ovenikøbet med den danske stat som afsender, og et årligt budget på 20 millioner kroner til blandt andet at jagte journalister.*"[203] Ekstra Bladets ansvarshavende chefredaktør kaldte desuden forslaget "*en potentiel statslig magtudøvelse, som mange despoter ikke engang har.*"[204]

Internationalt har European Centre for Press & Media Freedom (ECPMF) udtalt:

"[…] In practice, this means a state-appointed body could file complaints on behalf of concerned parties and seek to influence the decisions of an independent Press Council. This risks compromising the independence of the Press Council and weakening the entire framework that protects free and responsible journalism in Denmark."[205]

[202] Dicle Duran Nielsen i Altinget, "Danske Medier: En statslig medieombudsmand er et frontalangreb på den frie presse", tilgængelig her
[203] Allan Boye Thulstrup i Journalisten, "Medieombudsmanden er systematiseret afskrækkelse", tilgængelig her
[204] Ekstrabladet, "De tusind snit i demokratiets sjæl", tilgængelig her
[205] European Centre for Press & Media Freedom, "Proposed Danish Media Ombudsperson puts the separation of powers at risk", tilgængelig her

European Centre for Press & Media kritiserede også forslaget med henvisning til, at manglende adskillelse mellem stat og presse kan føre til øget censur og selvcensur:

> *"Allowing a state-funded and state-appointed body to exert direct influence over legal proceedings and editorial decisions risks eroding the vital separation between the state and the press. This speech development could lead to increased censorship, self-censorship, and a chilling effect on free speech, ultimately undermining the media's democratic role as a watchdog and a platform for diverse voices."*[206]

Tidligere formand for Dansk Journalistforbund, Tine Johansen, og bestyrelsesformand i Danske medier, Christina Blaagaard, deler bekymringen om, at Medieombudsmandens omfattende kompetencer risikerede at have en 'chilling effect' på medierne og journalistikkens udøvere samt kan inspirere mindre demokratiske lande til at stramme deres tilsyn med medierne uforholdsmæssigt.[207]

5.4.4. Dobbeltrolle og beføjelser i forbindelse med retssager

Flere mediерepræsentanter advarede desuden om, at Medieombudsmandens dobbelte rolle – som henholdsvis debatfacilitator og aktør med juridiske beføjelser – ville medføre risiko for interessekonflikt. Selvom den debatfaciliterende rolle i sig selv generelt blev mødt positivt[208] og kendes fra svensk ret, lød kritikken, at kombinationen med juridiske beføjelser kan medføre risiko for at kompromittere massemediernes redaktionelle frihed og uafhængighed, f.eks. hvis Medieombudsmanden skulle kunne facilitere en debat om mediernes forhold og samtidig have kompetence til at føre eller indtræde i sager mod medierne.[209]

Kritikere fremhævede, at en medieombudsmand med kompetence til at rejse straffesager mod medierne ville bryde med armslængdeprincippet. Bl.a. skrev Dicle Duran Nielsen, adm. direktør for Danske Medier:

> "*For hvordan kan man garantere, at en ombudsmand udpeget af det politiske system ikke – bevidst eller ubevidst – vil lade sig påvirke af samme system? Den europæiske menneskerettighedsdomstol har gentagne gange understreget, at statslige myndigheder ikke må anvende strafferetlige mekanismer på en måde,*

[206] European Centre for Press & Media Freedom, "Proposed Danish Media Ombudsperson puts the separation of powers at risk", tilgængelig her
[207] Tine Johansen og Christina Blaagaard i Journalisten, "Offentligt finansierede sager mod medierne? Nej tak", tilgængelig her
[208] Tine Johansen og Christina Blaagaard i Journalisten, "Offentligt finansierede sager mod medierne? Nej tak", tilgængelig her
[209] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", af 28. januar 2025, s. 28, tilgængelig her)

der kan afholde pressen fra at udføre sit arbejde. Netop dét risikerer vi her. Et koldt men effektivt middel til selvcensur.[210]

Sten Schaumburg-Müller, professor i medieret, fremhævede ligeledes det paradoksale i, at Medieombudsmanden vil kunne rejse straffesager, selvom den forurettede ikke ønsker en sådan sag rejst.[211]

Også internationale organisationer såsom European Centre for Press & Media kritiserede Medieombudsmandens mulighed for at rejse og føre straffesager mod medier. Ifølge organisationen vil tildelingen af disse kompetencer til Medieombudsmanden "*threatens to undermine these protections and could lead to increased legal intimidation of journalists and media outlets.*"[212]

Derudover blev Medieombudsmandens kompetence til at biintervenere og føre sager på vegne af borgere mødt med kritik, bl.a. fra Dicle Duran Nielsen, adm. direktør for Danske Medier:

> "*Tanken er, at en medieombudsmand skal kunne stille sig på borgerens side i en retssag mod et medie. Det lyder næsten sympatisk. Men i praksis vil det skabe en åbenlys og uløselig interessekonflikt. For hvordan skal en institution, der også er meningsdanner i den offentlige debat om mediernes etik, kunne optræde som "upartisk" aktør i retten? Juridisk set udhuler det kontradiktionsprincippet – grundstenen i retfærdig rettergang – når en statslig aktør indtræder på den ene side af sagen. Resultatet er en skævvridning, hvor pressen møder staten ikke blot som lovgiver og dommer, men også som modpart.*"[213]

Endelig blev muligheden for at indstille til meddelelse af fri proces i forbindelse med en retssag mødt af kritik, idet det blev tolket som et signal om, at staten aktivt opfordrer til flere sagsanlæg mod pressen. Følgerne ved dette blev formuleret af Dicle Duran Nielsen, adm. direktør i Danske Medier, således, at "*når truslen om langvarige, dyre retssager først hænger over redaktionerne, er det ikke kun de dårlige historier, der falder væk. Det er også de gode. De nødvendige. De ubehagelige.*"[214]

Dicle Duran Nielsen har om de efter forslaget følgende diskussioner i et interview udtalt:

[210] Dicle Duran Nielsen i Altinget, "Danske Medier: En statslig medieombudsmand er et frontalangreb på den frie presse", tilgængelig her
[211] Berlingske, "Han er en af landets førende medieeksperter. Nu hælder han tanker om ny medievagthund ned ad brættet: »Helt på månen«",tilgængelig her
[212] European Centre for Press & Media Freedom, "Proposed Danish Media Ombudsperson puts the separation of powers at risk", tilgængelig her
[213] Dicle Duran Nielsen i Altinget, "Danske Medier: En statslig medieombudsmand er et frontalangreb på den frie presse", tilgængelig her
[214] Dicle Duran Nielsen i Altinget, "Danske Medier: En statslig medieombudsmand er et frontalangreb på den frie presse", tilgængelig her

Vi gentog, at vi gerne ville imødegå en lang række af anbefalingerne. Vi var ikke imod den debatskabende funktion eller henvisning af sager til Pressenævnet - men vi kunne ikke være med på de tre retslige beføjelser mod medierne. […] Det var især de tre beføjelser i sammenhæng, der gjorde os bekymrede. Fordi, hvis du både kan have en medieombudsmand, der træder ind i civile sager og fører straffesager mod medierne og samtidig tildeler fri proces, så kan det have vidtrækkende konsekvenser for pressefriheden og som minimum en chilling-effekt i forhold til, hvad journalisterne tør at gå ud med på grund af frygten for klager og retssager."

Muligheden for at henvise sager til Pressenævnet blev derimod generelt mødt mere positivt, som f.eks. formuleret af Tine Johansen, daværende formand for Dansk Journalistforbund, samt Christina Blaagaard, formand for Danske Medier:

"Vi håber, at det kan være en hjælp til de svage grupper i samfundet, som ikke selv har ressourcerne eller viden om systemet til at indklage et medie for brud på de presseetiske retningslinjer. Nævnet bør fortsat som i andre sager have mandat til at vælge, om man vil følge henvisningen eller ej."[215]

[215] Tine Johansen og Christina Blaagaard i Journalisten, "Offentligt finansierede sager mod medierne? Nej tak", tilgængelig her

6. Medieaftale fremlagt 9. december 2025 og de efterfølgende lovudkast

Som opfølgning på Medieansvarsudvalgets rapport præsenterede kulturminister Jakob Engel-Schmidt den 9. december 2025 "Aftale om opdatering af medieansvarssystemet i en digital medievirkelighed".[216] Aftalen, der bygger på Medieansvarsudvalgets arbejde, er indgået mellem den daværende regering (S, V, M), SF og Enhedslisten.

Af pressemeddelelsen i forbindelse med aftalens fremsættelse fremgår bl.a.:

> "*Partierne er blandt andet enige om at oprette en uafhængig medieombudsmand, som især skal holde alternative medieaktører, eksempelvis influencere, i ørerne. For de er i dag ikke underlagt det nuværende medieansvarssystem med Pressenævnet. I forhold til de traditionelle massemedier, der er tilmeldt Pressenævnet, får Medieombudsmanden derimod ikke kompetence til at træffe afgørelse eller føre straffesager.*"

> Jakob Engel-Schmidt begrundede på pressemødet indholdet af aftalen med, at "*over halvdelen af danskerne på 35 år får deres primære nyheder fra sociale medier. Kun en tredjedel af dem kigger med, når der bliver sendt nyheder til eller skrevet nyheder på de traditionelle medier. Og problemet er, at vi langtfra kan stole på alt det, vi møder, når vi bladrer på telefonen, doomscroller på Instagram, eller bliver trukket ind i algoritmernes ugennemsigtige mørke.*"[217]

På baggrund af den politiske aftale blev et lovudkast herefter sendt i høring den 30. januar 2026 med høringsfrist til den 27. februar 2026. Der blev udskrevet folketingsvalg den 26. februar 2026 til afholdelse den 24. marts 2026. Partierne, der indgik den politiske aftale, har fortsat flertal i det nyvalgte folketing. På denne baggrund blev et lettere tilrettet lovudkast sendt i høring igen den 2. september 2026 med høringsfrist til den 29. september 2026. I det seneste udsendte lovudkast er lovens ikrafttræden fastsat til den 1. januar 2027.

6.1. Seneste lovudkast sammenlignet med Medieansvarsudvalgets forslag

Nedenstående skema viser forskelle og ligheder mellem forslaget fra Medieansvarsudvalget og det senest udsendte lovudkast, der er udarbejdet på baggrund af den politiske aftale:

[216] Kulturministeriet, "Aftale om medieansvar skal beskytte borgere og sikre troværdigt indhold", 9. december 2025, tilgængelig her
[217] Berlingske, "Ny medieombudsmand kritiseres for at indskrænke ytringsfriheden »Rammer os alle«", tilgængelig her

	Medieansvarsudvalgets forslag	Lovudkastet
Generel kompetence	• Bidrage til den offentlige debat.	• Bidrage til den offentlige debat
Kompetencer om god presseskik overfor traditionelle massemedier	• Indbringe sager for Pressenævnet af væsentlig eller principiel betydning. • Argumentere for, at der er sket tilsidesættelse af god presseskik	• Indbringe sager for Pressenævnet af væsentlig eller principiel betydning • Argumentere for, at der er sket tilsidesættelse af god presseskik
Kompetencer om god offentliggørelsesskik overfor alternative medieaktører	• Afgøre om der er handlet i strid med ny ansvarsnorm om "god offentliggørelsesskik". • Udstede påbud om offentliggørelse af afgørelser og genmæle. • Hvis påbud ikke overholdes, vil det kunne straffes	• Afgøre om der er handlet i strid med ny ansvarsnorm om "god offentliggørelsesskik". • Udstede påbud om offentliggørelse af afgørelser og genmæle. • Hvis påbud ikke overholdes, vil det kunne straffes
Kompetencer i straffesager (freds- og ærekrænkelse) overfor traditionelle massemedier	• Anmelde sager om freds- og ærekrænkelser til politiet • Afgøre om der er almene hensyn, som begrunder offentlig påtale. • Lade udførelsen af tiltalen overføre til sig efter anmodning.	• Anmelde sager om freds- og ærekrænkelser til politiet,
Kompetencer i straffesager (freds- og ærekrænkelse) overfor alternative medieaktører	• Anmelde sager om freds- og ærekrænkelser til politiet • Afgøre om der er almene hensyn, som begrunder offentlig påtale. • Lade udførelsen af tiltalen overføre til sig efter anmodning.	• Anmelde sager om freds- og ærekrænkelser til politiet • Afgøre om der er almene hensyn, som begrunder offentlig påtale. • Lade udførelsen af tiltalen overføre til sig efter anmodning.
Kompetence i civile sager overfor traditionelle massemedier	• Adgang til biintervention. • Føre sager som mandatar. • Henstille til fri proces.	• Henstille til fri proces.
Kompetencer i civile sager overfor alternative medieaktører	• Adgang til biintervention. • Føre sager som mandatar. • Henstille til fri proces.	• Adgang til biintervention. • Føre sager som mandatar. • Henstille til fri proces.

Sammenfattende skyldes de væsentligste forskelle mellem forslaget fra Medieansvarsudvalget og det seneste fremlagte lovudkast, at det ved den politiske aftale blev besluttet at fjerne nogle af Medieombudsmandens kompetencer overfor de traditionelle massemedier, herunder kompetencen til at føre straffesager mod disse, samt mulighederne for at indtræde i civile retssager mod disse enten som biintervenient eller mandatar.

I det følgende vil Medieombudsmandens kompetencer ifølge lovudkastet blive beskrevet nærmere.

6.2. Generelle kompetencer

I det følgende beskrives først de helt generelle kompetencer, som Medieombudsmandens tildeles, og som gælder på både området for traditionelle massemedier og på området for alternative medieaktører.

6.2.1. Formålsparagraf

Lovudkastets § 1, 2. pkt. lyder: "Medieombudsmanden har til formål at fremme almindelig redelighed i mediebilledet".

Udtrykket "almindelig redelighed" ses ikke direkte anvendt i andre lovtekster, men giver bl.a. mindelser om udtryk anvendt indenfor aftaleretten, hvor aftalelovens § 36 giver mulighed for at gribe ind overfor aftaler "i strid med redelig handlemåde" og § 33 tilsvarende griber ind overfor aftaler, der ville "stride mod almindelig hæderlighed", ligesom en række andre love anvender udtryk som "redelig handlemåde" eller "redelig forretningsskik". Mere bredt anvendes ordet "redelighed" også indenfor f.eks. forskningsetik (hvor der kan træffe afgørelse om, at der er foregået "videnskabelig uredelighed")

Traditionelt har massemedierne været underlagt begrebet "god presseskik", ligesom en række andre aktører, bl.a. advokater og revisorer forventes at overholde forskellige udgaver af "god skik". Markedsføringsloven anvender ligeledes udtrykket "god markedsføringsskik". Det specifikke udtryk "almindelig redelighed" er således et nyvalgt udtryk til at beskrive reglerne på området.

Medieombudsmandens formål om at fremme almindelig redelighed vil ifølge lovbemærkningerne gælde både i relation til traditionelle massemedier og alternative medieaktører. I det senest udsendte lovudkast fra september 2026 er der kun ganske få lovbemærkninger knyttet til, hvordan begrebet "almindelig redelighed" skal forstås, mens det tidligere lovudkast indeholdt flere uddybende bemærkninger herom.[218]

[218] I det tidligere lovudkast fra januar 2026 var der flere lovbemærkninger med om dette udtryk, men de er ikke medtaget i det seneste lovudkast fra september 2026. I det tidligere lovudkast fremgik bl.a. *"Det er hensigten, at medieombudsmanden skal fremme almindelig redelighed gennem sit virke, og at praksis herom vil skulle udvikle sig løbende i takt med samfundets udvikling og den teknologiske udvikling. Medieombudsmanden vil således skulle anvise den almindelige redelighed, der som minimum vil kunne forventes af medieaktører, som opererer i et demokratisk samfund."* Det fremgik ligeledes af lovbemærkningerne til § 1, 2. pkt. i det tidligere lovudkast fra januar 2026, at begrebet almindelig redelighed skulle forstås i sammenhæng med

6.2.2. Debatfaciliterende funktion

Den politiske aftale lægger op til, at Medieombudsmanden får kompetence og pligt til at bidrage til den offentlige debat om den danske medievirkelighed, hvilket er i overensstemmelse med anbefalingen i rapporten fra Medieansvarsudvalget. Dette er også indsat direkte som § 12 i det seneste lovudkast til den nye lov om Medieombudsmanden.

6.2.3. Henstille til meddelelse af fri proces

Med den politiske aftale lægges der op til, at Medieombudsmanden gives kompetence til at henstille, at der meddeles fri proces om forhold, der er omfattet af Medieombudsmandens virksomhed. Dette gælder både for nye medieaktører og de etablerede massemedier, hvilket dermed er i overensstemmelse med anbefalingen i rapporten fra Medieansvarsudvalget.

Medieansvarsudvalget bemærkede i forhold til fri proces, at hvis Medieombudsmanden tillægges kompetence til at henstille, at der meddeles fri proces, vil der skulle tages stilling til, om Medieombudsmanden skal have et frit skøn i forhold til, hvornår denne henstiller til fri proces.[219] I det seneste lovudkast er kompetencen i forhold til fri proces reguleret i § 17.

Den juridiske betydning af Medieombudsmandens henstilling om fri proces er dog ændret væsentligt mellem det tidligere lovudkast fra januar 2026 og det seneste lovudkast fra september 2026.

I det tidligere lovudkast var kompetencen koblet op på retsplejelovens § 328, stk. 1. Det fremgår af denne bestemmelse, at der (medmindre forholdet er omfattet af en række særligt oplistede sagstyper i § 327) kun kan gives fri proces, hvis ansøgeren vurderes at have rimelig grund til at føre sagen. I det tidligere lovudkast fra januar 2026 fremgik det, at denne betingelse i retsplejeloven § 328 anses for opfyldt, når Medieombudsmanden henstiller, at der meddeles fri proces. Medieombudsmanden var således tillagt kompetence til at afgøre, om betingelsen om rimelig grund til at føre sagen er opfyldt. De øvrige betingelser for fri proces (der bl.a. omhandler ansøgerens økonomiske forhold) skulle fortsat være opfyldt. Denne model, som altså var en del af det tidligere lovudkast, havde den uhensigtsmæssighed, at Medieombudsmandens vurdering foregik efter andre kriterier end retsplejelovens § 328, men samtidig havde betydning for, hvorvidt § 328 ansås for opfyldt. Udkastet til lov om medieombudsmand forudsatte nemlig *"at medieombudsmanden vil henstille fri proces i sager, som har en væsentlig samfundsmæssig betydning, eller som er særligt indgribende for den forurettede part",* hvilket ikke er de samme betingelser som de, der er angivet i retsplejelovens § 328, stk. 2.

I det nye lovudkast fra september 2026 fremgår det nu, at det fortsat er Civilstyrelsens beslutning, hvorvidt betingelserne om fri proces er opfyldt, herunder at foretage vurderingen af, om der er rimelig grund til at føre sagen. I denne vurdering vil Civilstyrelsen "kunne tillægge medieombudsmandens henstilling vægt", jf. lovbemærkningerne i det seneste lovudkast. Det samme vil være tilfældet

---

den foreslåede nye ansvarsnorm "god offentliggørelsesskik". Disse lovbemærkninger er også fjernet i det nye lovudkast uden det er nærmere klarlagt, om dette er ment at føre til en anden forståelse af begrebet.

[219] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 30, tilgængelig her

i vurderingen efter retsplejelovens § 329 af, om der i øvrigt er særlige grunde, der taler for at meddele fri proces. Det fremgår af lovbemærkningerne, at eftersom *"medieombudsmanden forudsættes kun at henstille til fri proces i sager, som har en væsentlig samfundsmæssig betydning, eller som er særligt indgribende for den forurettede part, vil henstillingen normalt kunne være et vægtigt moment i vurderingen"*.

I det seneste udsendte lovudkast har Medieombudsmandens henstilling om fri proces således ikke direkte juridisk betydning, men indgår i stedet som et vægtigt moment, når Civilstyrelsen vurderer, om der skal gives fri proces. Til gengæld skal Medieombudsmandens indstilling nu også eksplicit tillægges vægt ved vurderinger efter retsplejelovens § 329. Dette kan være vigtigt, da de almindelige økonomiske betingelser for at få fri proces ikke behøver at være opfyldt, hvis der kan tilkendes fri proces med hjemmel i § 329. En delvist lignede ordning eksisterer også for Folketingets Ombudsmand indenfor dennes område jf. ombudsmandslovens § 23. Det fremgår af lovbemærkningerne til retsplejelovens § 328, at Folketingets Ombudsmands indstilling medfører, at der normalt uden videre skal gives fri proces, når de øvrige betingelser er opfyldt.[220] Det fremgår ligeledes af lovbemærkningerne til § 23 i ombudsmandsloven, at hensigten er, at Civilstyrelsen *"vil efterkomme ombudsmandens henstilling om fri proces, medmindre meget vægtige grunde taler imod"*.

6.2.1. Anmelde freds- og ærekrænkelser til politiet

Lovudkastet indeholder ikke direkte en bestemmelse om, i hvilket omfang Medieombudsmanden kan anmelde lovovertrædelser til politiet. Dette er dog behandlet i lovbemærkningerne.

Retsgrundlaget for denne kompetence fremgik mere klart i det tidligere udsendte lovudkast fra januar 2026. Her fremgik af lovbemærkningerne, at *"medieombudsmanden i medfør af de almindelige regler vil kunne anmelde sager til politiet. Det vil herefter være op til politi og anklagemyndighed at tage individuelt stilling til sagerne, herunder om der skal rejses tiltale, ligesom det gælder for alle øvrige straffesager."* Andetsteds i lovbemærkningerne fremgik også *"Medieombudsmanden vil på lige fod med andre kunne anmelde sager til politiet med henblik på, at politiet og anklagemyndigheden tager stilling til sagen, herunder om sagen giver anledning til tiltalerejsning."*

Det tidligere lovudkast beskrev således klart, at Medieombudsmanden allerede efter almindelige regler havde samme muligheder som alle andre for at anmelde sager til politiet.

Disse lovbemærkninger er slettet i det seneste lovudkast fra september 2026. Imidlertid antager lovudkastet fortsat, at Medieombudsmanden kan anmelde sager til politiet. I de nye lovbemærkninger er bl.a. anført, at *"Det fremgår af den politiske aftale, at medieombudsmanden ikke skal have egentlige retssagskompetencer over for massemedier, men at medieombudsmanden skal kunne anmelde sager om freds- og ærekrænkelser til politiet, hvorefter anklagemyndigheden kan tage stilling til, om der skal rejses tiltale. Kulturministeriet bemærker, at medieombudsmanden i forbindelse med*

[220] Lov om etnisk ligebehandling indeholdt tidligere en lignende beføjelse for Institut for Menneskerettigheder til at henstille til fri proces, men denne hjemmel blev fjernet i forbindelse med oprettelsen af Ligebehandlingsnævnet, jf. lovforslag nr. 41 af 12. december 2007 om Ligebehandlingsnævnet

henvisning af en sag vil kunne redegøre for, hvorfor medieombudsmanden mener, at der er grundlag for at føre sagen. Medieombudsmanden vil også, hvor det er relevant, kunne anføre om betingelserne for offentlig påtale af en lovovertrædelse, der er henvist til privat forfølgning, jf. retsplejelovens § 727, stk. 2, 1. pkt., efter medieombudsmandens opfattelse er opfyldt. Medieombudsmanden vil dog ikke i sager mod massemedier omfattet af medieansvarsloven kunne bestemme, at betingelserne i retsplejelovens § 727, stk. 2, 1. pkt., er opfyldt. Det vil derfor fortsat være op til anklagemyndigheden at vurdere, om dette er tilfældet."

Medieombudsmanden vil således overfor både traditionelle massemedier og alternative medieaktører kunne anmelde disse til politiet, herunder begrunde hvorfor Medieombudsmanden anser en lovovertrædelse for at have fundet sted, samt hvorvidt Medieombudsmanden mener, at der er grundlag for betinget offentlig påtale.

Som det fremgår nedenfor i afsnit 6.3.1.1, får Medieombudsmanden overfor alternative medieaktører – men ikke overfor traditionelle massemedier – herudover også en række andre kompetencer i forhold til straffesager om freds- og ærekrænkelser.

6.3. Særlige kompetencer

I det følgende fokuseres der på de kompetencer, som Medieombudsmanden tildeles overfor henholdsvis de traditionelle massemedier og de nye medieaktører. I afsnit 6.3.1 beskrives først de kompetencer, som det seneste lovudkast tillægger Medieombudsmanden overfor traditionelle massemedier, hvorefter kompetencerne overfor alternative medieaktører beskrives i afsnit 6.3.2.

6.3.1. Kompetencer i forhold til traditionelle massemedier

6.3.1.1. Indbringe sager for Pressenævnet

Aftalen og det seneste lovudkast følger Medieansvarsudvalgets anbefaling om, at Medieombudsmanden skal have kompetence til at indbringe sager for Pressenævnet for så vidt angår traditionelle massemedier, og i den forbindelse argumentere for, hvorfor god presseskik er tilsidesat. Det vil fortsat være Pressenævnet, der har kompetence til at træffe selve afgørelsen om, hvorvidt god presseskik er tilsidesat.

Kompetencen er reguleret i lovudkastets § 13. Bestemmelsen er ændret meget væsentligt i forhold til det tidligere lovudkast fra januar 2026. I det tidligere lovudkast bestod bestemmelsen af en enkelt sætning, mens det i det seneste lovudkast har udviklet sig til en længere bestemmelse. I det nye lovudkast er bl.a. anført, at Medieombudsmanden i stedet for at indbringe en sag for Pressenævnet kan indlede med at indbringe sagen for massemediet selv. Der er samtidig blevet indsat tidsgrænser, så Medieombudsmandens indbringelse for Pressenævnet skal ske senest 12 uger efter offentliggørelse, eller alternativt senest 12 uger efter, at massemediet selv har truffet afgørelse om sagen. Disse regler svarer til de almindelige klageregler om god presseskik i medieansvarslovens § 34. Efter det nye lovudkast skal Medieombudsmanden således følge processuelle regler som svarer til dem, der almindeligvis gælder på området.

Det fremgår i lovbemærkningerne til bestemmelsen, at *"Det forudsættes, at medieombudsmanden vil indbringe sager for massemedierne og Pressenævnet, der har væsentlig eller principiel betydning for almindelig redelighed. Medieombudsmanden vil i forbindelse med indbringelse af sager kunne argumentere for, hvorfor god presseskik er tilsidesat. Det vil dog være det pågældende massemedie eller Pressenævnet, der træffer afgørelse i sager indbragt af medieombudsmanden, og de vil ikke være bundet af medieombudsmandens argumentation"."*

Det forventes således, at Medieombudsmanden vil indbringe sager for Pressenævnet på baggrund af begrebet "almindelig redelighed", men Medieombudsmanden vil overfor Pressenævnet skulle argumentere for, hvorfor "god presseskik" er overtrådt. Det fremgår klart af lovbemærkningerne, at *"massemedierne og Pressenævnet som hidtil alene vil skulle træffe afgørelse om, hvorvidt der er sket en offentliggørelse, der er i strid med god presseskik. Medieombudsmanden vil i udvælgelsen af sager, der indbringes for massemedierne og Pressenævnet, kunne lægge vægt på hensynet til almindelig redelighed. Massemedierne og Pressenævnet vil dog ikke kunne tage stilling til, om f.eks. en offentliggørelse er i strid med almindelig redelighed".*

Sidste del af de citerede bemærkninger gør det klart, at "god presseskik" og "almindelig redelighed" ikke nødvendigvis er præcis det samme. Lovudkastet anvender dermed to forskellige ansvarsnormer overfor traditionelle massemedier, hvor Medieombudsmandens formål er at sikre "almindelig redelighed". Medieombudsmanden kan vælge at indbringe traditionelle massemedier for Pressenævnet, der så træffer afgørelse ud fra, hvorvidt "god presseskik" er tilsidesat.

Det fremgår ligeledes klart af lovbemærkningerne, at det er Pressenævnet, der træffer afgørelsen, og at Pressenævnet ikke er bundet af Medieombudsmandens argumentation.

Medieombudsmanden kan indbringe sager for Pressenævnet på eget initiativ, selvom forurettede ikke først selv har henvendt sig til hverken Medieombudsmanden eller Pressenævnet. Det er ifølge lovbemærkningerne i lovudkastet ikke et krav, at Medieombudsmanden hører den forurettede forud for en indbringelse for Pressenævnet. Medieombudsmanden vil dog ifølge lovbemærkningerne kunne foretage en sådan høring og herefter vælge ikke at indbringe sagen, hvis den forurettede ikke ønsker det.

Med lovudkastet ændres samtidig medieansvarslovens § 43, stk. 2, nr. 2, hvilket medfører, at Pressenævnet ikke kan afvise sager indbragt af Medieombudsmanden med henvisning til manglende retlig interesse fra denne.

6.3.2. Kompetencer i forhold til alternative medieaktører

6.3.2.1. Føre straffesager om freds- og ærekrænkelser

Som også foreslået i rapporten fra Medieansvarsudvalget får Medieombudsmanden ifølge lovudkastet kompetence til at føre straffesager om freds- og ærekrænkelser, men kompetencen kommer kun til at gælde overfor alternative medieaktører.

I det seneste lovudkast fra september 2026 er kompetencen reguleret i § 15. Som beskrevet ovenfor får Medieombudsmanden mulighed for at kunne anmelde sager til politiet. Det er herefter anklagemyndighedens vurdering, om der skal rejses tiltale. Lovudkastets § 15, stk. 1, medfører herudover, at hvis der rejses offentlig tiltale for overtrædelse af straffelovens kapitel 27 (Freds- og ærekrænkelser) som følge af en alternativ medieaktørs offentliggørelser, vil udførelsen af straffesagen skulle overlades til Medieombudsmanden, hvis denne begærer dette. Dette er tilfældet for både sager undergivet offentlig påtale og betinget offentlig påtale, hvis der rejses offentlig tiltale. Det samme vil være tilfældet, hvis der rejses tiltale for tilsidesættelse af et påbud meddelt af Medieombudsmanden for brud på god offentliggørelsesskik eller tilsidesættelse af et pålæg i en dom, der har bestemt, at en alternativ medieaktør skal offentliggøre indholdet af dommen.

En sådan sag kan også omhandle andre end den alternative medieaktør, f.eks. hvis der kan gøres strafansvar gældende mod den digitale formidlingstjeneste, der er gjort brug af i forbindelse med offentliggørelsen. Her vil udførelsen af tiltalen således ligeledes kunne overlades til Medieombudsmanden.

En række overtrædelser af straffelovens kapitel 27 er som udgangspunkt undergivet privat påtale eller betinget offentlig påtale. Dermed kan staten som udgangspunkt ikke rejse sagen, medmindre den forurettede selv har anmodet om det. Det følger dog af retsplejelovens § 727, stk. 2, 1. pkt., at staten alligevel kan rejse en sådan straffesag, hvis "almene hensyn" kræver det. Med lovudkastet overlades det fremover til Medieombudsmanden at afgøre om disse almene hensyn er til stede i sager vedrørende en alternativ medieaktørs offentliggørelse. Det vil dog fortsat være anklagemyndigheden, der vurderer, om der i øvrigt er grundlag for at rejse tiltale.

6.3.2.2. Indtræde i civile sager

Medieombudsmanden tillægges ifølge lovudkastets § 16 kompetence til at indtræde i og føre civile sager mod alternative medieaktører, herunder som mandatar, biintervenient eller grupperepræsentant. I modsætning til anbefalingen fra Medieansvarsudvalget får Medieombudsmanden ifølge lovudkastet kun kompetence til at indtræde i civile sager omhandlende offentliggørelser fra alternative medieaktører og dermed ikke i sager om traditionelle massemedier. I det omfang, der kan anlægges en sag mod andre som følge af en alternativ medieaktørers offentliggørelser, f.eks. den digitale formidlingstjeneste, der er gjort brug af i forbindelse med offentliggørelsen, vil bestemmelsen også omfatte sådanne sager. Bestemmelsen vil desuden omfatte både indholdet af det offentliggjorte og de handlinger, der har ledt op til offentliggørelsen.

6.3.2.3. Afgørelser om ny ansvarsnorm

Aftalen og lovudkastet følger Medieansvarsudvalgets forslag om at etablere en ny ansvarsnorm om "god offentliggørelsesskik" over for alternative medieaktører, og Medieombudsmanden tillægges kompetence til at afgøre, om der er handlet i strid hermed.

Det følger af det seneste lovudkast fra september 2026 § 9, stk. 2, at Medieombudsmanden fastsætter nærmere regler om god offentliggørelsesskik. Det fremgår af de almindelige lovbemærkninger,

at *"Det foreslås, at det nærmere indhold af ansvarsnormen fastsættes i en bekendtgørelse med henblik på at gøre indholdet af ansvarsnormen klart, herunder navnlig for dem, der er underlagt den."* I de specielle bemærkninger til § 9, stk. 2, fremgår endvidere, at *"Det forudsættes, at medieombudsmanden i forbindelse med fastsættelsen af nærmere regler om god offentliggørelsesskik vil søge inspiration i retningslinjerne for god presseskik og de etiske retningslinjer for influenter og bloggere. Det forudsættes desuden, at de nærmere regler om god offentliggørelsesskik udformes på en måde, som giver mulighed for at medieombudsmanden også kan forme udviklingen af ansvarsnormen gennem sin praksis. Endelig forudsættes det, at medieombudsmanden løbende vil tilpasse de nærmere regler om god offentliggørelsesskik den teknologiske og samfundsmæssige udvikling."*

I overensstemmelse med rapporten fra Medieansvarsudvalget vil Medieombudsmanden desuden kunne pålægge alternative medieaktører at offentliggøre Medieombudsmandens afgørelser om brud på den nye ansvarsnorm om "god offentliggørelsesskik". Manglende overholdelse heraf kan straffes.

I lovudkastet laves en opdeling mellem "større alternative medieaktører" (der dog ikke er endeligt defineret i lovudkastet, idet den nærmere definition overlades til Kulturministeriet) og "øvrige alternative medieaktører". Sidstnævnte vil Medieombudsmanden kun kunne træffe afgørelser overfor om brud på god offentliggørelsesskik, hvis forholdet er af "alvorlig eller principiel karakter", og opslaget er "nået bredt ud".

Det er ikke et krav, at Medieombudsmanden hører en eventuel forurettet forud for optagelse af en sag af egen drift, eller at den forurettede samtykker hertil.

Lovudkastet lægger også op til, at Medieombudsmanden skal kunne træffe afgørelse om, hvorvidt alternative medieaktører skal offentliggøre genmæle, herunder om genmælets indhold, form og placering. Manglende overholdelse af Medieombudsmandens afgørelser om offentliggørelse af genmæle vil kunne straffes. Dette er i tråd med anbefalingen fra Medieansvarsudvalget.

6.4. Sammenligning med Presse- og Influentnævnet

Nedenstående skema illustrerer forskelle og ligheder mellem den foreslåede medieombudsmand i lovudkastet og den eksisterende institutionelle ramme med Presse- og Influentnævnet, som Medieombudsmanden skal supplere.

	Pressenævnet	Influentnævnet	Medieombudsmand
Omfattet kreds	Medier omfattet af Medieansvarsloven.	Influenter, der har tilslutter sig etiske retningslinjer.	Massemedier og alternative medieaktører.
Finansiering	Massemedierne via fordelingsnøgle.	Dansk Journalistforbund – Medier & Kommunikation (*pilotordning*).	Statsfinansieret.
Sanktionsmuligheder	Udtale kritik Pålægge offentliggørelse af genmæle og kendelse.	Advarsel Offentlig kendelse Udelukkelse fra ordning.	<u>Traditionelle massemedier</u> Indbringe sager af væsentlig eller principiel betydning for Pressenævnet. Anmelde sager om freds- og ærekrænkelser til politiet. Henstille til fri proces. <u>Alternative medieaktører</u> Påbud om offentliggørelse af genmæle og afgørelser. Føre straffesager om freds- og ærekrænkelser. Indtræde i og føre civile sager. Henstille til fri proces.
Frivillighed	Nej	Ja	Nej

6.5. Reaktioner på den politiske aftale og det første lovudkast

Det er blevet anført, at den danske presse drog et "lettelsens suk", da den politiske aftale blev fremlagt.[221]

Dicle Duran Nielsen, administrerende direktør i Danske Medier, udtaler i et interview med Justitia, at de overordnet er tilfredse med den politiske aftale. Dette skyldes særligt, at aftalen har formået at skelne mellem de ansvarlige, redigerede medier og de alternative medieaktører, idet Danske Medier ønsker "Level Playing Field", dvs. at man stilles lige, når man formidler nyheder, og at ordningen med Pressenævnet i dag er velfungerende. Herudover lægger Dicle Duran Nielsen vægt på, at det i sidste ende vil være Pressenævnet, der afgør spørgsmålene for traditionelle medier og ikke Medieombudsmanden.

[221] For udtrykket i citationstegn henvises til Berlingske nyhedspodcast "Pilestræde", 15. december, "Medieombudsmand skal holde borgere i ørene".

Andre har været kritiske overfor, at politikerne endte med at begrænse kompetencerne overfor de traditionelle massemedier. F.eks. har Søren Pind, formand for Medieansvarsudvalget, i offentligheden udtalt sig kritisk om, at man ikke valgte at følge Medieansvarsudvalgets anbefalinger. Dette medfører ifølge ham, at "*Fremover vil man kunne stole mere på en influencer på de sociale medier end på en chefredaktør og en journalist.*"[222]

I et interview med Justitia gav Søren Pind, formand for Medieansvarsudvalget, dog udtryk for overordnet at være tilfreds med den politiske aftale. Hans største kritik handler om, at medierne er med til at udpege den nye medieombudsmand, hvilket yderligere drøftes i kapitel 11:

> *" Jo mere jeg læste den, jo mere gik det op for mig, at der kun er en marginal forskel. Sager om ærekrænkelser kan stadig rejses, men det skal bare omkring anklagemyndigheden. Det, der har manglet indtil nu, har været et tryk på anklagemyndigheden til at føre sagerne. Når en ombudsmand nu kan lægge en sag foran dem og sige, at den her sag, den synes jeg, at I skal føre. Det er svært at sige nej til. Så den del, som i offentligheden er fremstået som en meget stor forskel, er for mig at se en illusorisk forskel. Alt afhængig af, hvem ombudsmandsfiguren bliver, fordi den væsentligste forskel i forhold til det, vi indstillede, det er indstilling af ombudsmand, hvor man har inkluderet medierne i beslutningen, og det synes jeg tenderer til korruption. Jeg kan ikke se, hvorfor medier skal være med til at beslutte, hvem der skal bestride en uafhængig ombudsmandsfunktion. Det næste bliver, at vi i Dommerudnævnelsesrådet skal have kriminelle siddende, fordi de har afsonet og har erfaring fra systemet."*

Advokat Heidi Højmark Helveg, som ofte repræsenterer modparten i sager mod medierne, er kritisk overfor, at retssagskompetencerne ikke også kommer til at omfatte de traditionelle medier, som Medieansvarsudvalget ellers havde foreslået. Hun håber derfor, at fremtidige evalueringer vil udvide Medieombudsmandens kompetencer. Hun har således overfor Justitia udtalt:

> *"Selv abonnerer jeg ikke på det synspunkt, at mediefrihed skal være lig med ansvarsfrihed. Jeg tror tværtimod, at det er gavnligt for medietilliden, at også medier stilles til ansvar, når de begår fejl. Derfor er jeg ærgerlig, men nok ikke overrasket over, at retssagskompetencerne for nu ikke er slået igennem politisk. Forløbet viser tydeligt, hvad man kan komme op imod, hvis man ønsker at føre sager mod danske medier, og borgerne havde været bedre stillet, hvis Medieansvarsudvalgets anbefalinger var slået fuldt igennem. Særligt muligheden for, at Medieombudsmanden kunne indtræde i eller føre civile sager (som mandatar)*

[222] Søren Pind i Berlingske, "Søren Pind efter ny medieombudsmand: Fremover vil man kunne stole mere på en influencer end en chefredaktør,", tilgængelig her

kunne føre til, at væsentlige og principielle sager vedrørende f.eks. freds- og ærekrænkelser bliver prøvet af domstolene. Men selve det, at der kommer en medieombudsmand vil være en klar forbedring af borgernes retsstilling, og jeg hæfter mig ved, at en senere evaluering om erfaringerne med lovgivningen vil kunne forholde sig til medieombudsmandens retssagskompetencer."

Omvendt har Katrine Daugaard, kulturordfører for Liberal Alliance, udtrykt bekymring om, at fremtidige regeringer vil spænde skruen hårdere således, at mandatet udvides, beføjelser skærpes, og grænsen mellem "vejledende normer" og reel styring af medierne langsomt flytter sig.[223]

De ovenstående citater omhandler synet på den foreslåede regulering af de traditionelle massemedier, men efter indgåelsen af den politiske aftale har der også været kritiske røster om reguleringen af de alternative medieaktører.

Tom Jensen, Berlingskes chefredaktør, har udtrykt, at diagnosen godt være korrekt, men behandlingen være dødelig.[224] Han udtaler bl.a., at selvom de traditionelle massemedier er sluppet for en række af de vidtrækkende beføjelser, er der stadig betænkeligheder. Det bliver f.eks. svært at skelne mellem, hvornår en udtalelse fra en alternativ medieaktør er udtryk for en holdning, hvilket Medieombudsmanden ikke har kompetence til at bedømme, eller er udtryk for videreformidling af et faktum, som er fordrejet og usandt, og som er omfattet af Medieombudsmandens kompetence. Herudover frygter Tom Jensen, at man med Medieombudsmanden vil forsøge at lukke ned for de stemmer i samfundet, som ikke harmonerer med majoritetens holdninger.[225]

Omvendt har Rasmus Kolbe, influent kendt under navnet Lakserytteren, udtalt sig positivt om den politiske aftale:

> *"Techgiganterne er ligeglade med den demokratiske samtale. Det betyder også, at alle kan sige noget, der er forkert, og alle kan blive hængt ud. Der er så mange store mediekanaler på sociale medier, som ligger uden for Pressenævnet. Hvordan skal vi regulere det og sikre os, at der ikke bliver misinformeret? Det er jo tydeligt, at der er brug for det."*[226]

Forperson i Forbundet for Influenter & Bloggere, Lisbeth Kiel Bjerrum, ser som udgangspunkt positivt på, at den politiske aftale igangsætter et system til at beskytte borgere, der føler sig uretfærdigt

[223] Berlingske, "De Konservative frygtede det værste. Men medieombudsmanden er »ikke så farlig«", tilgængelig her
[224] Berlingske nyhedspodcast *Pilestræde*, 15. december 2025, "Medieombudsmand skal holde borgere i ørene".
[225] Berlingske nyhedspodcast *Pilestræde*, 15. december 2025, "Medieombudsmand skal holde borgere i ørene".
[226] Berlingske, "Snart vil medieombudsmanden kunne retsforfølge ham – men en af Danmarks største influencere er ikke bekymret", tilgængelig her

behandlet af store influenter, men hun udtaler i forhold til normen "god offentliggørelsesskik", at den risikerer at føre til selvcensur også for helt almindelige borgere, idet der er uklarheder om begrebets rækkevidde:

"Der er lidt uklarheder, og jeg kan godt have en bekymring for, hvilken retning det kunne ende i, og hvordan det kan påvirke både influencere og borgeres retssikkerhed. […] Bekymringen er, at vi står et sted, hvor influenter egentlig ikke ved, hvor grænsen går. Det kan de facto betyde, at de pålægger sig selv en form for selvcensur, fordi de er bekymrede for at overtræde reglerne. […] Jeg er bekymret for, at det er en hammer, der slår, og man ved ikke helt hvor, hvornår og over for hvem. Det kan reelt set også være helt almindelige borgere, der laver et opslag med en kontroversiel holdning, som når bredt ud […] Det kan have en effekt på almindelige borgere, der kan frygte, at de potentielt set kan blive ramt af det her."[227]

Lektor på Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, Thomas Pallesen, har ligeledes udtalt frygt for, at reguleringen af alternative medieaktører i praksis medfører en indskrænkning i befolkningens ytringsfrihed:

"Når man som blogger eller youtuber skal overholde noget, der hedder god offentliggørelsesskik, som er baseret på almindelig redelighed, så vil der være påstande, som ikke nødvendigvis er ulovlige, men som ombudsmanden kan finde at være i strid med den pågældende 'gode skik'. Og hvis man ydermere bliver pålagt at bringe genmæle, vil frygten for de afgørelser betyde, at nogle vil afholde sig fra at ytre sig for ikke at få kritik fra medieombudsmanden"[228]

Professor i idéhistorie, Frederik Stjernfelt, fremsatte ligeledes en kritik af den politiske aftales indgreb i ytringsfriheden:

"Forhåndscensuren blev afskaffet af Struensee, men en eftercensur blev siden indført for at inddæmme dette nye medie, som havde spredt sig, ligesom medieombudsmanden nu bliver oprettet for at kontrollere de nye sociale medieplatforme. [… Det er selvfølgelig] et tilbageskridt, der er med til at indskrænke ytringsfriheden. Dengang kunne politimesteren efter sit helt eget skøn udstede bøder til skribenter uden om domstolene og uden mulighed for appel. Og som jeg læser det, er det noget tilsvarende, der lægges op til med medieombudsmanden, der på egen hånd skal udvikle en ny ansvarsnorm om redelighed for

[227] Berlingske, "Snart vil medieombudsmanden kunne retsforfølge ham – men en af Danmarks største influencere er ikke bekymret", tilgængelig her
[228] Thomas Pallesen i Berlingske, "Ny medieombudsmand kritiseres for at indskrænke ytringsfriheden: »Rammer os alle«", tilgængelig her

medieaktører på sociale medier. […] Det er jo ikke i dag kriminelt at sprede falske nyheder, hvilket der er gode grunde til. Det er jo ikke altid, at der ligger onde intentioner bag – folk kan jo ganske enkelt have taget fejl, hvis de videresender noget, de tror er sandt."[229]

Frederik Stjernfelt påpeger, at det også kan være relevant at have holdninger og uenighed om faktum. Konkret nævner han eksemplet med Harald Tandrup, der efter 2. verdenskrig blev dømt for at have påstået, at Rusland stod bag en massakre på 20.000 polakker. I samtiden mente man, at det var Tyskland, der stod bag, og dermed ikke Rusland, der havde været en allieret. Ti år senere blev det afsløret, at det faktisk var Rusland, der havde stået bag. Stjernfelt sammenligner dette med debatterne under coronaepidemien om, hvorvidt virussen stammede fra et kinesisk laboratorium og således ikke var naturligt opstået. Biden-administrationen søgte at få bremset debatter på sociale medier om denne "konspirationsteori", men nogle år senere sandsynliggjorde britiske journalister, at historien muligt var sand. Samme udfordring mener han kan forekomme f.eks. omkring Israel/Palæstina-konflikten. Han fortsætter derfor:

> *"Spørgsmålet om, hvad der er sandt eller falsk, kan hurtigt blive politiseret i tilspidsede situationer, og derfor er det en farlig kategori for en medieombudsmand at bevæge sig ud i […] Held og lykke til den medieombudsmand, der skal sikre »redelighed« i de informationer, der udspringer af de konflikter […] Problemet er bare, at der ikke er enighed om, hvad for nogle anskuelser, det er, der er tåbelige. Så mit råd vil være, at medieombudsmanden skal holde sig fra anskuelser og holdninger og fokusere på det, der allerede er kriminelt: injurier, chikane, opfordringer til vold – men som er betydelig vanskeligere at kontrollere på nettet end i de trykte medier"*[230]

Sidstnævnte har der allerede været fremsat ønske om. De kendte debattører Isam B og Fathi El-Abed har således udtrykt ønske om, at den kommende medieombudsmand retter fokus mod, at medierne har undladt at kalde begivenhederne i Gaza for et folkemord, samt ligeledes retter fokus på politikeres misvisende udsagn i Islam-debatten.[231] Det understreger, at Medieombudsmanden hurtigt vil kunne blive inddraget i betændte debatter, hvor begge sider muligt vil ønske, at Medieombudsmanden slår ned på udsagn fra modparten, som de ikke er enige i.

[229] Frederik Stjernfelt i Berlingske, "Professor ser medieombudsmanden som et tilbageskridt: »Det bør ikke være forbudt at hade i Danmark«", tilgængelig her
[230] Frederik Stjernfelt i Berlingske, "Professor ser medieombudsmanden som et tilbageskridt: »Det bør ikke være forbudt at hade i Danmark«", tilgængelig her
[231] Berlingske, "Isam B og Fathi El-Abed: Ny medieombudsmand skal rette op på mediernes løgne om indvandrere og Gaza", tilgængelig her

De indgivne høringssvar til lovudkastet fra januar 2026 er ikke blevet offentliggjort af Kulturministeriet endnu, idet lovforslaget endnu ikke er fremsat for Folketinget. Visse organisationer har dog selv offentliggjort deres høringssvar.

Justitia indsendte et høringssvar, der lægger sig tæt op ad de samme anbefalinger, som denne rapport kommer med.[232] Disse anbefalinger er opsummeret i rapportens konklusion og uddybes i de nedenstående kapitler 7-11, idet de dog er tilrettet i lyset af, at den nye regering har sendt et tilrettet lovudkast i høring i september 2026.

Justitias kritik blev bl.a. dækket af Berlingske på et tidspunkt, hvor det endnu ikke var afklaret om en kommende regering ville videreføre forslaget.[233] Danske Advokater og Advokatsamfundet indgav begge høringssvar, der på visse punkter kom med noget af den samme kritik, som Justitia fremførte, herunder kritik af lovens definitioner for at være for skønsprægede samt kritik af Medieombudsmandens muligheder for at opstarte sager imod forurettedes ønske.[234] Institut for Menneskerettigheder anbefalede ligeledes lovens definitioner nærmere uddybet.[235] Fra flere af de organisationer, der arbejder for retssikkerhed i Danmark, har der således været en bekymring for, at lovens konkrete udformning er blevet for vag og skønspræget, hvilket kan have store konsekvenser for retssikkerheden. Justitias syn på dette uddybes i de følgende kapitler, særligt kapitel 8.

7. Vurdering af lovudkastet

Samlet set finder Justitia, at det allerede eksisterende medieansvarssystem i vidt omfang opfylder behovet for medieregulering. Justitia anerkender dog, at der kan være behov for at underlægge alternative medieaktører et medieansvar inspireret af det eksisterende system for de traditionelle medier, da de alternative medieaktører i stigende grad varetager en lignende "public watchdog"-rolle med at formidle nyheder til befolkningen.

Lovudkastet går imidlertid langt videre og indfører et væsentligt mere intensivt kontrolsystem af de alternative medieaktører, hvor hensynet til de alternative medieaktørers pressefrihed efter Justitias opfattelse ikke er blevet tilstrækkeligt inddraget.

Justitia er således ikke imod selve ideen om at etablere en medieombudsmandsordning. Justitia finder dog, at der skal findes en bedre balance i forhold til ytringsfriheden og pressefriheden.

---

[232] Justitia, Høringssvar om udkast til lov om Medieombudsmanden (27. februar 2026), tilgængelig her
[233] Berlingske, "Jakob Engel-Schmidt var glad og sagde op som »overdommer« – nu er fremtiden for kritiseret medieombudsmand uvis", tilgængelig her
[234] Danske Advokater, Høringssvar over udkast til forslag til lov om medieombudsmanden (27. februar 2026), tilgængelig her; Advokatsamfundet, Høring over forslag til lov om medieombudsmanden (26. marts 2026), tilgængelig her
[235] Institut for Menneskerettigheder, Høringssvar over udkast til forslag til lov om Medieombudsmanden (19. marts 2026), tilgængelig her

Justitias primære bekymringer til det nye lovudkast er:

- At udtrykket "alternative medieaktører" er så bredt, at Medieombudsmandens kompetencer ikke kun omfatter aktører, der agerer ligesom traditionelle medier (f.eks. onlineaviser og bloggere), men også bl.a. almindelige borgere, NGO'er, debattører, forskere og politikere, når disse laver opslag på sociale medier med faktuelle oplysninger og tilstrækkelig stor rækkevidde.
- At Medieombudsmanden får kompetence til selv at opstarte og afgøre sager om "god offentliggørelsesskik" overfor de alternative medieaktører, hvilket står i modsætning til "god presseskik"-systemet for traditionelle massemedier, hvor Medieombudsmanden vil skulle overlade sagens afgørelse til Pressenævnet. Ligeledes får Medieombudsmanden kompetence til at indtræde i både civile sager og straffesager mod alternative medieaktører.

Man har – med god grund – besluttet at undlade at udbrede en række af Medieombudsmandens kompetencer til de traditionelle massemedier af hensyn til pressefriheden. Samme hensyn bør imidlertid også indtænkes i forhold til alternative medieaktører, som i dag også agerer i pressens rolle som "public watchdog".

Efter Justitias opfattelse bør lovudkastet derfor gennemarbejdes yderligere for at sikre, at ordningen ikke medfører vilkårlighed og ikke går for langt i forhold til ytrings- og pressefrihed.

Disse bekymringer uddybes i kapitel 8-11, der ligeledes indeholder begrundelsen for Justitias anbefalinger.

I kapitel 8 vurderes først forslagets betydning for alternative medieaktører. Som beskrevet ovenfor omhandler Justitias primære bekymringer initiativerne rettet mod denne gruppe. Kapitlet fokuserer på de særlige kompetencer, som Medieombudsmanden får overfor alternative medieaktører.

I kapitel 9 vurderes herefter forslagets betydning for de forurettede. Selvom forslaget på mange områder søger at udvide beskyttelsen af dem, der føler sig forurettet af medierne, finder Justitia, at forslaget på enkelte områder risikerer at skade deres retsstilling.

I kapitel 10 vurderes forslagets bredere betydning, herunder for de traditionelle medier. Overfor traditionelle medier vil Medieombudsmanden få kompetence til at indbringe sager for Pressenævnet. Herudover har Medieombudsmanden i forslaget dog også fået en række mere generelle kompetencer, f.eks. mulighed for at henstille til fri proces samt deltage i den frie debat, som påvirker både traditionelle medier og alternative medieaktører. Endelig foreslås der i lovudkastet også en fremtidig evaluering. Betydningen af disse kompetencer, herunder risikoen for at lægge et indirekte pres på retsudviklingen, analyseres derfor samlet.

I kapitel 11 vurderes Medieombudsmandens uafhængighed. Det er et tema, som oprindeligt havde stort fokus i debatten om oprettelse af en statsfinansieret medieombudsmand. Justitia har derfor valgt grundigt at vurdere lovudkastets beskyttelse af Medieombudsmandens uafhængighed. Justitia

finder overordnet, at Medieombudsmanden er sikret uafhængighed, men fremsætter enkelte forslag til forbedringer især i forhold til udpegningen.

8. Vurdering af forslagets betydning for "alternative medieaktører"

I praksis er det de "alternative medieaktører", som Medieombudsmanden ifølge lovudkastet får flest kompetencer overfor. Dette begreb må efter Justitias vurdering anses for meget bredt og uklart defineret i lovudkastet. Kritikken uddybes nedenfor i afsnit 8.1.

Herefter gennemgås Justitias vurderinger af de konkrete kompetencer, som Medieombudsmanden får overfor alternative medieaktører, henholdsvis processen omkring god offentliggørelsesskik (afsnit 8.2), straffesagskompetencerne (afsnit 8.3) og kompetencen til at indtræde i civile retssager (afsnit 8.4). Endelig drøftes muligheden for at forbedre alternative medieaktørers rettigheder på andre området som et modsvar til den øgede regulering (afsnit 8.5).

Kompetencerne til at henstille til fri proces samt Medieombudsmandens kompetence til at bidrage til den offentlige debat omfatter ikke kun alternative medieaktører, men er mere generelle kompetencer. Disse kompetencer gennemgås derfor i kapitel 10.

Lovudkastet indeholder også andre elementer end forslaget om at oprette en medieombudsmand, som ikke vil blive drøftet nærmere i denne rapport. Nogle af disse elementer påvirker også alternative medieaktørers retsstilling. F.eks. vil private straffesager om freds- og ærekrænkelser fremover kunne behandles efter den forenklede proces. Dette vil begge parter dog kunne fravælge. Herudover indføres en strafskærpelse, så straffelovens § 268, nr. 2, udvides til også at kunne omfatte alternative medieaktører.

Der er en række anbefalinger i dette kapitel, som oplistes i de relevante underafsnit. I afsnit 8.1. er der anbefalinger om selve definitionen af alternative medieaktører. I underafsnittene til afsnit 8.2 er der flere anbefalinger om begrebet god offentliggørelsesskik. I afsnit 8.3 fremgår Justitias anbefaling om straffesager, og i afsnit 8.4. fremgår anbefalingen om civile sager. Endelig indeholder afsnit 8.5 en anbefaling om at forbedre alternative medieaktørers rettigheder.

8.1. Definitionen af alternative medieaktører

Justitia anbefaler

- *At begrebet "alternative medieaktører" afgrænses nærmere, så Medieombudsmandens kompetencer overfor disse indskrænkes til aktører, der reelt fungerer som et alternativ til de traditionelle massemedier og ikke omfatter enhver aktør på sociale medier.*

Det er Justitias opfattelse, at Medieombudsmandens kompetence ikke bør omfatte grupper, der ikke kan anses for sammenlignelige med traditionelle massemedier, herunder f.eks. politikere, NGO'er og almindelige deltagere i den offentlige debat, samt at Medieombudsmanden ikke bør have kompetence overfor alternative medieaktører med få følgere. Herudover bør grænsefladerne til andre kontrolinstanser afklares, f.eks. i forhold til Folketingets Ombudsmand. En sådan afgrænsning kan f.eks. indskrænke kontrollen til større alternative medieaktører, der er erhvervsdrivende (såsom professionelle bloggere med annonceindtægter) eller andre der aktivt i større omfang udøver alternativ medievirksomhed gennem nyhedsformidling eller anden formidling af faktuel karakter.

Ifølge lovudkastets § 11, stk. 1, får Medieombudsmanden kompetence overfor "større alternative medieaktører" for indhold, der udbredes til offentligheden, når indholdet:

1) har karakter af nyhedsformidling eller anden formidling af faktuel karakter,

2) har en særlig relation her til landet og

3) udbredes af alternative medieaktører, der er mindst 15 år.

Ordlyden af bestemmelsen definerer således ordet "indhold" relativt klart, men definerer ikke udtrykket "større alternative medieaktører".

Ifølge lovudkastets § 11, stk. 2, får Medieombudsmanden under samme betingelser som i stk. 1 også kompetence overfor "øvrige alternative medieaktører", når indholdet:

1) er af alvorlig eller principiel karakter og

2) er nået bredt ud.

Igen ses en definition af indholdet, som er omfattet af Medieombudsmandens kompetence, men ikke en definition af, hvornår nogen kan anses for at være en "alternativ medieaktør".

Justitias analyse af lovbemærkningerne i lovudkastet viser, at udtrykket "medieaktør" heller ikke defineres nærmere heri. Udtrykket "alternativ medieaktør" defineres dog negativt, f.eks. med sætningen*: "medieaktører [...] der ikke er omfattet af medieansvarsloven og Pressenævnets kompetence"*. En alternativ medieaktør er således en medieaktør, der ikke er omfattet af det traditionelle ansvarssystem for medier, da de traditionelle medier ikke er at anse for "alternative" medieaktører. Det afklarer dog ikke nærmere, hvem der så faktisk falder ind under definitionen.

Kulturministeren får med § 11, stk. 3, bemyndigelse til at definere, hvornår en alternativ medieaktør er at betegne som en "større" alternativ medieaktør (det forudsættes, at ministeren f.eks. fastsætter grænsen til personer med 15.000 følgere, abonnenter m.v.). Lovudkastet rammer dog også alternative medieaktører, der ikke er at betegne som større, jf. § 11, stk. 2, gengivet ovenfor. Da lovbemærkningerne til andre bestemmelser i lovudkastet henviser til definitionerne i § 11, er konsekvensen, at

både Medieombudsmandens kompetence til at føre straffesager, til at indtræde i civile sager, og til at træffe afgørelser om "god offentliggørelsesskik" også finder anvendelse for mindre alternative medieaktører, hvis betingelserne i § 11, stk. 2, er opfyldt.

Det er derfor afgørende at få defineret, hvem der falder ind under betegnelsen "alternativ medieaktør", dvs. hvem der kan regnes som medieaktører, der ikke er omfattet af det traditionelle ansvarssystem.

Den politiske aftale, der ligger bag lovudkastet, indeholder en form for definition af alternative medieaktører: *"Alternative medieaktører forstås i nærværende aftale som medieaktører, der ikke er underlagt Pressenævnets kompetence, men hvis indhold og udbredelse i øvrigt kan sammenlignes med massemediers indhold og udbredelse."* Det er Justitias vurdering, at den politiske aftales kriterie om, at "*indhold og udbredelse"* kan *"sammenlignes med massemediers indhold og udbredelse"* i praksis er medtaget i lovudkastet gennem de øvrige betingelser i § 11. Når § 11 således slår fast, at "alternative medieaktører" er omfattet af Medieombudsmandens kompetence, når de har udbredt indhold med karakter af nyhedsformidling eller anden formidling af faktuel karakter, samt når de enten har et vist antal følgere eller indholdet i øvrigt er nået bredt ud, så betyder dette efter Justitias vurdering reelt, at enhver er omfattet af Medieombudsmandens kompetence, hvis de har udbredt indhold med karakter af nyhedsformidling eller anden formidling af faktuel karakter, samt når de enten har et vist antal følgere, eller indholdet i øvrigt er nået bredt ud. I disse situationer vil deres indhold og udbredelse formentligt blive anset for sammenligneligt med massemediers indhold og udbredelse, hvorved de er at anse for en alternativ medieaktør.

Definitionen vil derfor kunne omfatte enhver, der deler opslag på sociale medier, herunder privatpersoner, NGO'er, politikere, offentlige myndigheder, dagbladsjournalister med egne sociale profiler mv. Alle disse aktører kan blive omfattet af Medieombudsmandens kompetence, hvis deres opslag når bredt nok ud, og indholdet vurderes at være af "alvorlig eller principiel karakter", så længe opslaget vurderes at have karakter af "nyhedsformidling eller anden formidling af faktuel karakter".

Justitia kritiserede definitionen i sit høringssvar til januar-lovudkastet og beskrev der uklarheden i forhold til, hvorvidt ovennævnte grupper var omfattet. I det nye lovudkast fra september 2026 er der indsat følgende i lovbemærkningerne til § 11 (Justitias understregning i citatet):

"Begrebet vil være platformsneutralt og vil således kunne omfatte f.eks. afsendere, der lever op til kriterierne i medieansvarslovens § 1, nr. 3, men som ikke er omfattet af medieansvarslovens anvendelsesområde, f.eks. fordi de ikke er tilmeldt Pressenævnet. Det vil også kunne omfatte f.eks. influenter, politikere og offentlige myndigheder m.v., som formidler indhold via digitale formidlingstjenester, samt bloggere og podcastere. Begrebet vil desuden ikke være afgrænset til aktører, der udbreder digitalt indhold til offentligheden. I det omfang afsenderen af en fysisk udgivelse, ikke er omfattet af medieansvarsloven og lever op til

kriteriet om rækkevidde, vil afsenderen udgøre en større alternativ medieaktør. Det gælder dog ikke, hvis den fysiske udgivelse er en bog."

Kategorierne "politikere og offentlige myndigheder" fremgik ikke af det tidligere lovudkast. Kulturministeriet har således nu eksplicit bekræftet i lovbemærkningerne, at Medieombudsmanden også får kompetence overfor disse grupper.

Begrebet "alternativ medieaktør" har således tilsyneladende ingen selvstændig betydning i lovudkastet bortset fra, at det undtager de traditionelle medieaktører omfattet af Pressenævnets kompetence fra denne del af loven (fordi disse ikke er "alternative").

Lovudkastet definerer udtrykkene "indhold" og "udbredelse", hvilket indebærer en vis grænse for, hvad der er omfattet af Medieombudsmandens kompetence. Justitia finder dog, at disse begreber heller ikke sætter nogen snævre grænser.

Det omfattede indhold er således alt, der har "karakter af nyhedsformidling eller anden formidling af faktuel karakter". Ifølge lovbemærkningerne omfatter dette bl.a.

"[...] indhold, som har karakter af en form for nyhedsformidling eller anden formidling af kendsgerninger, der bringes eller viderebringes som faktuelle kendsgerninger. Det vil f.eks. kunne omfatte formidling og spredning af ubekræftede rygter, der formidles som værende faktuelt korrekte. Det vil også omfatte indhold, som er faktuelt korrekt. Deling af et billede vedrørende en andens private forhold vil således f.eks. være omfattet af den foreslåede bestemmelse, hvis delingen sker som led i nyhedsformidling eller anden formidling af kendsgerninger, der bringes eller viderebringes som faktuelle kendsgerninger.

Lovbemærkningerne fremhæver dog også indhold, der ikke er omfattet. Det er holdningstilkendegivelse (medmindre der samtidig med holdningen formidles faktuelle kendsgerninger) samt satire (medmindre dette er egnet til at skabe tvivl om faktuelle kendsgerninger):

"Derimod vil meningstilkendegivelser og lignende holdningsbåret indhold ikke være omfattet, medmindre der samtidig, som led i offentliggørelsen, gives eller gengives oplysninger som har karakter af en form for nyhedsformidling eller anden formidling af kendsgerninger, der bringes eller viderebringes som faktuelle kendsgerninger. Satirisk indhold eller indhold, som udgør ren underholdning, vil som udgangspunkt heller ikke være omfattet, men kan efter omstændighederne være det, hvis indholdet er egnet til at skabe tvivl om faktuelle kendsgerninger."

Samtidig må indholdet ikke falde under Forbrugerombudsmandens kompetence (der bl.a. er markedsføring) og skal have særlig relation til Danmark, f.eks. ved at være på dansk eller på anden vis henvende sig til danskere.

Efter Justitias opfattelse vil mange borgere kunne falde ind under begrebet at udbrede "faktuelle kendsgerninger", herunder sprede rygter eller dele billeder af andre. Det er således ikke Justitias indtryk, at bestemmelsen er begrænset til klassisk nyhedsformidling.

Den anden begrænsning i Medieombudsmandens kompetence er indholdets "udbredelse". Her uddybes i lovbemærkningerne, at alle principielt skal kunne få adgang til indholdet, eventuelt mod betaling eller ved at blive medlem. Undtaget er således udbredelse til en gruppe, der udelukkende består af venner, familie eller ansatte.

Herudover skal der altså enten være tale om en større alternativ medieaktør (hvilket kulturministeren bemyndiges til at definere nærmere, f.eks. som personer med mindst 15.000 følgere) eller også skal selve indholdet være af principiel eller alvorlig karakter og være nået bredt ud.

For så vidt angår de alternative medieaktører, der ikke er "større", er de afgørende kriterier altså, om indholdet er "alvorligt" eller "principielt" (kun et af disse to kriterier skal være opfyldt), samt om det er nået "bredt ud".

I det seneste lovudkast er alvorlighedskriteriet fokuseret på, om indholdet *"er egnet til at forårsage væsentlig skade, herunder økonomisk og fysisk skade samt skade af omdømme."* Det skal også tillægges vægt, hvis indholdet er rettet mod eller i vid udstrækning tilgås af børn og unge.

Hvis indholdet ikke er alvorligt, kan det i stedet falde ind under kravet om at være "principielt". Ifølge lovbemærkningerne *"vil der navnlig skulle lægges vægt på, om medieombudsmandens stillingtagen til det vil være af generel samfundsmæssig betydning. Det vil være op til medieombudsmanden at vurdere, hvornår dette er tilfældet."*

Herudover skal indholdet altså være nået "bredt ud". Her nævnes i lovbemærkningerne, at der bl.a. vil *"kunne lægges vægt på, om indholdet har skabt stor debat, og om afsenderen er en kendt person. Det vil desuden kunne indgå i vurderingen, om afsenderen har annonceindtægter, idet det forudsættes, at sådanne afsendere generelt har en vis rækkevidde."*

Denne oplistning er en forbedring i forhold til det tidligere lovudkast, da det skaber større klarhed. I det tidligere lovudkast var især kriterierne alvorligt og principielt stort set ikke forklaret nærmere i lovbemærkningerne.

Der er dog stadig tale om vage kriterier. Principielt vil enhver, der deler faktuelle oplysninger online (eller i fysisk print), som har opnået en vis udbredelse f.eks. ved at skabe en debat, og hvor Medieombudsmanden vurderer indholdet som værende af principiel betydning for dennes ansvarsområde, således kunne opleve, at Medieombudsmanden træffer afgørelse om brud på god offentliggørelsesskik, pålægger personen at bringe afgørelsen og et genmæle, eller endda opleve, at en modpart får Medieombudsmanden til at indtræde i en civil retssag rettet mod personen. Herudover vil samfundsdebattører, politikere og andre være omfattet i det hele taget, også når deres indhold hverken er principielt, alvorligt eller nået bredt ud, hvis blot de har tilpas mange følgere på sociale medier til at kunne anses som "større alternative medieaktører".

Det er Justitias vurdering, at lovudkastet vil kunne ramme en række aktører, som de færreste forventer er omfattet af udtrykket "alternative medieaktører". Formålet med lovudkastet i denne udformning bliver ikke blot at regulere aktører, der i praksis agerer på samme måde som traditionelle medier, men som ikke er underlagt det traditionelle ansvarssystem for traditionelle massemedier. Det bliver også at regulere den mere generelle samfundsdebat.

Justitia mener ikke, at følgende grupper i praksis bør anses som alternative medieaktører, eftersom de slet ikke søger at udfylde samme rolle som traditionelle medier. Imidlertid fremstår de som omfattet af lovudkastets vage definition:

- En hvilken som helst privatperson, der laver opslag på sociale medier
- NGO'er, såsom Justitia, Amnesty International, Red Barnet eller andre
- Meningsdannere og debattører
- Folketingspolitikere
- Forskere, der f.eks. deler forskning, der viser sig at indeholde faktuelle fejl
- Erhvervsvirksomheder, hvis primære drift ikke er nyhedsformidling eller lignende
- Offentlige myndigheder som f.eks. kommuner

Som Justitia læser opslaget, vil alle ovennævnte grupper kunne anses for omfattet af Medieombudsmandens kompetence, hvis f.eks. deres opslag på sociale medier har stor rækkevidde, hvis de har mange følgere eller hvis et enkelt af deres opslag går viralt.

Efter Justitias vurdering vil det risikere at begrænse den frie samfundsdebat ganske betydeligt, hvis f.eks. en oppositionspolitiker eller en regeringskritisk NGO ikke længere kun skal overholde straffeloven, men også fremover skal overholde "god offentliggørelsesskik", og samtidig kan forvente, at f.eks. de ministre man kritiserer, har Medieombudsmanden i ryggen til at føre civile sager mod kritikerne. En statslig institution får dermed bl.a. mulighed for at træffe afgørelse om, at oppositionspolitikeres opslag på sociale medier er i strid med god offentliggørelsesskik, samt afgørelse om, at de skal bringe afgørelser og genmæler på deres profiler.

Det er Justitias opfattelse, at de nævnte grupper falder langt udenfor ønsket om regulering af aktører, der minder om traditionelle massemedier uden at være omfattet af den nuværende medieansvarslov. De nævnte aktører minder ikke om traditionelle massemedier og bør derfor ikke underlægges et særskilt ansvarssystem. Et sådant ansvarssystem bør efter Justitias opfattelse indskrænkes til f.eks. visse bloggere, der i praksis agerer i samme rolle som de traditionelle medier.

Lovudkastet mangler herudover at tage stilling til f.eks. kompetencefordelingen mellem Folketingets Ombudsmand og Medieombudsmanden, når offentlige myndigheders udbredelse af indhold også er omfattet af Medieombudsmandens kompetence.

Ligeledes kan der potentielt være kompetencemæssige udfordringer i forhold til regulering af forskningsetik, hvis Medieombudsmanden kan gå ind i forskningsformidling. Det må også antages, at journalister, der fra egne profiler på sociale medier deler uddybende opslag om deres artikler fra

traditionelle medier, potentielt ville være omfattet af Medieombudsmandens kompetence, selvom deres artikler samtidig er omfattet af Pressenævnets kompetence.

Justitia vurderer, at betegnelsen "alternativ medieaktør" er for bred og uklar og skaber betydelig retlig usikkerhed for borgere, organisationer og myndigheder. Da afgrænsningen direkte berører politisk kommunikation og offentlige debatter, bør definitionen udformes med særlig respekt for grundlæggende ytringsfrihedsrettigheder.

Af disse årsager anbefaler Justitia, at begrebet "alternative medieaktører" afgrænses nærmere, så Medieombudsmandens kompetencer overfor disse indskrænkes til aktører, der reelt fungerer som et alternativ til de traditionelle massemedier, og ikke til enhver med følgere på sociale medier. Det kan f.eks. begrænses til erhvervsdrivende, hvis hovedformål med deres virksomhed er at drive alternativ medievirksomhed gennem nyhedsformidling eller anden formidling af faktuel karakter. Hvis regeringen ikke ønsker begrebet indskrænket til erhvervsdrivende, bør begrebet på anden måde indskrænkes til aktører, der aktivt i stort omfang udøver alternativ medievirksomhed gennem nyhedsformidling eller anden formidling af faktuel karakter, og det endelige lovforslag bør give klare eksempler på, hvem der er omfattet i forhold til platforme, antal følgere, format, hyppighed for udgivelse mv.

Justitia anbefaler også, at begrebet i hvert fald ikke kommer til at omfatte grupper, der ikke kan anses for sammenlignelige med traditionelle massemedier, herunder f.eks. politikere, NGO'er og almindelige deltagere i den offentlige debat, samt at grænsefladerne til andre kontrolinstanser afklares, herunder Folketingets Ombudsmands kontrol med offentlige myndigheder.

Justitia anbefaler ligeledes, at definitionerne af, hvornår en sådan alternativ medieaktør er omfattet af Medieombudsmandens kompetence, ligeledes afgrænses nærmere, så Medieombudsmanden ikke får kompetencer overfor alternative medieaktører med ganske få følgere. F.eks. kan loven indskrænkes til kun at omhandle større alternative medieaktører ud fra objektive kriterier (såsom antallet af følgere). Med disse ændringer vil lovudkastet ikke ramme tilfældige personer, eller meningsdannere der ikke selv oplever at udgøre alternativer til traditionelle medier. Sådanne definitioner vil omfatte professionelle bloggere og lignende influenter, f.eks. dem der har annonceindtægter eller lignende indtjening.

8.2. Kompetencen til at træffe afgørelser om god offentliggørelsesskik

I de følgende afsnit beskrives Justitias vurdering af lovudkastets forslag om at underlægge alternative medieaktører en ny retlig regulering om "god offentliggørelsesskik". I afsnit 8.2.1 drøftes overordnet behovet for at beskytte de alternative medieaktørers pressefrihed og ytringsfrihed ligesom de traditionelle massemedier. I afsnit 8.2.2 drøftes, hvorvidt afgørelser om god offentliggørelsesskik bedst træffes af en Medieombudsmand eller af et uafhængigt nævn, som det kendes fra Pressenævnet. I afsnit 8.2.3 drøftes selve indholdet af begrebet "god offentliggørelsesskik". I afsnit 8.2.4 drøftes de sanktioner, som alternative medieaktører vil kunne blive mødt med for brud på den nye norm.

8.2.1. Behov for samme regulering af alternative og traditionelle medier

Med lovudkastet indføres en ny ansvarsnorm, der kaldes "god offentliggørelsesskik". Dermed underlægges alternative medieaktører et nyt regelsæt, ligesom traditionelle medieaktører er underlagt god presseskik.

En række aktører, som Justitia har interviewet, har kommenteret på behovet for også at underlægge alternative medieaktører en sådan standard, ligesom de har givet deres syn på, hvorvidt der er forskel på alternative medieaktører og traditionelle medier.

Søren Pind, formand for Medieansvarsudvalget beskrev det således:

> *"Man kan godt vælge at være frelst og sige, at influencer/folk som frembringer noget digitalt er helt anderledes end folk, som frembringer noget på de traditionelle medier. Men det bliver i højere grad, som tiden går, en absurditet at modstille dem. Men derfor nyder man alligevel historisk set en særstilling"*

Dicle Duran Nielsen, administrerende direktør hos Danske Medier, udtaler om de etablerede medier og alternative medier:

> *"Der er både forskel på arbejdsmetoder, normsæt og juridisk ansvar. De etablerede medier har en professionel, redaktionel struktur, og journalister følger fast procedure for research, kildekritik og faktatjek samt har til formål at formidle troværdigt indhold. Hos en influencer kan du risikere at se noget kommercielt og tro, at det er objektiv nyhedsformidling eller folkeoplysning, mens det i virkeligheden er kommerciel annoncering og ikke redaktionelt indhold. Det hele blandes sammen – livsstil, underholdning, det personlige og nære, det AI-genererede - det er utrolig svært for den enkelte borger at finde ud af, hvad der er hvad."*

Allan Boye Thulstrup, forperson for Dansk Journalistforbund, lægger vægt på, at man gennem den journalistiske bearbejdning i samarbejde mellem flere personer skaber en sikkerhed for kvalitet, som ikke nødvendigvis er der ved alternative medieaktører. Han bemærker dog, at den traditionelle betegnelse for journalister er under udvikling, og bemærker:

> *"Dybest set er det, vi gerne vil beskytte, jo journalistikken. Og journalist er ikke en beskyttet titel. Alle kan sige, at de er journalister, og alle kan sige, at de har startet et medie som journalist. Og sådan skal det også være."*

Advokat Heidi Højmark Helveg har ligeledes anført et behov for at sikre, at befolkningen får mulighed for at skelne mellem nyhedsdækning og misinformation:

"God offentliggørelsesskik er en ny retlig standard i stil med andre god skik-regler som vi kender fra bl.a. markedsføringsretten. Jeg forventer, at det bliver en positiv tilføjelse til dansk ret, som kan bidrage til, at borgerne lettere kan skelne mellem faktuelle oplysninger og publicistisk nyhedsdækning på den ene side og misinformation, og det der er værre på den anden side."

Som citaterne illustrerer, er der blandt flere en opfattelse af, at de nye medieaktører i stigende grad spiller en rolle, der minder om de traditionelle medier, men samtidig sjældent lever op til den samme faglige kvalitet som de traditionelle medier.

Som drøftet i afsnit 2.2.2. kan alternative medieaktører også være omfattet af den menneskeretlige beskyttelse af "public watchdogs".

Sten Schaumburg-Müller, professor i medieret, udtalte i et interview med Justitia om dette:

"Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol er ligeglad med det danske system. Af Domstolens praksis om afvejning mellem artikel 10 og artikel 8 fremgår, at alle, der bidrager til en debat af samfundsmæssig interesse, nyder en særlig beskyttelse. Det behøver ikke kun at være traditionelle medier, selvom det ofte er det. Så der er ikke nødvendigvis den samme sondring, men nu har vi altså det system i Danmark, og det kan vi godt håndtere – især med en medieombudsmand, der angår de medier, som ikke er tilmeldt Pressenævnet. Men det er klart, at Medieombudsmanden må selvfølgelig også orientere sig i domme fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol."

Juristerne Johannes Yde Tang og Simon Nøhr har i deres prisopgave fra Aarhus Universitet, udgivet på DJØF Forlag, konkluderet at:

"Samlet må det konkluderes, at aktører på sociale medier kan blive tillagt status som public watchdog, hvilket der også er flere eksempler på fra EMD's retspraksis. Det vil bero på en konkret vurdering. Modsat aktiviteter foretaget i regi af en NGO eller den traditionelle presse vil der således ikke være en formodning for public watchdog-status. Watchdog-status vil formentlig kræve, at aktøren enten har en større følgerskare eller konkret har fået ytringen ud til en bredere kreds. Derudover må sagen formentlig også skulle omhandle et spørgsmål af samfundsmæssig interesse."[236]

Det er således langt fra alle alternative medieaktører, der opfylder en så væsentlig samfundsrolle, at de har en særlig beskyttelse af deres ytringsfrihed gennem begrebet "public watchdog". Imidlertid vil nogle af de alternative medieaktører udfylde en sådan rolle og derfor i praksis have krav på en beskyttelse, der minder om den traditionelle beskyttelse af traditionelle massemediers pressefrihed.

[236] Johannes Yde Tang og Simon Nøhr, Udvidet ytringsfrihed for pressen og andre watchdogs (2025, 1. udg.), s. 141-142

Justitia har noteret sig, at hensynet til de traditionelle mediers pressefrihed har fulgt meget i debatten om Medieombudsmanden, samt at denne debat medførte, at den politiske aftale fraveg betydeligt fra Medieansvarsudvalgets oprindelige forslag. Ændringerne handlede dog stort set kun om, at Medieombudsmanden blev tillagt færre kompetencer overfor de traditionelle medier. Hensynet til ligeledes at beskytte de alternative medieaktører ser derimod ikke ud til at have fået tilsvarende vægt i overvejelserne om en kommende medieombudsmand. Det er problematisk, da baggrunden for Medieansvarsudvalgets forslag netop er erkendelsen af, at befolkningen i stigende grad får deres nyheder fra disse alternative medieaktører. Derfor kommer de alternative medieaktører også til at spille en rolle som public watchdogs, ligesom de i stigende grad kommer til at være dem, der bidrager til samfundsdebatten og til magtkritikken. Der er derfor behov for også at indtænke deres pressefrihed i den endelige model.

På denne baggrund er det Justitias opfattelse, at den endelige model for regulering af alternative medieaktører i videst mulig grad bør søge inspiration i den eksisterende model for traditionelle massemedier. Som yderligere uddybet i afsnit 8.3 og 8.4, så gælder dette også på områderne for straffesager og civile retssager. I de følgende afsnit vil imidlertid blive fokuseret på reguleringen af god offentliggørelsesskik og Justitias anbefalinger om at tilpasse dette område, så det i højere grad minder om reguleringen af de traditionelle massemedier.

8.2.2. Placering af kompetencen til vurdering af "god offentliggørelseskik"

Justitia anbefaler

- *At der ved lov oprettes et nævn for alternative medier, der kan afgøre sager om god offentliggørelsesskik, ligesom Pressenævnet er oprettet til at afgøre sager om god presseskik. Dermed fjernes Medieombudsmandens afgørelseskompetence i sager om god offentliggørelsesskik, så denne alene kan indbringe sager for det nye nævn.*

Dermed vil begge grupper medieaktører have et nævn til at vurdere "god skik" indenfor deres felt. Samtidig vil Medieombudsmanden for begge grupper have kompetence til at indbringe sager for det relevante nævn, men ikke til selvstændigt at afgøre sagerne.

I lyset af ovenstående drøftelse om vigtigheden af også at beskytte alternative medieaktørers pressefrihed, anbefaler Justitia, at der anvendes samme type system for ansvarsregulering for både traditionelle massemedier og alternative medieaktører. Der bør derfor være et nævn for alternative medieaktører, ligesom der i dag er Pressenævnet for traditionelle massemedier. Justitia er bekendt med, at der fra privat side er oprettet Influentnævnet, der ikke har haft sager endnu, bl.a. fordi det kun har kompetence overfor influenter, der selv har tilmeldt sig. Staten vil imidlertid ved lov kunne oprette et egentligt nævn for alternative medier med kompetence overfor alle alternative medieaktører. Begrebet "god offentliggørelsesskik" er et meget vigtigt begreb, og derfor bør definitionen og afgørelsespraksis særligt i opstartsperioden ikke alene overlades til en medieombudsmand. Der bør i stedet søges inspiration i det system for selvjustits, som vi i Danmark kender fra bl.a. Pressenævnet,

Advokatnævnet m.fl., hvor repræsentanter fra bl.a. feltet selv og offentligheden er med til at vurdere, hvad der er god praksis, og dermed også er med til at vurdere, hvornår en kollega har overtrådt konsensus for god skik.

En sådan ordning vil samtidig skabe et mere ensartet system mellem traditionelle massemedier og alternative medieaktører, hvilket kan være med til at beskytte mod usikkerhed og vilkårlighed. Den i lovudkastet foreslåede model skaber to meget forskellige systemer for aktører, der ellers kan være meget ens. For en række aktører vil årsagen til, at man enten er underlagt Pressenævnets forståelse af "god presseskik" eller Medieombudsmandens forståelse af "god offentliggørelsesskik" alene være, om man selv frivilligt har tilmeldt sig Pressenævnet.

Den i lovudkastet foreslåede ordning vil dermed gøre det muligt for nogle alternative medieaktører selv at vælge mellem to meget forskellige systemer ved frivilligt at tilmelde sig Pressenævnet, der med lovudkastet fremstår som den mindst indgribende ordning.

Der er med den i lovudkastet valgte model risiko for, at Medieombudsmanden vil fortolke begrebet "god offentliggørelsesskik" væsentligt anderledes end Pressenævnets forståelse af "god presseskik". Det kan skabe en noget tilfældig retsstilling mellem ellers sammenlignelige situationer. Det kan samtidig skabe forvirring hos forurettede om, hvilket system vedkommendes klage er omfattet af, og hvilke regler der gælder. Endelig er der også en mulig risiko for, at Medieombudsmandens praksisudvikling vil kunne lægge et pres på Pressenævnet for at træffe afgørelser, der skaber harmoni med udviklingen i begrebet "god offentliggørelsesskik".

Justitia finder det derfor mere hensigtsmæssigt, at der sikres en ensartet praksisudvikling mellem to nævn, der behandler sager om de to begreber, f.eks. ved at enkelte nævnsmedlemmer deltager i begge nævn. Lovudkastet giver ikke mulighed for en sådan ens praksisudvikling, når det ene system varetages af Medieombudsmanden og det andet af Pressenævnet.

Det kunne overvejes at skabe ét samlet nævn, der behandler begge begreber. Dette kan dog skabe udfordringer om finansieringen, idet de traditionelle massemedier muligvis ikke vil finansiere et nævn, der håndterer sager om alternative medieaktører, og omvendt måske ikke er interesseret i at være underlagt et nævn, der modtager statslig finansiering. Samtidig må det anerkendes, at den retlige standard for alternative medieaktører, der i nogle situationer blot er enkeltpersoner med begrænsede ressourcer, næppe bør være den samme som den standard, samfundet forventer af traditionelle medier. Derfor bør sagerne behandles efter to forskellige ansvarsnormer, hvor indholdet af den nye ansvarsnorm "god offentliggørelsesskik" bør søge inspiration i indholdet af "god presseskik", og i hvert fald ikke bør gå videre end denne.

Justitia anbefaler derfor, at der er to separate nævn. Justitia finder det i den forbindelse mest hensigtsmæssigt, at disse sikrer en ens praksisudvikling, f.eks. ved, at nogle af medlemmerne i Pressenævnet også indgår som medlemmer i det nye nævn for alternative medier, samt ved, at de f.eks. har en fælles klageindgang, så forurettede ikke behøver at skulle sætte sig ind i på forhånd, hvilket

nævn det pågældende medie er underlagt. Dette kan sikre, at systemet fremstår uniformt og logisk for både forurettede og medier.

Med den af Justitia foreslåede løsning vil Medieombudsmanden for både traditionelle massemedier og alternative medieaktører få kompetence til at indstille sager til et nævn og i den forbindelse argumentere for, hvorfor nævnet bør anse forholdet for en overtrædelse af god skik.

Flere af de interviewede aktører har også anført, at en sådan model – inspireret af Influentnævnet – kunne være oplagt, om end en sådan løsning ikke blev valgt, fordi Influentnævnet var helt nyoprettet på tidspunktet for Medieansvarsudvalgets anbefalinger.

Søren Pind, formand for Medieansvarsudvalget, udtalte således i et interview med Justitia om Influentnævnet, at:

"Hvis det havde virket en rum tid, så ville jeg tro, at udvalget var endt med at indstille det samme, som man gjorde overfor de traditionelle medier, nemlig at frem for, at Medieombudsmanden skulle pålægge berigtigelser og kunne udstede bøder, hvis ikke de blev givet, og føre sagen ved domstolen bagefter, hvis det var det. Så ville jeg da tro, at hvis der var et nævn på linje med Pressenævnet, at så havde man indstillet den samme proces, nemlig at ombudsmanden kunne rejse sager over for det pågældende nævn, og så også, hvis der så var talt om straffelovsovertrædelse, så kunne han selvstændig rejse sagerne".

Sten Schaumburg-Müller, professor i medieret, udtrykte i et interview med Justitia også en opfattelse af, at man potentielt kunne have inddraget Influentnævnet i systemet, hvis det havde haft tid til at virke og fremhævede, at:

"Hvis Influentnævnet kommer til at fungere lige så godt som Pressenævnet, så kan det være, at Medieombudsmanden skal kunne rådgive om, hvilket nævn man skal klage til eller kunne indstille til hhv. Influent- og Pressenævnet, at de skal tage sagen op. Herefter kan Medieombudsmanden tage sig af den resterende del - dem der hverken har tilmeldt sig Pressenævnet eller Influentnævnet. Men jeg synes, at det er okay, i hvert fald i en periode, at sige at Influentnævnet knap nok er "up and running", så i mellemperioden, kan der være et vist overlap i kompetencer mellem Influentnævnet og Medieombudsmanden."

Efter Justitias opfattelse bør ordningen imidlertid ikke afvente, at Influentnævnet er kommet til at fungere. I stedet bør staten støtte, at et sådant nævn kommer til at fungere, så god offentliggørelsesskik fra start bliver defineret af et samlet nævn i stedet for en medieombudsmand. Ved oprettelse af et sådant nævn skal spørgsmål om uafhængighed, finansiering, udpegning, sikring af ensartet praksisudvikling mellem de to nævn samt forholdet til det privatoprettede Influentnævn afklares.

8.2.3. Indholdet af begrebet "god offentliggørelsesskik"

Justitia anbefaler

- *At grænserne for begrebet "god offentliggørelsesskik" afgrænses klart i lovforslaget, f.eks. ved at begrænse det til kun at regulere kvalificeret desinformation og/eller ved at sikre, at der stadig er mulighed for at udtrykke subjektive holdninger til fakta.*
- *At der ved udviklingen af begrebet "god offentliggørelsesskik" ikke bør stilles strengere krav end begrebet "god presseskik" stiller i situationer, hvor funktion og indhold er sammenlignelige, samt at det sikres, at afgørelser om overtrædelse af "god offentliggørelsesskik" forudsætter, at den overtrådte regel er klart beskrevet i de offentliggjorte regler om god offentliggørelsesskik.*

Det præcise indhold af begrebet "god offentliggørelseskik" overlades til Medieombudsmanden at udvikle og definere begrebet.

Det fremgår af lovbemærkningerne til det seneste lovudkast, at: *"Den foreslåede ansvarsnorm om god offentliggørelsesskik skal forstås som standarden for den omhu, som en alternativ medieaktør med rimelighed kan forventes at udvise over for mediebrugere med hensyn til almindelig redelighed".* Det fremgår tillige, at ansvarsnormen vil "*omfatte både indhold og den alternative medieaktørs handlemåde i forbindelse med frembringelsen af indholdet og udbredelsen af indholdet til offentligheden".*

Det fremgår af lovbemærkningerne, at planen er, at Medieombudsmanden skal fastsætte det nærmere indhold i en bekendtgørelse: *"Det foreslås, at det nærmere indhold af ansvarsnormen fastsættes i en bekendtgørelse med henblik på at gøre indholdet af ansvarsnormen klart, herunder navnlig for dem, der er underlagt den"*. Det fremgår tillige af lovbemærkningerne, at *"Det forudsættes desuden, at de nærmere regler om god offentliggørelsesskik udformes på en måde, som giver mulighed for, at medieombudsmanden også kan forme udviklingen af ansvarsnormen gennem sin praksis"*.

I forhold til Medieombudsmandens udvikling og fastsættelse af reglerne fremgår endvidere af lovudkastet, at dette bl.a. skal ske med inspiration fra reglerne om "god presseskik" samt også de etiske retningslinjer for influenter og bloggere: *"Det er hensigten, at medieombudsmanden gennem sin praksis og de nærmere regler om god offentliggørelsesskik, […] vil konkretisere den foreslåede ansvarsnorm om »god offentliggørelsesskik«. Medieombudsmanden vil herved få mulighed for at foretage en løbende normdannelse og videreudvikling af retstilstanden, som tager hensyn til den teknologiske udvikling og samfundsudviklingen. Det foreslås i § 9, stk. 2, at medieombudsmanden fastsætter nærmere regler om god offentliggørelsesskik. Det forudsættes, at medieombudsmanden i forbindelse med fastsættelsen af nærmer regler om god offentliggørelsesskik vil søge inspiration i retningslinjerne for god presseskik og de etiske retningslinjer for influenter og bloggere."*

Som allerede anført i afsnit 8.2.2, anbefaler Justitia, at det nærmere indhold af begrebet "god offentliggørelsesskik" fastsættes af det af Justitia foreslåede nævn for alternative medier. Især i opstartsperioden er det væsentligt, at ansvarsnormen defineres af et nævn bestående af relevante repræsentanter, så begrebets indhold også kommer til at passe med den virkelighed, som aktørerne befinder sig i.

Justitia vil desuden anbefale, at grænserne for begrebets videste indhold klart afgrænses i lovgivningen. Uanset om Medieombudsmanden eller et nævn for alternative medier kommer til at få kompetencen til at træffe afgørelser om alternative medieaktørers iagttagelse af god offentliggørelsesskik, bør der lovgivningsmæssigt sættes klare grænser for, hvad den kompetente myndighed vil kunne gribe ind overfor, især når det gælder indholdet af de alternative medieaktørers ytringer.

Det er især afgørende, at begrebet ikke omfatter alternative medieaktørers holdninger. Dette fremgår også af lovbemærkningerne i lovudkastet: *"Derimod vil meningstilkendegivelser og lignende holdningsbåret indhold ikke være omfattet, medmindre der samtidig, som led i offentliggørelsen, gives eller gengives oplysninger som har karakter af en form for nyhedsformidling eller anden formidling af kendsgerninger, der bringes eller viderebringes som faktuelle kendsgerninger. Satirisk indhold eller indhold, som udgør ren underholdning, vil som udgangspunkt heller ikke være omfattet, men kan efter omstændighederne være det, hvis indholdet er egnet til at skabe tvivl om faktuelle kendsgerninger".*

Justitia anbefaler, at grænserne for dette afklares i videre omfang i det endelige lovforslag. Justitia vil i den forbindelse fremhæve, at der også må være ret til at have subjektive holdninger til faktum. Det skal således fortsat være muligt for alternative medieaktører at stille spørgsmålstegn til det, som staten mener er faktum. Som eksempel kan nævnes de mange aktører på sociale medier, der under Covid 19-epidemien udtrykte skepsis overfor f.eks. behovet for vacciner. En sådan debat bør stadig kunne foregå frit, uden Medieombudsmanden udsteder påbud til alle, der har en anden holdning end sundhedsmyndighederne. Ligeledes bør vurderinger af faktum klart undtages fra begrebet. Hvis en alternativ medieaktør f.eks. vurderer, at et lovforslag fremsat af regeringen vil indføre "masseovervågning" i Danmark, bør Medieombudsmanden ikke kunne træffe afgørelse om, hvorvidt denne vurdering er korrekt eller ej. Dette bør overlades til den frie debat.

Justitia anbefaler også, at begrebet afgrænses til kvalificeret desinformation, f.eks. en situation, hvor en medieaktør forsætligt eller eventuelt groft uagtsomt spreder desinformation egnet til alvorlig samfundsskade. Dermed vil utilsigtet misinformation alene kunne blive mødt med oplysning og vejledning og ikke statslige sanktioner. Hvor misinformation omfatter den utilsigtede vildledning, omfatter desinformation bevidst vildledning.[237] Det udsendte lovudkast vil potentielt medføre, at også medieaktører, der spreder misinformation omfattes, hvorefter man risikerer at ramme personer, der ikke selv er klar over, at den information de deler er fejlagtigt – og som heller ikke ved grov

[237] Betænkning nr. 1573/2020 om Ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark, afgivet af Ytringsfrihedskommissionen, kapitel 14, afsnit 2, tilgængelig her

uagtsomhed selv er skyld i en sådan misforståelse. Misinformation bør som udgangspunkt mødes med oplysning, berigtigelse og vejledning, ikke sanktion.

Justitia har endvidere noteret sig, at lovudkastene indtil videre ikke har indeholdt et kapitel om forholdet til ytringsfriheden, som yderligere uddybet i afsnit 10.5. Et sådant kapitel vil også medvirke til at afklare grænserne for god offentliggørelsesskik.

Under alle omstændigheder bør praksis om god offentliggørelsesskik fastsættes med stor forsigtighed. Der bør i den forbindelse stilles færre krav til alternative medieaktører end til de traditionelle massemedier, idet en influent ikke kan forventes at foretage samme grundige efterprøvelse af informationer som et professionelt medie, ligesom modtagerne må forventes at være mere kildekritiske overfor en influent end overfor et stort traditionelt massemedie. Begrebet bør i hvert fald ikke ende med at være strengere end god presseskik. Justitia anbefaler derfor, at det indskrives direkte i lovforslaget, at god offentliggørelsesskik ikke må fastsættes eller administreres strengere end god presseskik i situationer, hvor funktion og indhold er sammenlignelige. Dette vil samtidig sikre, at Medieombudsmanden ikke gennem en streng praksis om god offentliggørelsesskik indirekte lægger et pres på Pressenævnet om, at deres praksis også bør gøres strengere, jf. afsnit 10.1. En ubegrundet uens offentliggørelsesstandard for aktører, der i praksis udfører en tilsvarende watchdog-funktion, kan endvidere skabe asymmetri, svække forudsigeligheden og medføre et uforholdsmæssigt indgreb i ytringsfriheden i navnlig sager af almen samfundsinteresse.

Justitia anbefaler tillige, at en alternativ medieaktør ikke bør kunne få påbud om at have overtrådt god offentliggørelsesskik, hvis den regel man har overtrådt, ikke forud for overtrædelsen har været klart beskrevet i de retningslinjer, som Medieombudsmanden ifølge lovudkastet skal offentliggøre.

8.2.4. Sanktioner for manglende overholdelse af god offentliggørelsesskik

Justitia anbefaler

- *At muligheden for at idømme frihedsstraf for manglende opfyldelse af et påbud bør udgå af lovudkastet.*
- *At det skrives eksplicit ind i lovudkastet, at der kan gives opsættende virkning, når en sag om efterlevelse af Medieombudsmandens afgørelse om brud på "god offentliggørelsesskik" indbringes for domstolene.*
- *At der fastsættes tidsfrister for at klage over overtrædelse af "god offentliggørelsesskik" og for at fremsætte anmodninger om genmæle ligesom det kendes på medieansvarslovens område.*

Den primære konsekvens af at overtræde god offentliggørelsesskik vil ifølge lovudkastet være, at man kan blive påbudt at offentliggøre afgørelsen samt ligeledes påbudt at offentliggøre et genmæle. En sådan offentliggørelse skal ifølge lovudkastet ske uden kommenterede tilføjelser og Medieombudsmanden vil kunne fastsætte indhold, form og placering for offentliggørelserne, jf. lovudkastets

§ 14. Det fremgår også af lovbemærkningerne, at Medieombudsmanden vil kunne fastsætte, at afgørelsen eller genmælet skal offentliggøres på en bestemt måde, herunder på en bestemt platform eller et bestemt tidspunkt.

Dermed kan f.eks. en influent med en profil på et socialt medie pålægges at lægge et bestemt opslag op på sin profil, som er formuleret af Medieombudsmanden, og som slår fast, at f.eks. et tidligere opslag fra influenten indeholdt fejl eller på anden måde var i strid med god offentliggørelsesskik. Det fremgår af lovbemærkningerne, at kompetencen forudsættes anvendt af Medieombudsmanden til "i videst muligt omfang" at sikre, at afgørelser og genmæler udbredes i et omfang, som står mål med den offentliggørelse, som afgørelsen eller genmælet relaterer sig til.

Medieombudsmandens afgørelser vil ifølge lovudkastet ikke kunne indbringes for anden administrativ myndighed, men de kan indbringes for domstolene. Det fremgår imidlertid direkte i lovbemærkningerne, at *"indbringelse af en sag for domstolene ikke vil have opsættende virkning i forhold til afgørelser truffet af medieombudsmanden"*.

Hvis en alternativ medieaktør ikke følger en afgørelse fra Medieombudsmanden, vil denne kunne blive straffet for den manglende overholdelse. Dette vil kunne straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, jf. lovudkastets § 30. I lovbemærkningerne fremgår om dette følgende: *"Det forudsættes, at bøden som udgangspunkt fastsættes til 5.000 kr. i førstegangstilfælde, 10.000 kr. i andengangstilfælde, 20.000 kr. i tredjegangstil fælde, 30.000 kr. i fjerdegangstilfælde osv. indtil et loft på 100.000 kr. Der forudsættes samme bødeniveau for fysiske og juridiske personer. For fysiske personer vil der kunne idømmes frihedsstraf i fjerdegangstilfælde, når omstændighederne taler for det."*

Der er fra det tidligere lovudkast fra januar 2026 til det seneste lovudkast fra september 2026 blevet foretaget en række ændringer i reglerne om Medieombudsmandens muligheder for at pålægge en alternativ medieaktør at bringe et genmæle fra forurettede. Det seneste lovudkast bringer derfor disse regler langt mere i overensstemmelse med de tilsvarende regler i medieansvarsloven for traditionelle massemedier. Det er en positiv justering af reglerne.

I medieansvarsloven skal forurettede dog som udgangspunkt henvende sig indenfor 12 uger efter offentliggørelsen, hvis der ønskes en afgørelse om overtrædelse af god presseskik eller ønskes mulighed for et genmæle. Denne tidsfrist er ikke overført til området for god offentliggørelsesskik. Justitia anbefaler derfor, at der også på dette område fastsættes en tidsfrist.

Justitia anbefaler endvidere, at muligheden for at idømme frihedsstraf for manglende opfyldelse af et påbud fjernes. Justitia er opmærksom på, at strafferammen i forslagets § 30 (bøde eller fængsel op til 4 måneder) er inspireret af medieansvarslovens § 53, samt at det fremgår af lovudkastet, at frihedsstraf kun forventes anvendt i fjerdegangstilfælde, når omstændighederne taler for det. Risiko for frihedsstraf kan dog potentielt indebære stor påvirkning af ytringsfriheden, og der er samtidig risiko for, at frihedsstraf vil blive fundet uproportionelt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Justitia bekendt har manglende overholdelse af Pressenævnets afgørelser heller aldrig ført til frihedsstraf. Denne sanktionsmulighed bør efter Justitias opfattelse ikke opretholdes - selv når der

er tale om fjerdegangstilfælde. Især i opstartsperioden er det endvidere ikke utænkeligt, at en række alternative medieaktører vil ønske domstolsprøvelse af Medieombudsmandens afgørelser og derfor vil undlade at efterkomme et påbud, indtil domstolene har taget stilling til, hvorvidt afgørelsen er korrekt. Derved vil en alternativ medieaktør relativt hurtigt kunne bevæge sig op i kategorien af medier, der har undladt at efterkomme en afgørelse fire gange.

Justitia anbefaler af samme årsag også, at det eksplicit skrives ind i lovudkastet, at domstolene kan tillægge en retssag opsættende virkning for efterlevelse af Medieombudsmandens afgørelse, og at dette især bør finde sted i den indledende fase, hvor der kan være fortolkningstvivl om loven.

8.3. Straffesager om freds- og ærekrænkelser

Justitia anbefaler

- *At Medieombudsmanden ikke får kompetence til at føre straffesager.*

Lovudkastet indeholder en række ændringer angående straffesager om freds- og ærekrænkelser. Først og fremmest udvides straffelovens § 268, nr. 2, der indtil nu har omhandlet ærekrænkelse udbredt af massemedier. Med udvidelsen vil også ærekrænkelser udbredt "på tilsvarende måde" blive omfattet af strafskærpelsesbestemmelsen, hvilket ifølge lovbemærkningerne bl.a. vil omfatte *"ærekrænkelser, der fremsættes eller udbredes af afsendere, der har over 15.000 følgere, abonnenter eller lignende på den digitale formidlingstjeneste"*. Ændringen medfører også, at sådanne sager i tillæg til privat påtale vil blive undergivet betinget offentlig påtale, så myndighederne vil kunne efterforske og forfølge lovovertrædelser, når forurettede anmoder om det. Samtidig får Medieombudsmanden kompetence til at vurdere, om "almene hensyn" gør, at straffesager om freds- og ærekrænkelser skal rejses, selvom forurettede ikke selv har igangsat den, når sagen vedrører en alternativ medieaktørs offentliggørelse. Det vil dog fortsat være anklagemyndigheden, der skal afgøre de øvrige betingelser for at rejse en tiltale. Hvis tiltale rejses medfører lovudkastet imidlertid, at straffesagen overgår til Medieombudsmanden, der skal føre sagen i stedet for anklagemyndigheden.

Det fremgår af lovudkastet, at *"Medieombudsmanden og dennes ansatte vil være underlagt de samme grundlæggende strafferetlige principper som anklagemyndigheden, når medieombudsmanden udfører opgaver, som ellers ville være blevet udført af anklagemyndigheden"."*

Justitia har i interview med flere relevante aktører drøftet de hensyn, der ligger bag ønsket om at flytte disse kompetencer til Medieombudsmanden.

Peter Lambert, partner ved Lassen Ricard og medlem af Medieansvarsudvalget, anførte:

"Der er påpeget principielle betænkeligheder ved at lade Medieombudsmanden føre straffesager og indtræde i civile retssager mod medierne. En fordel ved at give Medieombudsmanden en sådan kompetence kan dog være, at der inden for medieombudsmandsinstitutionen opbygges faglige kompetencer, som i dag kan mangle hos de lokale anklagere, og som vil sikre, at de rigtige sager bliver ført."

Søren Pind, formand for Medieansvarsudvalget, kommenterede i interviewet med Justitia på, at især de traditionelle massemedier var imod at overlade kompetencen til at føre straffesager til Medieombudsmanden. I den politiske aftale endte denne kompetence også med kun at omfatte de alternative medieaktører:

"Der er ikke nogen, der lægger op til materielle straffelovsændringer, men alene processuelle. Og det er jo fordi oplevelsen og analysen er, at der finder freds- og ærekrænkelser sted i dag, som ikke bliver retsforfulgt. […] For mig at se er skillelinjen mellem, om en medieombudsmand eller anklagemyndigheden rejser en sag minimal. Og det sjove er, at man mener sig åbenbart mere sikker ved, at det er anklagemyndigheden, som jeg jo ved er underlagt politisk instruks fra justitsministeren, at den er mere uafhængig end en ombudsmand, som er udpeget af et nævn, som er uden for statens rækkevidde. Det er et absurd synspunkt, men det har man altså fremført."

Justitia noterer sig, at det fra politisk side blev besluttet ikke at lade Medieombudsmanden få kompetence til at føre de straffesager, hvor det er de traditionelle massemedier, der rejses tiltale mod. Den politiske aftale laver således også på dette punkt en forskelsbehandling mellem de alternative medieaktører og de traditionelle massemedier. Dette er således endnu et eksempel på, at lovudkastet foretager en relativt vilkårlig forskelsbehandling mellem traditionelle massemedier og alternative medieaktører, selvom begge i praksis kan fungere som "public watchdogs", jf. drøftelsen ovenfor i afsnit 8.2.1. Efter Justitias opfattelse vil i hvert fald nogle alternative medieaktører kunne have brug for samme beskyttelseshensyn som traditionelle massemedier. Samtidig fremstår det uheldigt, at visse medieaktører selv vil kunne vælge, hvorvidt de vil tilhøre det ene system eller det andet system, da tilmelding til Pressenævnet vil flytte mediet over i den søjle, hvor den almindelige anklagemyndighed skal føre sagerne.

Selvom både anklagemyndigheden og Medieombudsmanden i udgangspunktet er uafhængige og objektive myndigheder (og Medieombudsmanden på papiret, som anført ovenfor af Medieansvarsudvalgets formand, Søren Pind, er sikret mere uafhængighed af regeringen end anklagemyndigheden), er Justitia kritisk overfor at lade Medieombudsmanden varetage straffesager. Medieombudsmanden er nemlig ikke sat i verden for at varetage hensynet til forurettede og hensynet til de alternative medieaktører ligeværdigt. De i dette tilfælde omhandlende straffesager om freds- og ærekrænkelser indebærer en principiel afvejning mellem modstående grundrettigheder om henholdsvis ytringsfrihed og privatliv. Derfor bør sagerne efter Justitias opfattelse ikke varetages af en statslig institution, der tydeligt er sat i verden for at varetage forurettedes interesser og dermed ikke

formålsmæssigt er en objektiv myndighed som anklagemyndigheden. Selvom anklagemyndigheden med lovudkastet får mulighed for at afvise tiltale i straffesager, når de ikke finder grundlag for tiltale, kan denne prøvelse vise sig at blive ret formel, når Medieombudsmanden som ekspert på området har anmodet om, at sagen føres.

Justitia anbefaler derfor, at Medieombudsmanden ikke gives kompetence til at føre straffesager.

8.4. Indtræde i og føre civile sager

Justitia anbefaler

- *At Medieombudsmandens mulighed for at indtræde i civile sager udgår af lovforslaget eller som minimum begrænses til sager, hvor den forurettede ellers ikke kan forventes at få ført sin sag.*

Lovudkastet vil medføre, at Medieombudsmanden vil kunne indtræde i/føre civile retssager som biintervenient, grupperepræsentant eller mandatar, når sagen er anlagt som følge af en alternativ medieaktørs offentliggørelse, jf. lovudkastets § 16.

Dette vil utvivlsomt hjælpe den forurettede i disse sager betydeligt, som anført bl.a. af advokat Heidi Højmark Helveg i et interview med Justitia:

> *"Det kræver en stor indsats at føre civile retssager, og det at have en medieombudsmand til at støtte ens retssag vil være en stor fordel i en række sager. Muligheden skal selvsagt udnyttes med den nødvendige forsigtighed, så modparten i sagen får en retfærdig rettergang."*

Som citatet viser, er der også et hensyn at tage til den alternative medieaktør, idet denne i en civil retssag vil have en stor statslig institution som sin modpart, som har mange flere ressourcer. Der er i forvejen debat om uligheden i ressourcer i retssager mod staten. Dette vil kunne blive en endnu større udfordring i disse sager, da staten normalt vil være den sagsøgende part. Der er altså tale om private, der oplever at blive sagsøgt af en statslig myndighed i sager, hvor en privat part føler sig forurettet. Dette kan også have en "chilling-effect" på andre, som vil være ekstra nervøse for at komme med udmeldinger, som kan risikere at føre til sådanne statsstøttede sagsanlæg.

Justitia er derfor enig med Sten Schaumburg-Müller, professor i medieret, som fremhæver, at det kan være mere proportionalt at lempe adgangen til fri proces i sager om mediejuridiske krænkelser, fremfor at udvide Medieombudsmandens procesrolle. Som han formulerer det i et interview med Justitia:

"Hvis man indstiller til fri proces, så bør der jo være en advokat i den anden ende, som kan varetage de interesser. Vi har et system, hvor der er advokater, og så kan vi måske i stedet kigge lidt på de strenge krav til fri proces."

Dette er endnu et område, hvor politikerne i den politiske aftale valgte at fjerne Medieombudsmandens kompetence i forhold til de traditionelle massemedier, men samtidig valgte at opretholde kompetencen overfor alternative medieaktører. Som drøftet ovenfor i afsnit 8.2.1 (og igen i afsnit 8.3 om samme tema i strafferetssager) er dette problematisk, idet nogle alternative medieaktører varetager samme "public watchdog"-rolle som traditionelle medier og derfor har brug for samme retssikkerhedsgarantier. Samtidig skaber det vilkårlighed, hvor forurettede kan finde det besynderligt, at Medieombudsmanden kan hjælpe i retssager mod ét medie, men ikke mod et andet, selvom den eneste forskel måske er, om mediet frivilligt har tilmeldt sig Pressenævnet. Endelig skaber det også en vilkårlig retsstilling, idet nogle medier netop frit vil kunne vælge, hvorvidt de vil være underlagt den ene retsstilling eller den anden, idet de kan undgå sådanne statsstøttede civile søgsmål blot ved at tilmelde sig Pressenævnet.

Hvis udtrykket "alternative medieaktører" kan omfatte privatpersoner, når deres opslag på sociale medier får stor opmærksomhed (som drøftet i afsnit 8.1), vil også almindelige mennesker, der f.eks. har sagt noget kritisk om landets statsminister, kunne opleve, at en stor statslig institution indtræder til fordel for statsministeren i et søgsmål mod dem. Der har også tidligere været eksempler på influenter, der modtog kritik af f.eks. deres udtalelser om erhvervsvirksomheder såsom Molslinjen. I visse situationer kan den alternative medieaktør således være den "lille" part i en konflikt, mens Medieombudsmanden med forslaget får mulighed for at gå ind og hjælpe den "stærke" part i konflikten.

Det er på denne baggrund Justitias opfattelse, at Medieombudsmanden ikke bør kunne indtræde i tvister mellem civile parter. Hvis regeringen alligevel ikke ønsker helt at afskaffe muligheden for at indtræde i civile sager, bør den i hvert fald begrænses til sager, hvor den forurettede ellers ikke kan forventes at føre sin sag.

8.5. Forbedring af alternative medieaktørers rettigheder

Justitia anbefaler

- *At alternative medieaktørers rettigheder forbedres.*

F.eks. bør der gives nogle alternative medieaktører samme rettigheder som traditionelle massemedier i forhold til aktindsigt, retsbogsudskrifter, kildebeskyttelse etc., hvilket vil være naturligt, når lovudkastet underlægger dem forpligtelser, der minder om de traditionelle massemediers. Herudover bør Medieombudsmanden gives kompetence til også at kunne hjælpe alternative medieaktører, når de møder retlige konflikter, herunder henstille til fri proces.

Lovudkastet til medieombudsmandsloven fokuserer på at skærpe alternative medieaktørers forpligtelser. Det sker bl.a., fordi det anerkendes, at alternative medieaktører i stigende grad bidrager til mediebilledet, samt at mange borgere får deres nyheder og informationer fra disse kanaler. Det er baggrunden for, at lovudkastet lægger op til at bringe medieansvaret for alternative medieaktører mere på linje med medieansvaret for traditionelle massemedier.

Justitia finder det bemærkelsesværdigt, at lovudkastet ikke samtidig fokuserer på, hvorvidt de alternative medieaktører også kan gives flere rettigheder, herunder de rettigheder, som de traditionelle massemedier også har.

Justitia anbefaler, at alternative medieaktørers rettigheder forbedres i forbindelse med, at lovudkastet øger deres forpligtelser. Det er f.eks. muligt at give visse alternative medieaktører samme rettigheder som traditionelle massemedier, når det gælder aktindsigt, retsbogsudskrifter, kildebeskyttelse etc., hvilket vil være naturligt, når lovudkastet underlægger dem forpligtelser, der minder om de traditionelle massemediers. I den forbindelse bør det dog – ligesom Justitia anbefaler i forhold til anvendelsesområdet for "god offentliggørelsesskik" – afgrænses nærmere, hvornår en alternativ medieaktør skal omfattes af disse rettigheder, så myndigheder og domstole let kan vurdere, hvem der har adgang til de rettigheder og forpligtelser, som den endelige medieombudsmandslov kommer til at skabe. Samtidig kan Medieombudsmanden gives kompetence til også at forsvare alternative medieaktører, når disse f.eks. uberettiget mødes med sagsanlæg. F.eks. kan Medieombudsmanden få kompetence til at henstille til, at en alternativ medieaktør får fri proces i sager mod denne, svarende til Medieombudsmandens kompetence til at henstille til fri proces til forurettede. Hvis kompetencen til at biintervenere i civile sager opretholdes, kan Medieombudsmanden ligeledes få kompetence til at biintervenere til fordel for en alternativ medieaktør, når denne er blevet mødt af et uberettiget sagsanlæg.

9. Vurdering af forslagets beskyttelse af den forurettede

Justitia anbefaler

- *At Medieombudsmandens kompetence til – imod forurettedes ønske – at opstarte sager om god offentliggørelsesskik og indbringe sager for Pressenævnet om god presseskik begrænses, således at det som ved straffesager kun kan ske, hvor "almene hensyn" kræver det.*

Dette vil sikre, at der skal være en særlig stor samfundsmæssig interesse i sagen, før forurettedes ønsker kan tilsidesættes.

En væsentlig del af baggrunden for forslagene til en medieombudsmand er at sikre en bedre beskyttelse af forurettede, f.eks. den person der oplever at have været udsat for freds- eller ærekrænkende udtalelser fra en medieaktør.

Flere dele af lovudkastet medfører utvivlsomt en stærkere retsposition for sådanne forurettede. Det gælder dels selve Medieombudsmandsinstitutionen, der bl.a. medfører mulighed for at få en afgørelse om, at noget har været i strid med god offentliggørelsesskik, mulighed for at få Medieombudsmanden til at indtræde til forurettedes fordel i civile sager, samt mulighed for at henstille til, at forurettede får fri proces. Herudover indeholder lovudkastet også andre elementer udover medieombudsmandsinstitutionen, f.eks. bedre mulighed for at få private straffesager om freds- og ærekrænkelser gennemført ved domstolene efter en forenklet proces, ligesom lovudkastet medfører, at traditionelle massemediers netaviser og informationsdatabaser i større udstrækning underlægges Pressenævnets kompetence.

Lovudkastet indeholder imidlertid også elementer, som efter Justitias vurdering risikerer at være en ulempe for visse forurettede. Særligt for den forurettede, der ikke ønsker sin sag ført.

Der kan være gode grunde til, at en forurettet ikke ønsker at anlægge sag mod det medie, der f.eks. uberettiget har bragt private informationer eller er kommet med ærekrænkende påstande. For en sådan forurettet kan det være en fordel, at sagen afsluttet hurtigst muligt uden større medieomtale, så informationerne eller påstandene ikke spredes yderligere i pressen. Dette kan f.eks. skyldes, at informationerne måske ikke er helt frit opfundne, men omhandler private forhold, som den forurettede har ønsket at holde hemmelige, eller omhandler forhold, hvor den forurettede frygter mediedækning vil kunne føre til afsløring af endnu flere detaljer, som forurettede ikke ønsker frem.

Med lovudkastet mister forurettede imidlertid i højere grad end tidligere kontrollen over, hvorvidt en sag skal føres.

På hele tre måder får den nye medieombudsmand mulighed for at føre sager selvom forurettede ikke ønsker dette.

For god offentliggørelsesskik: Medieombudsmanden kan optage en sag om god offentliggørelsesskik af egen drift, jf. lovudkastets § 20. I det tidligere lovudkast fra januar 2026 var eksplicit indskrevet i § 20, at der i sådanne tilfælde skulle indhentes en udtalelse fra den eller de forurettede, men også, at sagen kunne fortsætte selvom forurettede ikke ønsker det. I det nye lovudkast fra september 2026 er det eksplicitte krav om indhentning af udtalelse fra forurettede fjernet. I stedet henvises der i lovbemærkningerne til almindelige forvaltningsretlige regler, men det fremgår også direkte, at Medieombudsmanden vil *"kunne træffe afgørelse i en sag uden partshøring af forurettede, hvis medieombudsmanden ikke kan finde frem til forurettede. Det vil heller ikke være en betingelse for medieombudsmandens videre behandling af sagen, at den eller de forurettede samtykker hertil. Medieombudsmanden vil dog kunne undlade at fortsætte behandlingen af en sag, hvis den eller de forurettede ikke ønsker, at medieombudsmanden behandler sagen".* Medieombudsmanden vil således kunne opstarte sager imod forurettedes ønske.

Forurettedes navn nævnes dog kun i afgørelsen, hvis tilladelse hertil foreligger, og hvis navnet ikke nævnes, anses det for fortroligt, hvorved der heller ikke kan gives aktindsigt i forurettedes navn, jf. lovudkastets § 21. Justitia finder dog ikke, at dette er en særlig god beskyttelse af den forurettede.

Sagerne omhandler pr. definition offentliggjorte oplysninger. Derfor vil offentligheden, andre medier mv. i mange tilfælde være klar over, hvem sagen omhandler eller kunne identificere denne ud fra de øvrige oplysninger.

For god presseskik: Medieombudsmanden kan indbringe sager for Pressenævnet på eget initiativ, jf. lovudkastets § 13. Det fremgår af lovbemærkningerne, at det i den forbindelse ikke er et krav, at Medieombudsmanden hører den forurettede forud for indbringelse af en sag for Pressenævnet, eller at den forurettede samtykker til indbringelsen. Medieombudsmanden vil dog kunne foretage en høring af den forurettede og herefter vælge at lade være med at indbringe en sag, hvis den forurettede ikke ønsker sagen indbragt. Medieombudsmanden er altså ikke forpligtet til at følge forurettedes ønske. Der indføres med lovudkastet samtidig en regel i medieansvarslovens § 43, stk. 2, nr. 2, der gør det umuligt for Pressenævnet at afvise sager fra Medieombudsmanden på grund af manglende retlig interesse. Pressenævnet skal altså behandle disse sager, selvom den forurettede ikke ønsker det. Lovudkastet medfører imidlertid, at Pressenævnet under sin behandling af sagen skal indhente en udtalelse fra den forurettede. Men Pressenævnet vil ifølge lovbemærkningerne *"ikke kunne afvise sagen eller undlade at behandle den, hvis den forurettede udtaler sig imod sagens behandling i nævnet"*.

For strafferetlige sager: En række forhold omfattet af straffelovens kapitel 27 om freds- og ærekrænkelser er undergivet privat påtale. Det er således forurettede selv, der skal tage initiativ til at få ført sagen. Det fremgår dog allerede i dag af retsplejelovens § 727, stk. 2, at myndighederne alligevel kan opstarte en sag, hvis "almene hensyn" kræver dette. Det foreslås i lovudkastet til medieombudsmandsloven, § 15, stk. 2, at Medieombudsmanden fremover tillægges kompetence til at afgøre, om der foreligger almene hensyn i sager omhandlende en alternativ medieaktørs offentliggørelse. Medieombudsmanden vil således kunne føre straffesager, der er undergivet betinget offentlig påtale eller privat påtale, selvom den forurettede ikke har anmodet om det, jf. retsplejelovens § 727, stk. 2. Denne mulighed har anklagemyndigheden dog allerede efter den nuværende retstilstand. Det vil fortsat være anklagemyndigheden, der vurderer, om der i øvrigt er grundlag for at rejse tiltale.

Samlet kan Medieombudsmanden altså både starte sine egne sager (f.eks. erklære at en alternativ medieaktør har overtrådt god offentliggørelsesskik og pålægge denne at offentliggøre Medieombudsmandens kritik), indbringe sager for Pressenævnet og opstarte straffesager om freds- og ærekrænkelse (hvis almene hensyn kræver det), selvom den forurettede ikke ønsker disse sager ført.

Sten Schaumburg-Müller, professor i medieret, har i interview med Justitia udtrykt en vis kritik af dette:

> *"Privatlivs- og fredskrænkelser er underlagt privat påtale. Det betyder, at den krænkede selv skal vælge at anlægge en eventuel straffesag. Der findes også områder med betinget offentlig påtale, hvor den private kan gå til politiet og sige: 'Mit privatliv er blevet krænket – nu skal I gøre noget'. Men politiet kan ikke af sig selv gå ind og sige: 'Nu er dit privatliv blevet krænket, så nu handler vi'. Det*

ville ikke give mening, og det skal de selvfølgelig heller ikke. Inden for privatlivet er der en privat autonomi: Nogle ønsker, at der står noget om dem i offentligheden – det lever de måske ligefrem af. Andre ønsker det ikke. Der kan også være taktiske overvejelser: At noget er træls, men at det kun vil blive værre, hvis man rejser en sag, fordi sagen dermed får mere opmærksomhed. Man er jo ikke forpligtet til at anlægge sag. […] Hvis Medieombudsmanden kun skal have en vejledende funktion, giver det god mening. Men jeg har svært ved at se, hvordan ombudsmanden selvstændigt skulle kunne tage sager op."

Advokat Heidi Højmark Helveg, der ofte repræsenterer forurettede i sager mod medierne, har overfor Justitia derimod udtrykt tillid til, at en kommende medieombudsmand ikke vil misbruge disse muligheder, og ser overordnet muligheden for, at Medieombudsmanden selv tager sager op som positiv:

"En medieombudsmands mulighed for at tage sager op, selv hvis forurettede ikke har et ønske om det, overfører kritikken for sagens førelse fra den forurettede til Medieombudsmanden, hvilket givetvis vil blive opfattet som en fordel for den forurettede. Det vil givetvis have undtagelsens karakter, at en medieombudsmand indleder en sag, som forurettede ikke ønsker ført, og jeg har tillid til at en medieombudsmand vil lade forurettedes ønsker indgå i afvejningen og prioriteringen i relevant omfang. Herudover henviser jeg til f.eks. muligheden for lukkede døre, referatforbud, navneforbud og undtagelse fra aktindsigt i forhold til private oplysninger m.v., som vil kunne beskytte den forurettede mod yderligere opmærksomhed."

Processen for behandling af sager om god offentliggørelsesskik giver dog ikke mulighed for at pålægge egentligt navneforbud, hvorved medierne f.eks. ikke må omtale forurettedes identitet. Den giver kun mulighed for at undtage forurettedes navn fra aktindsigter og lignende, hvilket ikke har den store effekt, hvis forurettedes identitet allerede er offentligt kendt.

Efter Justitias vurdering bør hensynet til forurettedes ønsker indskrives klarere som en nødvendig ting at inddrage i vurderingen. Det er efter Justitias vurdering svært at forestille sig, at samfundet særligt ofte skulle have en så stor interesse i at få fastslået grænserne for god presseskik og god offentliggørelsesskik, at dette bør overskride forurettedes ønske om at få en sag glemt i offentligheden hurtigst muligt. I det nuværende lovudkast er der imidlertid på disse to områder ingen nærmere betingelser for, hvornår Medieombudsmanden kan vælge at gå imod forurettedes ønske. Hvis de øvrige betingelser for at rejse en sag/indbringe en sag på eget initiativ er opfyldt, kan Medieombudsmanden således gå imod forurettedes ønske.

Justitia anbefaler derfor, at Medieombudsmandens muligheder for at opstarte sager om god offentliggørelsesskik og god presseskik imod forurettedes ønske begrænses, så det ligesom ved straffesager kun kan ske hvor "almene hensyn" kræver det. Dette vil sikre, at der skal være en særlig stor samfundsmæssig interesse i sagen, før forurettedes ønsker kan tilsidesættes.

10. Vurdering af forslagets bredere betydning, herunder for traditionelle medier

Udover kompetencerne overfor alternative medieaktører vil Medieombudsmanden ifølge lovudkastet også få en række øvrige kompetencer, der vil blive gennemgået i dette kapitel.

Først og fremmest vil Medieombudsmanden få kompetence til at indbringe sager for Pressenævnet. Denne kompetence overfor de traditionelle massemedier drøftes i afsnit 10.1.

Herudover får Medieombudsmanden nogle generelle kompetencer, der kan påvirke både alternative medieaktører og de traditionelle massemedier. Det gælder Medieombudsmandens kompetence til at bidrage til den offentlige debat (se afsnit 10.2) og kompetencen til at henstille til fri proces (afsnit 10.3).

Der skal efter lovudkastet ske en evaluering af medieombudsmandsordningen. Flere steder i lovudkastet lægges der op til, at denne evaluering muligt kan føre til en udvidelse af Medieombudsmandens retssagskompetencer. Dette drøftes i afsnit 10.4.

Justitia finder det påfaldende, at der ikke har været et afsnit om lovudkastets forhold til Danmarks internationale forpligtelser, herunder ytringsfriheden, medtaget i de udsendte lovudkast. Denne mangel kommenteres der direkte på i afsnit 10.5.

På baggrund af kapitlet har Justitia anbefalinger om inddragelse af yderligere elementer i evalueringen, som yderligere uddybet i afsnit 10.4, samt en anbefaling om afsnittet om forholdet til Danmarks internationale forpligtigelser, som uddybet i afsnit 10.5.

10.1. Indbringelse for Pressenævnet

Den politiske aftale anvender begrebet "traditionelle massemedier" om de medieaktører, der er underlagt medieansvarsloven, de presseetiske regler og Pressenævnets kompetence.

En række af de kompetencer, som Medieansvarsudvalget foreslog at tildele Medieombudsmanden, blev med den politiske aftale ikke udbredt til traditionelle massemedier, men aftalen tillægger stadig Medieombudsmanden visse kompetencer overfor traditionelle massemedier. Udover de generelle kompetencer, får Medieombudsmanden kompetence til at indbringe sager for Pressenævnet. Det vil fortsat være Pressenævnet, der tager stilling til, om god presseskik er overtrådt, men Medieombudsmanden vil kunne argumentere for, hvorfor denne mener, at dette er tilfældet.

Flere af de aktører, som Justitia har interviewet, har hovedsageligt set positivt på denne kompetence.

Advokat Heidi Højmark Helveg, der varetager mange sager for forurettede mod medierne, udtalte det således:

"Det er min forventning at Pressenævnet kommer til at behandle en række sager, som ellers ikke ville blive indbragt for nævnet. Det kunne være sager, som den forurettede selv ikke indbringer, f.eks. fordi vedkommende ikke er i stand til det, ikke kender til klagemuligheden eller fordi en klage rejst af forurettede i sig selv vil kunne føre til yderligere negativ opmærksomhed. Det kunne også være sager, hvor der ikke er en åbenlys forurettet.

Dette vil give en bedre beskyttelse af borgere der afholder sig fra at klage uanset årsag. Det vil også lette Pressenævnets sagsbehandling, at en klage indgives af en medieombudsmand. Herudover vil kompetencen lette klageprocessen for borgere, der indbringer klager til Medieombudsmanden i stedet for at gå direkte til Pressenævnet.

Fravigelsen af kravet om retlig interesse vil også kunne føre til, at flere væsentlige og principielle sager vil kunne blive prøvet, selv om der ikke eksisterer en klageberettiget part."

Allan Boye Thulstrup, forperson for Dansk Journalistforbund, var heller ikke afvisende overfor denne kompetence:

"Der er et meget snævert scope for, om man er klageberettiget. Der kunne godt være noget med, at organisationer kunne klage på vegne af alle landets børn, hvis man er Børns Vilkår. Det synes jeg egentlig er fint. I hvert fald at vi kan overveje, om en medieombudsmand godt kunne være den, der skiller skidt fra kanel og siger, at der er faktisk noget her, som der er flere medier, der skriver om uden belæg, men der er ikke nogen, der kan klage, da der ikke er nogen, der bliver krænket."

Også Sten Schaumburg-Müller, professor i medieret, angav i sit interview med Justitia, at Medieombudsmanden muligvis kunne varetage at bringe de sager op, hvor der ikke er nogen, der er individuelt identificerbar, men hvor et medie oplagt har bragt urigtige oplysninger.

Justitia ser heller ikke noget problem i, at Medieombudsmanden får mulighed for at indbringe sager for Pressenævnet. Som anført i afsnit 8.2.2 så Justitia gerne en lignende ordning for alternative medieaktører, hvor Medieombudsmanden ligeledes kunne få mulighed for at indbringe sager for et nævn for alternative medier. Samtidig vil kompetencen kunne afhjælpe den udfordring, at Pressenævnet meget sjældent selv tager sager op af egen drift. Dog mener Justitia som anført i kapitel 9, at Medieombudsmandens muligheder for at indbringe sager, som den forurettede ikke ønsker ført, bør begrænses. Selve kompetencen fremstår således som et positivt tiltag. Det er imidlertid blevet diskuteret, hvorvidt Medieombudsmanden med lovudkastet samtidig får en opgave med at vurdere og kritisere Pressenævnets praksis.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at *"Det forudsættes, at medieombudsmanden vil indbringe sager for massemedierne og Pressenævnet, der har væsentlig eller principiel betydning for almindelig redelighed. Medieombudsmanden vil i forbindelse med indbringelse af sager kunne argumentere for, hvorfor god presseskik er tilsidesat. Det vil dog være det pågældende massemedie eller Pressenævnet, der træffer afgørelse i sager indbragt af medieombudsmanden, og de vil ikke være bundet af medieombudsmandens argumentation. Det bemærkes, at massemedierne og Pressenævnet som hidtil alene vil skulle træffe afgørelse om, hvorvidt der er sket en offentliggørelse, der er i strid med god presseskik. Medieombudsmanden vil i udvælgelsen af sager, der indbringes for massemedierne og Pressenævnet, kunne lægge vægt på hensynet til almindelig redelighed. Massemedierne og Pressenævnet vil dog ikke kunne tage stilling til, om f.eks. en offentliggørelse er i strid med almindelig redelighed".*

Lovbemærkningerne lægger således op til, at Medieombudsmanden skal udvælge sager til Pressenævnet ud fra, om disse har betydning for begrebet "almindelig redelighed", men Pressenævnet træffer afgørelse ud fra begrebet "god presseskik".

Dette er blevet kritiseret for at kunne skabe begrebsforvirring. Peter Lambert, Partner ved Lassen Ricard, påpegede denne udfordring i et interview med Justitia, idet samme begrebstvist fremgik af den politiske aftale:

> *"Af Aftalen fremgår, at medieombudsmanden kan indbringe sager for Pressenævnet, der har væsentlig eller principiel betydning for almindelig redelighed eller god presseskik. Men ifølge medieansvarsloven skal Pressenævnet kun tage stilling til, om medierne overholder god presseskik. Almindelig redelighed og god presseskik kan sagtens være det samme, men man introducerer et nyt begreb her og forudsætter, at medierne skal agere i overensstemmelse med et kriterium om almindelig redelighed, som medieombudsmanden selv fastlægger."*

En lignende kritik er anført af Danske Medier i deres høringssvar til det seneste lovudkast.[238]

Justitia er enig i, at der risikerer at opstå en begrebsforvirring, når Medieombudsmanden indbringer sager for Pressenævnet baseret på standarden "almindelig redelighed", mens Pressenævnets afgørelser træffes på baggrund af standarden "god presseskik". Omvendt ser Justitia dog også positivt på, at denne løsning dermed sikrer, at det kun er Pressenævnet, der foretager en vurdering af indholdet af "god presseskik". Ved at lade Medieombudsmanden træffe afgørelse om indbringelse ud fra et andet begreb sikres det, at der ikke foreligger to modsatrettede afgørelser om begrebet "god presseskik". Medieombudsmanden kan ikke vurdere, hvorvidt "god presseskik er overholdt". Det ville være problematisk, hvis både Medieombudsmanden og Pressenævnet fik kompetence til at træffe afgørelse om, hvorvidt noget var i strid med god presseskik.

[238] Danske Medier, Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om medieombudsmanden (september 2026), tilgængelig her

Isoleret set er det således ikke et problem, at Medieombudsmanden anvender et andet begreb. Lovudkastet lægger imidlertid op til, at Medieombudsmandens kompetence går et skridt videre end dette, så Medieombudsmanden efter Pressenævnet har truffet sin afgørelse, vil kunne tilkendegive, hvorvidt "god presseskik" herefter afspejler almindelig redelighed. Dermed gives Medieombudsmanden en kompetence til at vurdere ikke blot mediernes praksis, men også Pressenævnets praksis.

Det fremgår således af lovbemærkningerne, at *"Det bemærkes, at medieombudsmanden ikke vil kunne træffe afgørelse om, hvorvidt en offentliggørelse er i strid med retningslinjerne om god presseskik. Medieombudsmanden vil dog på baggrund af Pressenævnets afgørelser kunne tilkendte give [sic] sin mening om, hvorvidt retningslinjerne for god presseskik afspejler almindelig redelighed"*.

Medieombudsmanden får således eksplicit mulighed for at udtrykke kritik af, at Pressenævnets afgørelser ikke harmonerer med Medieombudsmandens syn på almindelig redelighed. Dermed kan en statslig institution udtrykke direkte uenighed med Pressenævnets praksis.

Justitia ser både positive og negative aspekter ved dette.

Det er positivt, at Medieombudsmanden i en sådan situation vil kunne tage initiativ til en offentlig debat, hvor flere aktører vil kunne give udtryk for, hvorvidt de finder, at Pressenævnet har fundet den rette afgørelse. Medieombudsmandens kompetence på dette punkt ændrer således ikke ved, at Pressenævnets afgørelse er den endelige juridiske afgørelse. Justitia finder det i den forbindelse væsentligt at fremhæve, at "god presseskik" netop ikke kun er tiltænkt at sikre "almindelig redelighed". Det er også tiltænkt at sikre pressefriheden og at finde den rette balance mellem hensynet til medierne og hensynet til dem, der kan føle sig forurettet af mediernes historier. Derfor er det ikke nødvendigvis forkert, hvis Pressenævnet i sine afgørelser lægger større vægt på pressefriheden end Medieombudsmanden måtte ønske.

Der er dog alligevel en vis risiko for, at ordningen i praksis kan komme til at udgøre et pres på Pressenævnet. I Medieansvarsudvalgets rapports afsnit om Medieombudsmandens debatskabende funktion er det direkte angivet, at Medieombudsmanden forventes at kaste et kritisk blik på begrebet "god presseskik". Det fremgår således: *"Medieombudsmanden vil f.eks. kunne facilitere en debat om almindelig redelighed i den danske medievirkelighed. Det forudsættes i tilknytning hertil, at medieombudsmanden løbende evaluerer, om der efter ombudsmandens opfattelse er områder, hvor retningslinjerne for god presseskik, ud fra en samfundsmæssig betragtning om almindelig redelighed, kan overvejes justeret. Det bemærkes, at medieombudsmanden ikke herved tillægges kompetence til at ændre retningslinjerne."*[239]

Søren Pind, formand for Medieansvarsudvalget, forklarede i interview med Justitia baggrunden for dette:

[239] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 27-28

"Man fandt frem til det kompromis, at Medieombudsmanden skal operere ud fra en redelighedsnorm, men altså rejse sager over for Pressenævnet, når det gælder traditionelle medier. Og efter en årrække orientere Folketinget om, hvorvidt der er forskel på almindelig redelighed samt den praksis, der skal udvikles fra det og medielovgivningens regelsæt."

Samlet set skabes det indtryk, at der vil kunne ske en ændring i reguleringen af de traditionelle mediers ansvarssystem, hvis Pressenævnets linje i for stort omfang afviger fra Medieombudsmandens.

Justitia har valgt ikke direkte at fremsætte en anbefaling om at fratage Medieombudsmanden muligheden for at udtrykke kritik af Pressenævnet. Dels fordi en fri og åben debat som udgangspunkt er en god ting. Dels fordi problemet i et vist omfang løser sig selv, hvis man følger Justitias anbefaling om, at "god offentliggørelsesskik" ikke må fastsættes strengere end "god presseskik" (da Medieombudsmandens praksis således ikke risikerer at gå langt videre end Pressenævnets). Samt endelig dels fordi, at problemerne kun opstår, hvis Medieombudsmandens uenighed med Pressenævnet bruges til at lægge et statsligt pres på Pressenævnet om at ændre sin praksis.

I stedet har Justitia valgt at inkludere dette emne i sin anbefaling om den kommende evaluering. Som nævnt i afsnit 10.4 anbefaler Justitia, at den kommende evaluering også ser på, hvorvidt medieombudsmandsordningen har medført et pres på Pressenævnet til skade for pressefriheden.

I tillæg til ovenstående kan anføres, at flere interviewpersoner har påpeget, at Pressenævnets lange sagsbehandlingstider allerede udgør en udfordring for retten til at få genoprejsning. Med Medieombudsmandens henvisningskompetence opstår der en risiko for, at sagsbehandlingstiden vil blive yderligere forlænget som følge af flere sager. Alle parter bør naturligt fokusere på, at dette ikke bliver en konsekvens af den nye kompetence, ligesom den nye kompetence ikke bør føre til væsentlige merudgifter for Pressenævnet og dermed for de traditionelle massemedier.

10.2. Bidrage til den offentlige debat

Medieombudsmandens rolle som debatskabende aktør er som enkeltstående beføjelse et af de forslag, som generelt har mødt mindst kritik. Beføjelsen har den fordel, at det kan styrke den demokratiske samtale ved at skabe opmærksomhed om presseetik, medieansvar og kvalitet i journalistik. Overfor disse positive elementer står spørgsmål om, hvordan denne funktion balanceres i forhold til Medieombudsmandens øvrige kompetencer.

I det lys ser Justitia overordnet positivt på Medieombudsmandens mulighed for at bidrage til den offentlige debat, dog under forudsætning af, at dette sker med en vis tilbageholdenhed, som uddybet i det følgende.

Flere interviewpersoner peger på både potentialer og risici.

Som Allan Boye Thulstrup, formand for Dansk Journalistforbund, udtaler i et interview med Justitia: *"Den del, der handler om en debatskabende funktion er overordnet positiv."* Han advarer dog om,

at Medieombudsmanden bør være tilbageholdende med at indgå i debatter om konkrete afgørelser. Til gengæld kan Medieombudsmanden – i lighed med Forbrugerombudsmanden – tage mere generelle temaer op og udstede "tendensadvarsler".

Ligeledes vurderer Sten Schaumburg-Müller, professor i medieret, den debatfaciliterende funktion i sig selv som positiv og beskriver kompetencen som "meget fornuftig".

Advokat Heidi Højmark Helveg var ligeledes positiv, i sit interview med Justitia:

> *"Jeg vil anse det som et frisk pust, at et juridisk fagligt fundament i højere grad kommer til at være en del af den offentlige debat om publicistiske og alternative medieaktører. I markedsføringsretten, som er mit andet ekspertiseområde ved siden af medieretten, har Forbrugerombudsmanden altid været en del af debatten, som har været med til at oplyse om relevant lovgivning og gøre opmærksom på afgørelser af betydning for erhvervsdrivende, og jeg forestiller mig, at en medieombudsmand kan få en tilsvarende rolle.*
>
> *I en tid hvor åbenhed, transparens og offentlig debat må være væsentlige prioriteringer skal en medieombudsmand ikke være bange for sin egen skygge, men i stedet forklare om reglerne og deltage i debatten. Jeg er ikke i tvivl om, at Danmarks stærke, frie og uafhængige medier vil deltage i en saglig debat med en medieombudsmand og andre med interesse for mediernes rolle som statsmagt og om hvilke grænser, der gælder for medier i Danmark.*
>
> *Selvfølgelig skal der ikke sagsbehandles for åben skærm eller træffes afgørelser i debatindlæg, og jeg har svært ved at se hvordan det skal kunne påvirke mediers redaktionelle frihed og uafhængighed, at en medieombudsmand udtaler sig om sit syn på gældende ret. Det vil være helt naturligt at knytte en udtalelse til f.eks. en politianmeldelse eller indbringelse af en sag for Pressenævnet, og det kan man sagtens gøre uden at dette påvirker mediefrihed eller fører til en interessekonflikt."*

Medieansvarsudvalgets rapport beskrev deres anbefaling om denne kompetence for Medieombudsmanden som dels oplysende og dels debatskabende. For så vidt angår den oplysende funktion blev der henvist til, at Forbrugerombudsmanden havde en lignende ordning i markedsføringslovens § 29, hvorefter denne skal søge at *"påvirke de erhvervsdrivendes adfærd gennem udarbejdelse og offentliggørelse af retningslinjer for markedsføring"*. For den debatskabende funktion henviste udvalget ikke tilsvarende til eksisterende ordninger. Helt generelt anbefalede udvalget dog, at *"De nærmere rammer for medieombudsmandens generelle kompetencer bør præciseres i bemærkningerne til en eventuel lov om medieombudsmanden."*[240] I lovudkastets lovbemærkninger til § 12, der omhandler Medieombudsmandens debatskabende funktion, er der ikke fastsat mange rammer om funktioner.

[240] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 28

Tværtimod angives, at funktionen *"[...] vil kunne udføres på mange måder [...] der kan spænde vidt [...]".*

Det fremgår af Medieansvarsudvalgets rapport, at ikke alle repræsentanter så helt positivt på den debatskabende funktion. Dette omhandlede dog mest kombinationen af både at kunne indtræde i retssager mod medierne og samtidig være debatskabende, jf. følgende citat: *"Nogle repræsentanter for massemedierne i udvalget vurderer, at det kan føre til interessekonflikter, hvis medieombudsmanden skal kunne facilitere en debat om bl.a. mediernes forhold samtidig med, at ombudsmanden har kompetence til at føre eller indtræde i sager mod medierne. Repræsentanterne mener, at dette risikerer at kompromittere massemediernes redaktionelle frihed og uafhængighed som fastsat i artikel 4 i EU's forordning om mediefrihed."*[241] I den politiske aftale endte retssagskompetencerne overfor de traditionelle massemedier med at blive fjernet. Den citerede bekymring eksisterer dog fortsat for de alternative medieaktører, hvis Justitias anbefaling om at fjerne retssagskompetencerne overfor disse ikke følges.

Til sammenligning har Forbrugerombudsmanden hovedsageligt anvendt sin debatskabende funktion til at udarbejde retningslinjer, vejledninger og til at udbrede kendskabet til regler og praksis gennem foredrag, kurser og lignende.[242]

Justitia ser overordnet positivt på Medieombudsmandens muligheder for at bidrage til den offentlige debat. I den vurdering antages det, at Medieombudsmanden vil agere på en sammenlignelig måde med Forbrugerombudsmanden samt udvise en vis tilbageholdenhed, så Medieombudsmanden f.eks. ikke udtaler sig offentligt om en sag, som Medieombudsmanden skal behandle, før alle parter er blevet hørt.

10.3. Henstille til fri proces

Justitia ser positivt på Medieombudsmandens muligheder for at henstille til fri proces.

Det følger af lovudkastets § 17, at *"Medieombudsmanden kan henstille, at der meddeles fri proces i anledning af forhold, der er omfattet af medieombudsmandens virksomhed".* Denne kompetence gælder indenfor hele Medieombudsmandens område og påvirker således både sager mod de traditionelle massemedier og mod alternative medieaktører.

I det tidligere lovudkast fra januar 2026 medførte Medieombudsmandens henstilling automatisk, at visse betingelser for fri proces blev anset for opfyldt. Det er ikke tilfældet i det seneste lovudkast fra september 2026. Her indgår Medieombudsmandes henstilling som et vægtigt moment i Civilstyrelsens afgørelse om fri proces.

Justitia støtter denne ændring. I det følgende analyseres udelukkende dette seneste forslag til kompetence.

[241] Medieansvarsudvalget, "Afrapportering fra Medieansvarsudvalget", 28. januar 2025, s. 28
[242] Forbrugerombudsmanden, "Om Forbrugerombudsmandens arbejde", tilgængelig her

Reglerne om fri proces fremgår af retsplejeloven. For at få fri proces skal man dels leve op til nogle økonomiske betingelser, jf. § 325, dels skal man ikke have en forsikring, der dækker omkostningerne. Herudover skal ens sagstype falde indenfor en af sagskategorierne nævnt i § 327, eller det skal alternativt vurderes, at man har "rimelig grund" til at føre en sag indenfor øvrige sagstyper, jf. § 328. Det følger desuden af § 329, at uden for de tilfælde, der er nævnt i § 325, jf. §§ 327 og 328, kan justitsministeren efter ansøgning meddele en part fri proces, når særlige grunde taler for det.

I det seneste lovudkast fra september 2026 fremgår, at det *"forudsættes, at medieombudsmanden vil henstille fri proces i sager, som har en væsentlig samfundsmæssig betydning, eller som er særligt indgribende for den forurettede part*". Det fremgår herefter, at Civilstyrelsen *"vil kunne tillægge medieombudsmandens henstilling vægt, ved vurderingen af, hvorvidt betingelserne om fri proces er opfyldt, eksempelvis ved vurderingen af, om der er rimelig grund til at føre proces, jf. retsplejelovens § 328, stk. 1, eller om særlige grunde i øvrigt taler for at meddele fri proces, jf. § 329. Da medieombudsmanden forudsættes kun at henstille til fri proces i sager, som har en væsentlig samfundsmæssig betydning, eller som er særligt indgribende for den forurettede part, vil henstillingen normalt kunne være et vægtigt moment i vurderingen"*. Dette må forstås således, at den endelige vurdering af samtlige betingelser fortsat ligger ved Civilstyrelsen, der dog kommer til at tillægge Medieombudsmandens indstilling vægt.

Medieombudsmandens mulighed for at henstille til fri proces var et af de elementer i det oprindelige forslag, som også mødte modstand, men det blev altså videreført i den endelige politiske aftale.

Dicle Duran Nielsen, administrerende direktør for Danske Medier, udtaler i interview med Justitia om mediernes bekymringer ved beføjelsen til at indstille til fri proces:

> "*Det var især de tre juridiske beføjelser i sammenhæng, der gjorde os bekymrede. Fordi, hvis du både kan have en medieombudsmand, der træder ind i civile sager og fører straffesager mod medierne og samtidig tildeler fri proces, så kan det have vidtrækkende konsekvenser for pressefriheden og som minimum en chilling-effekt i forhold til, hvad journalisterne tør at gå ud med på grund af frygten for klager og retssager. Det er de færreste medier i dag, der kan bruge tid på langvarige retssager og tunge advokatomkostninger. Dertil kom spørgsmålet om, hvem der kunne få tildelt fri proces? Var det Maren i Kæret eller var det også en politiker, der følte sig trådt for nær? […] Der er fri proces i aftaleteksten, men den endelige beslutningskompetence i forhold til tildeling af fri proces er ikke hos medieombudsmanden. At henstille til fri proces kan vi leve med."*

Sten Schaumburg-Müller, professor i medieret, vurderede i sit interview med Justitia ordningen positivt:

"Der står, at ombudsmanden kan anbefale fri proces. Det synes jeg er en glimrende ide. […]"

Adspurgt til om henstilling til fri proces vil medføre flere sager udtaler Søren Pind, formand for Medieansvarsudvalget:

"Ja. Men realiteten er jo, at der i dag er sager, der burde føres, men som ikke bliver ført. Enten af ressourcemæssige eller menneskelige årsager. Eller positionsårsager. Og alt det burde jo laves op. Ikke kun af menneskelige grunde men også af tillidsmæssig grund."

Formålet med henstilling til fri proces er at sikre, at flere kan opnå genoprejsning og retfærdighed, hvor helt almindelige borgere er kommet i klemme, ved i visse sager at fjerne det økonomisk benspænd og den økonomiske usikkerhed, der er forbundet med at anlægge en sag.[243]

Justitia finder det positivt, at borgere får lettere adgang til at gøre deres rettigheder gældende. Som nævnt i afsnit 8.4, så Justitia faktisk gerne, at der blev fokuseret mere på mulighederne for fri proces, i stedet for f.eks. at give Medieombudsmanden kompetence til at indtræde i civile sager. Det er dog væsentligt, at kompetencen til at henstille til fri proces ikke fører til, at der rejses en række unødvendige sager mod medierne, som medierne åbenlyst kommer til at vinde, men som de skal bruge ressourcer på at beskytte sig imod. Løsningen foreslået i det seneste lovudkast fra september 2026 burde dog kunne sikre, at sådanne unødvendige sager ikke bliver en konsekvens af de nye regler, idet de hidtidige betingelser for fri proces fortsat skal være opfyldt. Der bør dog fortsat holdes øje med, at en sådan udvikling ikke finder sted. Som nævnt i afsnit 8.5 finder Justitia også, at Medieombudsmanden tilsvarende kunne få mulighed for at henstille til, at en alternativ medieaktør skal have fri proces, når denne er blevet mødt af et uberettiget sagsanlæg. Dette ville medvirke til at give Medieombudsmanden en mere neutral og objektiv rolle.

10.4. Den fremtidige evaluering

Justitia anbefaler

- *At den planlagte evaluering af ordningen skal medtage en undersøgelse af, hvilken betydning Medieombudsmanden har haft for ytringsfriheden og den frie debat.*

[243] Kulturministeriet, "Aftale om opdatering af medieansvarssystemet i en digital medievirkelighed", 9. december 2025, s. 4, tilgængelig her

Evalueringen bør således ikke alene have fokus på, om Medieombudsmandens kompetencer skal udvides, men også om kompetencerne skal indskrænkes eller justeres. Det bør ligeledes evalueres, hvilke samfundsgrupper Medieombudsmanden har anset for at være "alternative medieaktører", samt om praksis medfører, at repræsentationen i udpegningsorganet bør ændres. Endelig bør det i evalueringen vurderes, hvorvidt medieombudsmandsordningen har medført et pres på Pressenævnet til skade for pressefriheden.

Det fremgår flere steder i lovudkastet (samt i den politiske aftale), at Medieombudsmandsordningen skal evalueres.

Bødestørrelserne for manglende overholdelse af Medieombudsmandens påbud vil skulle evalueres allerede efter et år. Herudover skal Medieombudsmandens kompetencer evalueres efter fire år. Det er eksplicit fremhævet, at der i forbindelse med den fireårige evaluering skal indgå en vurdering af, om den politiske aftale har haft indvirkning på Pressenævnets sagsbehandlingstider.

Løbende i lovbemærkningerne i lovudkastet er det især fremhævet, at evalueringen vil kunne omfatte Medieombudsmandes kompetencer til at indgå i retssager. Det fremgår f.eks., at *"afgrænsningen af sagstyper"* i relation til Medieombudsmandens kompetence til at indtræde i civile sager kan indgå i evalueringen, ligesom det eksplicit fremgår i afsnittet om retssagskompetencer rettet mod de traditionelle massemedier, at *"medieombudsmandens retssagskompetencer skal indgå i evalueringen om erfaringerne med lovgivningen"*. I den politiske aftale står ligeledes eksplicit, at evaluering skal ske *"med henblik på at undersøge, om medieombudsmanden fortsat skal have forskellige kompetencer overfor hhv. traditionelle massemedier og alternative medieaktører"*.

Samlet set giver dokumenterne således det indtryk, at evalueringen især forventes at fokusere på, hvorvidt de dele af Medieansvarsudvalgets anbefalinger, der ikke i første omgang er blevet fulgt, skal indføres om fire år. Det drejer sig således potentielt om muligheden for at føre straffesager mod traditionelle massemedier samt muligheden for at indtræde i civile retssager mod samme.

Denne bekymring forstærkes af følgende udtalelse fra Søren Pind, formand for Medieansvarsudvalget:

> "*Konklusionen er, at vi nåede rigtig langt i medieudvalget. Og det, politikerne ikke indfører nu, vil komme – af sig selv eller politisk – senere.*"[244]

[244] Søren Pind i Berlingske, "Søren Pind efter ny medieombudsmand: Fremover vil man kunne stole mere på en influencer end en chefredaktør", tilgængelig her

Når det kommer til eventuelle fremtidige overvejelser om at tildele Medieombudsmanden kompetence til at føre straffesager mod traditionelle massemedier eller til at indtræde i civile sager mod disse, kan der henvises til afsnit 8.3 og 8.4 ovenfor, hvor Justitia allerede har udtalt sig imod de nuværende overvejelser om at give Medieombudsmanden sådanne kompetencer overfor alternative medieaktører.

Efter Justitias opfattelse bør den planlagte evaluering af ordningen medtage en undersøgelse af, hvilken betydning Medieombudsmanden har haft for ytringsfriheden og den frie debat, så evalueringen ikke kun får fokus på om Medieombudsmandens kompetencer skal udvides, men også får evalueret, om kompetencer skal indskrænkes/justeres. Det bør indskrives direkte i lovforslaget, at evalueringen skal veje hensynet til beskyttelsen af ytringsfrihed og pressefrihed særligt højt. En sådan evaluering bør bl.a. inddrage, hvorvidt medieombudsmandsordningen har medført et pres på Pressenævnet til skade for pressefriheden.

Justitia finder ligeledes, at det bør evalueres, hvilke samfundsgrupper Medieombudsmanden har anset for at være "alternative medieaktører", samt om denne praksis medfører, at repræsentationen i udpegningsorganet bør ændres. Dette uddybes nærmere i afsnit 11.2.2, der omhandler sammensætningen af udpegningsorganet.

10.5. Lovkvaliteten bør forbedres

Justitia anbefaler

- *At lovforslaget tilføjes et afsnit om "forholdet til Danmarks internationale forpligtelser".*

De lovudkast, der har været sendt i høring, har ikke indeholdt noget afsnit om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser.

Justitia har tidligere, bl.a. i en rapport fra 2024 om udfordringer i lovgivningsprocessen, kritiseret, at der mangler fyldestgørende konsekvensvurderinger i mange tilfælde.[245] For det foreliggende lovudkast er det dog helt essentielt, at der udarbejdes et sådant afsnit.

Følgende fremgår af Justitsministeriets lovkvalitetsvejledning:

"Hvis et lovforslag er udformet på en sådan måde, at retsanvendende myndigheder skal træffe skønsprægede afgørelser, der ofte rejser spørgsmål i forhold til konventionerne, bør lovforslagets bemærkninger indeholde en rimelig vejledning om indholdet af de menneskeretlige forpligtelser, herunder om de kriterier og forhold, der som følge af disse forpligtelser har betydning for myndighedernes afgørelser."[246]

[245] Justitia, Udfordringer i lovgivningsprocessen (2024), s. 23, tilgængelig her
[246] Justitsministeriet, Vejledning om lovkvalitet (november 2023), s. 148, tilgængelig her

Det fremgår ligeledes:

> *"Undertiden giver et lovforslag anledning til mere omfattende overvejelser om forholdet til grundloven, Danmarks internationale forpligtelser eller databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Der bør i sådanne tilfælde i hovedtræk redegøres for disse overvejelser. En sådan redegørelse er af væsentlig betydning både for Folketingets behandling af det pågældende lovforslag og for den efterfølgende anvendelse af loven i praksis. Fagministeriet bør i de tilfælde, hvor der er anledning til sådanne overvejelser, involvere Justitsministeriet hurtigst muligt og i god tid inden den lovtekniske gennemgang. Beskrivelsen bør placeres i et særskilt punkt i de almindelige bemærkninger umiddelbart inden de obligatoriske konsekvensvurderinger. Dog kan beskrivelsen efter omstændighederne også adresseres i tilknytning til det relevante hovedpunkt, hvis det i det konkrete tilfælde vurderes mere hensigtsmæssigt."*[247]

Et sådant afsnit bør således indgå i det endelige lovforslag om Medieombudsmanden, i lyset af at formålet med lovforslaget er at regulere både traditionelle medier og aktører på sociale medier, herunder påbyde sidstnævnte at bringe specifikke afgørelser og genmæler, ligesom det nuværende udkast til lovforslag vedrører mulighederne for at føre straffesager, såsom injuriesager, på baggrund af fremsatte ytringer. Forslaget indebærer dermed helt åbenlyst indgreb i ytrings- og informationsfriheden. Selv hvis regeringen finder disse indgreb berettiget bør denne vurdering og dermed grænserne for lovens fortolkning indarbejdes i lovudkastet.

[247] Justitsministeriet, Vejledning om lovkvalitet (november 2023), s. 105

11. Vurdering af forslagets beskyttelse af Medieombudsmandens uafhængighed

Justitia finder, at Medieombudsmandens uafhængighed generelt må anses for sikret i lovudkastet, men anbefaler dog enkelte yderligere tiltag:

- *At der fastsættes regler om udpegningsperioder og genudpegning af medlemmer af udpegningsorganet i medieombudsmandsloven.*
- *At det sikres, at udpegningsorganet udpeger en medieombudsmand, der ikke kun er formelt uafhængig, men også i praksis fremstår uafhængig af alle relevante aktører, herunder aktører omfattet af Medieombudsmandens kompetencer, udpegningsorganet samt regeringen og andre politiske aktører.*

Det var oprindeligt en stor bekymring blandt flere aktører, at Medieombudsmanden bl.a. pga. sin statsfinansiering muligvis ikke ville kunne agere uafhængigt. Justitia finder dog, at der overordnet er sikret uafhængighed i det foreliggende lovudkast, om end Justitia har enkelte forslag til forbedringer.

Medieombudsmandens uafhængighed er afgørende for institutionens legitimitet og for borgernes tillid til, at medieetiske spørgsmål håndteres uden politisk, kommerciel eller anden uvedkommende indflydelse. Uafhængigheden understøttes primært gennem regulering af finansiering, udpegning og afskedigelse. Nedenfor i afsnit 11.1., 11.2. og 11.3 ses der nærmere på disse elementer.

Uafhængighedskravet er særligt vigtigt på medieområdet, fordi reguleringen berører grundlæggende ytringsfrihedsprincipper og mediernes rolle som "public watchdog". En medieombudsmand skal derfor både være og fremstå fri af pres fra staten, medierne og andre interesser.

11.1. Finansiering

Med den politiske aftale om opdatering af medieansvarssystemet i en digital medievirkelighed af 9. december 2025 blev der afsat 9,3 mio. kr. i 2026 og 18,7 mio. kr. årligt i 2027 og frem til oprettelsen af Medieombudsmanden, som finansieres af en afsat reserve på regeringens finanslovforslag. Da processen er blevet forsinket, indeholder lovudkastet nu alene 18,7 mio. kr. årligt til medieombudsmandsinstitutionen.

Som beskrevet ovenfor i kapitel 5 har der bl.a. været rejst kritik af, at medierne vil blive underlagt en statsfinansieret medieombudsmands kompetencer. Det var også et af de kritikpunkter, som Medieansvarsudvalgets mindretal fremførte mod forslaget. Spørgsmålet om finansiering har således fyldt relativt meget i debatten.

I Medieansvarsudvalget blev det drøftet, om medierne selv kunne finansiere Medieombudsmanden. Som Justitia har forstået det, var der ikke opbakning til dette, bl.a. fordi en stor del af

Medieombudsmandens kompetencer ville være rettet mod alternative medieaktører, og det derfor ville være uhensigtsmæssigt, at de traditionelle medier skulle betale for ordningen.

Søren Pind, formand for Medieansvarsudvalget, har i et interview med Justitia beskrevet udvalgets proces således:

"De etablerede medier blev bedt om at komme med en beskrivelse af, hvilket budget de kunne forestille sig at bidrage med. Fordi de mente, at det med det statslige var forfærdeligt, og de i stedet skulle være betalt af de private medier. To møder senere kunne jeg konstatere, at sådan et forslag var ikke indkommet. Og så gled det jo bare ud. Det kan man jo knap kalde en konflikt. Det er jo bare en konstatering af, at det var bare noget, der blev sagt, og så var der ikke appetit på det alligevel."

Spørgsmålet om, hvorvidt "alternative medieaktører" selv kunne finansiere modellen har ikke fyldt meget i debatten. Inspiration kunne være søgt i ordningen for Influentnævnet. I interview med Justitia har Allan Boye Thulstrup, formand i Dansk Journalistforbund, dog udtalt, at heller ikke denne ordning sikrer fuld uafhængighed. I relation til Influentnævnet og Dansk Journalistforbunds finansiering heraf udtalte han således, at:

"Det er ikke rigtig et uafhængigt nævn, hvis det er os der på sigt, også finansierer det, og de er medlemmer ved os. Så kan man i hvert fald hurtigt få den der mistanke om, at vi altid vil tilgodese influenten. […] Helt ærligt, så håber vi lidt, at Medieombudsmanden kan være en del af det, selvom det jo ville være en anden måde at finansiere på end Pressenævnet, som jo er finansieret af pressen selv, så kan man sige, at i influentbranchen hvad ville en finansiering af branchen selv så være?"

Allan Boye Thulstrup nævnte i forlængelse heraf, at en alternativ finansieringskilde kunne være annoncørerne, men at statsfinansiering ville være acceptabelt, så længe det alene er for et organ med kompetencer overfor alternative medieaktører.

Modellen med en offentlig finansiering kendes fra finansiering af andre statslige organer, som er tiltænkt en udstrakt uafhængighed, herunder Forbrugerombudsmanden, Folketingets Ombudsmand, Rigsadvokaten, Institut for Menneskerettigheder og domstolene.

Det er Justitias vurdering, at statslig finansiering ikke direkte modvirker Medieombudsmandens uafhængighed. Staten finansierer også en række andre uafhængige organer. Det er efter Justitias opfattelse langt vigtigere, at Medieombudsmanden på andre måder sikres uafhængighed af regeringen, herunder ved at udpegningen og afskedigelsen ikke kan påvirkes af den siddende regering, hvilket drøftes nedenfor i afsnit 11.2 og 11.3.

I forhold til den konkrete udformning fremgår det af det seneste lovudkast § 26, at *"Staten yder et årligt tilskud til drift af medieombudsmanden"*. Der er således ikke i lovudkastet sikret hverken et

minimums- eller maksimumsbeløb til Medieombudsmandens budget. Der er således overladt et bredt råderum for fremtidige regeringer til at øge eller sænke budgettet. Bestemmelsens ordlyd svarer til f.eks. lov om Institut for Menneskerettigheder § 7, stk. 2, og må derfor anses som en almindelig måde at regulere institutioner, der er tiltænkt en udstrakt grad af uafhængighed.

Det fremstår derfor også relativt teoretisk, at en kommende regering skulle forsøge at presse en medieombudsmand til at handle i regeringens interesser ved at true med at fjerne finansieringen. I princippet vil en regering, der f.eks. ønsker, at en alternativ medieaktør modtager kritik for brud på god offentliggørelsesskik, kunne lægge pres på Medieombudsmanden ved at true med budgetændringer. Som beskrevet nedenfor er Medieombudsmanden beskyttet mod afskedigelse, men det er de øvrige udgifter til bl.a. medarbejdere i Medieombudsmandens sekretariat ikke. Medieombudsmanden må dog forventes at kunne modstå et sådant pres, ligesom den bredere offentlighed må forventes at reagere, hvis et usagligt pres skulle blive lagt på institutionen.

Omvendt vil en væsentlig udvidelse af Medieombudsmandens budget i princippet kunne påvirke den frie debat negativt, fordi der vil kunne føres en langt mere intensiv kontrol med f.eks. debatten på sociale medier og rejses flere sager. Denne udfordring kan dog løses ved at regulere grænserne for Medieombudsmandens kompetencer, som allerede anbefalet i denne rapport, så det ikke er budgetændringer, der påvirker intensiteten i ordningen. Det afgørende er, at beføjelserne udføres sagligt og objektivt.

Samlet set finder Justitia, at den planlagte finansieringsmodel for Medieombudsmanden ikke i sig selv er problematisk, forudsat Justitias anbefalinger på andre områder som beskrevet i dette kapitel samt kapitel 7-10 følges.

11.2. Udpegning

Det fremgår af lovudkastets § 1, at loven opretter "*en uafhængig offentlig Medieombudsmand*". Det er et krav for udpegning, at Medieombudsmanden skal have bestået juridisk kandidateksamen og skal besidde de faglige og personlige kvalifikationer, som er nødvendige for at varetage hvervet, jf. § 4. Medieombudsmanden fastsætter selv sin forretningsorden for institutionens virke og antager og afskediger selv øvrige medarbejdere i institutionen, jf. §§ 10 og 22.

Den politiske aftale bag lovforslaget fastslår, at Medieombudsmanden skal udpeges af et uafhængigt udpegningsorgan sammensat med inspiration fra Dommerudnævnelsesrådet.

Det fremgår af det seneste lovudkast, at dette udpegningsorgan ansætter Medieombudsmanden, jf. § 2. Hvis der ikke er enighed i udvalget, afgøres spørgsmålet om ansættelse ved simpelt flertal, hvor formandens stemme er afgørende ved stemmelighed, jf. § 3. Medieombudsmanden ansættes for et tidsrum på op til 6 år uden mulighed for genansættelse, jf. § 5. Løn og øvrige ansættelsesvilkår fastsættes ligeledes af udpegningsorganet i forbindelse med ansættelsen, jf. § 8. Udpegningsorganet har også kompetence til afskedige Medieombudsmanden, men dette kan kun ske af helbredsmæssige årsager eller hvis Medieombudsmanden vurderes uegnet til at forblive i stillingen på grund af strafbart forhold, tjenesteforseelse eller mislighed.

Udpegningsorganet består af ni medlemmer. Det fremgår af lovudkastets § 2, hvem der udpeger de enkelte medlemmer af udpegningsorganet. Størstedelen af medlemmerne udpeges af ikke-statslige organisationer. Sammensætningen af organet og den nærmere balance i organet mellem forskellige interesser uddybes og vurderes nærmere nedenfor i afsnit 11.2.2. Det fremgår ikke direkte af lovudkastet, hvor længe de valgte repræsentanter sidder i udpegningsorganet, eller hvorvidt de kan genvælges. Det fremgår derimod af lovbemærkningerne, at *"For så vidt angår de medlemmer af udpegningsorganet, som skal udpeges af de nævnte institutioner og organisationer, vil det være op til institutionen eller organisationen, hvordan udpegningen skal foregå og hvem, der skal udpeges. Institutionerne og organisationerne vil også frit kunne udskifte den udpegede"*.

Oprettelsen af et udpegningsorgan adskiller sig fra processen for udpegning af Folketingets Ombudsmand (der udpeges direkte af Folketinget) samt Forbrugerombudsmanden (der udpeges af erhvervsministeren). Særligt sammenlignet med Forbrugerombudsmanden er der således sikret langt større uafhængighed fra regeringen. Folketingets Ombudsmands uafhængighed er sikret ved, at dennes rolle er at føre kontrol med den udøvende magt, som ikke spiller en rolle i udpegningen.

Anvendelse af et udpegningsorgan kendes derimod fra andre institutioner finansieret af staten, der skal være uafhængige. Reglerne for disse gennemgås nedenfor,

11.2.1. Eksempler på andre udpegningsorganers udpegelsesregler

For at vurdere udpegningsorganets betydning for Medieombudsmandens uafhængighed har Justitia valgt at foretage en sammenligning med andre udpegningsorganer med tilsvarende opgaver. Særligt kan nævnes, at både den politiske aftale bag lovforslaget og Medieansvarsudvalgets rapport selv anfører, at udpegningsorganet "sammensættes med inspiration fra Dommerudnævnelsesrådet". Derfor sammenlignes i det følgende med dette, men Justitia har dog også valgt at inddrage en række andre lignende udpegningsorganer.

I dette afsnit beskrives disse andre udpegningsorganer. Den direkte sammenligning med udpegningsorganet for Medieombudsmanden sker herefter i afsnit 11.2.2 og 11.2.3.

Dommerudnævnelsesrådet er et uafhængigt råd, der har til opgave at afgive indstillinger til justitsministeren vedrørende besættelse af dommerstillinger. Justitsministeren har ifølge grundloven kompetencen til at udnævne dommere, men i overensstemmelse med retsplejeloven er der oprettet et dommerudnævnelsesråd, og det er forudsat i lovbemærkningerne til retsplejeloven, at ministeren kun helt undtagelsesvis ikke følger rådets indstilling, og at ministeren i et sådant tilfælde orienterer Folketingets Retsudvalg herom.

Dommerudnævnelsesrådet består af *"en højesteretsdommer (formand), en landsdommer, en byretsdommer, en advokat og to repræsentanter for offentligheden"*, jf. retsplejelovens § 43 b. Medlemmerne af udpegningsorganet beskikkes af justitsministeren efter indstilling fra henholdsvis Højesteret, landsretterne, Den Danske Dommerforening, Advokatrådet, Kommunernes Landsforening og Dansk Folkeoplysnings Samråd. Medlemmer af Folketinget, regionsråd og kommunalbestyrelser kan ikke være medlem af Dommerudnævnelsesrådet, og det er i forarbejderne tillige forudsat, at der ikke

kan udpeges personer, der sidder i bestyrelsen for Dommerforeningen, Kommunernes Landsforening eller Dansk Folkeoplysnings Samråd, eller som er ansat i en af de to sidstnævnte. Der er således fastsat regler for at sikre, at der ikke sidder politiske repræsentanter i udpegningsorganet.

Ved stemmelighed om indstilling af en person til en dommerstilling er formandens stemme afgørende. Da halvdelen af udpegningsorganet består af repræsentanter for landets dommere/domstole, og da højesteretsdommeren er formand, sidder disse repræsentanter således på de udslagsgivende stemmer.

Det er reguleret ved lov, at medlemmerne i Dommerudnævnelsesrådet beskikkes for 4 år, og at genbeskikkelse ikke kan finde sted, jf. retsplejelovens § 43 b, stk. 6. I forarbejderne til bestemmelsen fremgår om begrundelsen for dette: *"Justitsministeriet kan tiltræde, at rådets medlemmer beskikkes for en 4-årig periode, og at der ikke kan ske genbeskikkelse. Det er således af hensyn til kontinuiteten i rådets arbejde nødvendigt, at beskikkelsesperioden får en vis længere varighed. Omvendt skabes der ved et forbud mod genbeskikkelse garanti for, at rådet ikke bliver for fastlåst i sin praksis, og at enkeltpersoner ikke i en længere periode kommer til markant at dominere rådets praksis. Endelig er et forbud mod genbeskikkelse med til at markere og sikre uafhængigheden for de enkelte medlemmer af rådet."*[248]

Lignende regler om længden af udpegningen og begrænsninger i genudpegning for medlemmerne af udpegningsorganet for Medieombudsmanden fremgår som nævnt ikke af udkastet til medieombudsmandsloven.

Et andet eksempel, der også kan betragtes som bl.a. et udpegningsorgan, er bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder, der udpeger instituttets direktør. Bestyrelsen består af 14 medlemmer. Rektorer fra fire af landets universiteter udpeger hver især et medlem, to yderligere medlemmer udpeges af Danske Universiteters Rektorkollegie, et medlem vælges af Institut for Menneskerettigheders medarbejdere og et medlem udpeges af Grønlands Råd for Menneskerettigheder. Endelig udpeges seks medlemmer til bestyrelsen af Rådet for Menneskerettigheder. Rådet for Menneskerettigheder er et organ, hvor forskellige civilsamfundsorganisationer har stemmeret. Det er Institut for Menneskerettigheders bestyrelse, som udvælger, hvilke civilsamfundsorganisationer der sidder i rådet. Samlet set består bestyrelsen således hovedsageligt af repræsentanter valgt fra universiteterne samt repræsentanter valgt af Rådet for Menneskerettigheder.

Bestyrelsesmedlemmerne i Institut for Menneskerettigheder udpeges for en 4-årig periode og kan genudpeges for yderligere en periode. Derefter kan de først udpeges igen, når mindst fire år er forløbet, jf. lov om Institut for Menneskerettigheder § 3, stk. 4.

Et tredje eksempel på udpegningsorganer fremgår af universitetsloven. Et universitets bestyrelse udpeger universitetets rektor. Bestyrelsen består af eksterne medlemmer samt af medlemmer, der

[248] Lovforslag nr. 32 af 26. marts 1998 til lov om ændring af retsplejeloven, tjenestemandsloven og forskellige andre love (Rekruttering af dommere, dommerfuldmægtiges ansættelsesvilkår, dommeres bierhverv og ændringer som følge af oprettelse af en domstolsstyrelse m.v.)

repræsenterer universitetets personale og de studerende. Flertallet af bestyrelsesmedlemmerne skal være eksterne, jf. universitetslovens § 12, stk. 1.

De eksterne medlemmer af bestyrelsen udpeges selv af et udpegningsudvalg på 9 medlemmer, der udover bestyrelsesformanden og tre bestyrelsesmedlemmer også består af 5 eksterne medlemmer. Både de eksterne medlemmer i udpegningsudvalget og de eksterne medlemmer i universitetsbestyrelsen udpeges i *"deres personlige egenskab"*, jf. universitetslovens § 12, stk. 3 og stk. 5. Det betyder, at de ikke repræsenterer bestemte organisationer. Ved f.eks. Københavns Universitet udpeges de eksterne medlemmer af udpegningsudvalget af universitetets repræsentantskab, der består af medlemmer fra fakulteternes aftagerpaneler, jf. vedtægten for Københavns Universitet. I universitetsmodellen består flertallet af bestyrelsen således af eksterne, valgt personligt, som selv er valgt af udpegningsorganer, der ligeledes hovedsageligt består af eksterne, der er valgt personligt.

De eksterne medlemmer af universitetsbestyrelserne udpeges for en periode på fire år og kan ved genudpegning højst sidde i otte år, jf. universitetslovens § 12, stk. 3. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det er hensigten, at universitetet vil kunne fastsætte i vedtægten, at en person, der har været medlem af udpegningsudvalget i en sammenhængende periode på 8 år, efter en karensperiode, der som udgangspunkt bør være på minimum ét år, vil kunne blive udpeget på ny.[249]

Et fjerde eksempel er udpegningsorganet for DR's bestyrelse. I 2025 blev udpegningsmodellen for DR's bestyrelse ændret ved en lovændring. Ændringerne træder dog først i kraft fra 1. januar 2027. Fremover ledes DR af en bestyrelse på 11 medlemmer. Tre af disse udpeges af kulturministeren, seks udpeges af et udpegningsorgan og to medlemmer udpeges at de fastansatte medarbejdere i DR. Udpegningsorganet består af seks medlemmer, der er valgt af Folketingets seks største partier. Ordningen adskiller sig fra den eksisterende ordning, hvor Folketingets seks største partier hver indstiller to kandidater til bestyrelsen, og ministeren udpeger én af de indstillede kandidater fra hvert af de seks indstillende partier. Den nye model medfører således fortsat politisk udpegede bestyrelsesmedlemmer, men den er tænkt at gøre det lettere at sikre alsidighed og et tværgående blik på sammensætningen af disse medlemmer. Medlemmer af og kandidater til Folketinget, kommunalbestyrelser, regionsråd eller EU-parlamentet kan dog ikke sidde i bestyrelsen, jf. den kommende § 16 b, stk. 4, i radio- og fjernsynsloven.

I den nye ordning sidder bestyrelsesmedlemmerne for tre år ad gangen, men kan genudpeges så de sidder op til 12 år. I den tidligere ordning sad man i fire år og kunne kun genudpeges en enkelt gang. Den nye ordning er således ifølge lovbemærkninger tænkt dels at muliggøre en hyppigere vurdering, end tilfældet er i dag, af, hvorvidt bestyrelsen besidder de ønskede kompetencer, men samtidig også at give mulighed for, at bestyrelsesmedlemmer kan sidde i længere tid end i dag, hvormed der kan sikres kontinuitet. Udpegningsorganet, der vælger bestyrelsesmedlemmerne, sidder ligeledes for tre år ad gangen.

[249] Lovforslag nr. 203 af 26. april 2017 til lov om ændring af universitetsloven (Bedre rammer for ledelse)

11.2.2. Sammensætning af udpegningsorganet for Medieombudsmanden

I det seneste lovudkast er udpegningsorganet for Medieombudsmanden sammensat på følgende måde:

1) En landsdommer udpeget af landsretterne.
2) En repræsentant udpeget af Danske Medier.
3) En repræsentant udpeget af Dansk Journalistforbund.
4) En repræsentant udpeget af Forbundet for Influenter og Bloggere i Dansk Journalistforbund.
5) Rigsadvokaten.
6) En advokat udpeget af Advokatrådet.
7) Forbrugerombudsmanden.
8) En jurist med særligt kendskab til medieområdet udpeget af Danske Universiteter.
9) En repræsentant for offentligheden udpeget af Digitalt Ansvar og Medierådet for Børn og Unge.

Når der sammenlignes med de ovenfor nævnte eksempler på andre udpegningsorganer, giver forslaget til sammensætningen af udpegningsorganet for Medieombudsmanden umiddelbart indtryk af at forsøge at repræsentere relativt mange interesser, modsat f.eks. Dommerudnævnelsesrådet, hvor tre ud af seks medlemmer er dommere, og Institut for Menneskerettigheders bestyrelse, hvor seks ud af 14 medlemmer udpeges fra universiteterne. I begge de tilfælde er relativt store dele af udpegningsorganerne således udpeget af relativt neutrale aktører.

Det kan være relevant at forsøge at repræsentere mange interesser, men det åbner også op for større muligheder for kritik af, hvorvidt sammensætningen er den rette, især når mange af udpegningerne foretages af organisationer eller institutioner, der repræsenterer enten traditionelle eller alternative medieaktører og/eller de forurettede, modsat mere neutrale aktører, f.eks. dommerstanden og i de fleste tilfælde universiteterne.

Overordnet finder Justitia, at sammensætningen af udpegningsorganet fremstår relativt balanceret. Tre medlemmer kan anses for at repræsentere mediernes interesser (Danske Medier, Dansk Journalistforbund samt Forbundet for Influenter og Bloggere), tre medlemmer kan anses for at repræsentere hensynet til de modstående interesser, som Medieombudsmanden skal varetage (Forbrugerombudsmanden, Rigsadvokaten samt repræsentanten for Digitalt Ansvar og Medierådet for Børn og Unge), idet de på forskellig måde og i forskellig grad kan anses for at varetage forurettedes interesser. Både Forbrugerombudsmanden og Rigsadvokaten må samtidig anses for at være objektive repræsentanter, der ikke usagligt vil forfølge interesserne for de forurettede. Endelig fremstår de sidste tre medlemmer af udpegningsorganet som repræsentanter for mere uafhængige juridiske grupper, der ikke direkte kan siges at repræsentere en særlig interesse (landsdommer, universitetsjurist og repræsentant for Advokatrådet). For både universitetsjuristen og repræsentanten for Advokatrådet kan det dog spille en rolle, om der udpeges en jurist, der i sin hidtidige karriere primært har fokuseret på f.eks. mediernes ret til ytringsfrihed, eller om de modsat f.eks. har været advokat for forurettede i

sagsanlæg mod medierne. Hvis begge repræsenterer samme interesse, f.eks. begge er store fortalere for beskyttelse af medierne, vil dette kunne skubbe til balancen i udpegningsorganet.

Beskyttelsen mod statsstyring er tydeligt sikret i sammensætningen. Kun Rigsadvokaten og Forbrugerombudsmanden er statsligt udpegede, og begge repræsenterer institutioner, der normalt anses for at agere uafhængigt af politisk indflydelse.

Søren Pind, formand for Medieansvarsudvalget, har i interview med Justitia påpeget, at han finder mediernes inddragelse i udpegningsorganet kritisabel og udtaler:

> *"Jeg kan ikke se, hvorfor medier skal være med til at beslutte, hvem der skal bestride en uafhængig ombudsmandsfunktion. Det næste bliver, at vi i Dommerudnævnelsesrådet skal have kriminelle siddende, fordi de har afsonet og dermed har erfaring fra systemet. Men det bevidner i virkeligheden om, at der er nogle, som får særbehandling. Og det er jeg meget, meget bekymret over."*

Sten Schaumburg-Müller, professor i medieret, vurderede i sit interview med Justitia, at inddragelse af repræsentanter fra branchen er kendt i flere institutioner i Danmark f.eks. boligretterne, hvilket sikrer faglig ekspertise.

Justitia er enig i denne vurdering. Der er gode grunde til at sikre, at udpegningsorganet for Medieombudsmanden repræsenterer både mediernes interesser og de modstående interesser.

Den politiske aftale medførte, at Medieombudsmandens kompetencer i langt overvejende grad blev vendt mod de alternative medieaktører, hvorimod de traditionelle massemedier kun i mindre grad end i Medieansvarsudvalgets oprindelige forslag falder ind under Medieombudsmandens kompetence.

De alternative medieaktører er kun direkte repræsenteret i udpegningsorganet med et enkelt medlem (Forbundet for Influenter og Bloggere, som ikke nødvendigvis repræsenterer alle typer alternative medieaktører). Dog er Forbundet for Influenter og Bloggere også en del af Dansk Journalistforbund, hvorved det må antages, at Dansk Journalistforbunds repræsentant også i et eller andet omfang repræsenterer alternative medieaktører. Det er dog i så fald de samme former for alternative medieaktører, som Forbundet for Influenter og Bloggere også repræsenterer. Som drøftet i afsnit 8.1. er definitionen af alternative medieaktører så bred, at den også vil kunne omfatte f.eks. kommuners aktivitet på sociale medier, oppositionspolitikere og andre samfundsdebattører m.v., som næppe kan siges at føle sig repræsenteret af Forbundet for Influenter og Bloggere.

Justitia finder ikke grundlag for at fremsætte en anbefaling om at sikre bedre repræsentation af alternative medieaktører i udpegningsorganet. Dette hænger imidlertid sammen med spørgsmålet om definitionen af "alternative medieaktører", herunder hvor bredt dette begreb skal forstås (som drøftet i afsnit 8.1). Hvis det endelige lovforslag ender med at have en så bred definition af "alternative medieaktører", at begrebet dækker mange andre grupper end influenter og bloggere, må det overvejes, om der er vigtige grupper underlagt Medieombudsmandens kompetence, som

ikke er repræsenteret i den nuværende udformning af udpegningsorganet. Justitia har derfor, som anført i anbefalingen i indledningen til kapitel 10, valgt at anbefale, at dette spørgsmål inddrages i evalueringen af ordningen.

11.2.3. Udpegningsprocessen for udpegningsorganet

Som det fremgår af gennemgangen af andre udpegningsorganer, er de sammensat på forskellige vis, hvilket afspejler forskellige behov for at sikre de rette kompetencer og/eller forskellige grader af hensyn til at sikre uafhængighed. De har dog alle det tilfælles, at der er regler på lovniveau om deres udpegningsperiode og mulighederne for genudpegning. Sådanne regler er ikke fastsat i udkastet til medieombudsmandsloven. I stedet er det overladt til de enkelte udpegende organisationer at tage stilling til dette spørgsmål, jf. lovbemærkningerne, der bl.a. anfører: "*For så vidt angår de medlemmer af udpegningsorganet, som skal udpeges af de nævnte institutioner og organisationer, vil det være op til institutionen eller organisationen, hvordan udpegningen skal foregå og hvem, der skal udpeges. Institutionerne og organisationerne vil også frit kunne udskifte den udpegede*".

Dette må efter Justitias vurdering anses for betænkeligt. Det risikerer i praksis at betyde, at de enkelte organisationers bestyrelser er direkte involveret i udpegningsorganets beslutninger, idet de i princippet kan udskifte det medlem, som de har udpeget, hvis de ikke længere er enig i dennes linje. Dermed vil f.eks. Dansk Journalistforbunds bestyrelse kunne ende med at være langt mere direkte involveret i udpegningsorganets beslutninger om udpegning og afskedigelse af Medieombudsmanden, idet de uden varsel kan udskifte deres repræsentant med en anden. Det skaber en helt anden situation end i udpegningsorganer, hvor en organisation har udpeget en person for en given periode, hvorefter denne person personligt er ansvarlig for at beslutte sin egen linje i organet.

Eftersom flertallet af udpegningsorganets medlemmer er udpeget af organisationer (Danske Medier, Dansk Journalistforbund, Forbundet for Influenter og Bloggere, Advokatrådet, Danske Universiteter samt en repræsentant udpeget i fællesskab af Digitalt Ansvar og Medierådet for Børn og Unge) vil det kunne påvirke udpegningsorganets arbejde betydeligt, hvis alle disse organisationer i praksis involverer sig i beslutningerne, i stedet for blot at have udpeget et medlem for en periode, hvorefter organisationen ikke skal udpege et nyt medlem, før perioden er udløbet eller medlemmet af andre årsager fratræder.

I praksis risikerer dette at kunne påvirke Medieombudsmandens uafhængighed, hvis denne i princippet skal holde en række interessenter tilfredse for at undgå, at et flertal i udpegningsorganet kan true med at træffe beslutning om afskedigelse af Medieombudsmanden med henvisning til, at denne pga. mislighed er uegnet til at forblive i stillingen. Det er formentligt temmelig usandsynligt, at et flertal vil nå frem til en sådan beslutning. Det er imidlertid mindre usandsynligt, at f.eks. medlemmer af Dansk Journalistforbund kan lægge pres på forbundets ledelse for at få dem til at søge at påvirke udpegningsorganet i en sådan retning, hvis Medieombudsmanden træffer beslutninger, som disse medlemmer er uenige i. Et sådant pres vil ikke kunne finde sted i samme omfang, hvis der i stedet sad en personligt udpeget repræsentant i udpegningsorganet.

Omvendt kan den foreslåede model også risikere at skabe en situation, hvor et enkelt medlem af en organisation bliver siddende i udpegningsorganet i årevis, fordi medlemmet nu en gang er udpeget, og organisationen ikke har nogen direkte anledning til at erstatte medlemmet med en anden.

Dermed får lovudkastet ikke taget stilling til, i hvor høj grad der er behov for kontinuitet eller fornyelse i udpegningsorganet.

Som det fremgår i den ovenstående gennemgang af andre udpegningsorganer, er der herudover også betydelige modsatrettede hensyn at overveje i forhold til udpegning og genudpegning. I nogle af de nævnte lovgrundlag er der fokuseret på at sikre gode muligheder for kontinuitet, men også mulighed for jævnlig genvurdering af sammensætningen (DR's bestyrelse), mens der i andre er lagt vægt på at undgå en fastlåst praksis samt at undgå, at enkeltpersoner kommer til at have markant betydning for praksis (Dommerudnævnelsesrådet).

Vurderingen af, hvilke hensyn, der er vigtigst i udpegningsorganet for Medieombudsmanden, bør ske ved den politiske behandling i forbindelse med lovens vedtagelse.

Justitia anbefaler på denne baggrund, at der fastsættes regler om udpegningsperioder og genudpegning af udpegningsorganet direkte i medieombudsmandsloven.

11.2.4. Kravene til den udpegede Medieombudsmand

For Folketingets Ombudsmand fremgår det direkte af lovgrundlaget, at "Ombudsmanden er i udøvelsen af sit hverv uafhængig af Folketinget", jf. ombudsmandslovens § 10. Der er ikke en enslydende bestemmelse i medieombudsmandsloven, men lovudkastets § 1, 1. pkt., lyder "Der oprettes en uafhængig offentlig Medieombudsmand". Det er således klart slået fast i lovudkastet, at Medieombudsmanden er uafhængig.

Det fremgår af lovudkastets § 4, at Medieombudsmanden skal have bestået juridisk kandidateksamen og skal besidde de faglige og personlige kvalifikationer, som er nødvendige for at varetage hvervet som Medieombudsmand.

Til sammenligning skal Forbrugerombudsmanden opfylde de almindelige betingelser for at blive dommer, jf. markedsføringslovens § 25, stk. 4. Disse betingelser er bl.a., at man skal have bestået dansk juridisk bachelor- og kandidateksamen, jf. retsplejelovens § 42, stk. 3. Herudover lægges der ved ansættelse af dommere også vægt på deres juridiske og personlige kvalifikationer, jf. retsplejelovens § 43.

For Folketingets Ombudsmand fremgår blot af ombudsmandslovens § 2, stk. 2, at denne skal have bestået juridisk kandidateksamen.

Lovudkastets krav til Medieombudsmanden adskiller sig således ikke væsentligt fra tilsvarende roller i dansk ret.

Justita ønsker at fremhæve, at Medieombudsmanden kommer til at agere i en rolle, hvor der er vigtige modsatrettede hensyn, som skal varetages. Medieombudsmanden kommer til på borgernes

vegne at føre tilsyn med medierne og i praksis også med samfundsdebatten generelt. Her er der vægtige hensyn på begge sider, dels hensynet til beskyttelse af borgere mod brud på god presseskik, god offentliggørelsesskik og injurielovgivningen, dels hensynet til en fri samfundsdebat og mediefrihed. Tilsyn med medierne er om muligt et endnu mere ømtåleligt område end Folketingets Ombudsmands tilsyn med offentlige myndigheder og Forbrugerombudsmandens tilsyn med erhvervsvirksomheder, idet medierne selv varetager en rolle med at føre en slags tilsyn med magthaverne. Det vil derfor være meget bekymrende, hvis der udpeges en medieombudsmand, der enten er partisk eller udadtil fremstår partisk.

I interview med Justitia angav Sten Schaumburg-Müller, professor i medieret, at den politiske aftales indhold om finansiering, udnævnelse og afskedigelse ikke for ham rejser de store alarmklokker, men at to yderligere faktorer er relevante for at sikre en uafhængighed:

- Kultur – en institutionel kultur, der understøtter uafhængighed.
- Personlig integritet – udpegning af personer med høj faglig og etisk standard.

Justitia anbefaler på denne baggrund, at det sikres, at den person, der udpeges som Medieombudsmand, ikke kun er formelt uafhængig, men også i praksis fremstår uafhængig af alle relevante aktører, herunder aktører omfattet af Medieombudsmandens kompetencer, udpegningsorganet samt regeringen og andre politiske aktører.

Der kan i den forbindelse bl.a. lægges vægt på, hvilken baggrund den potentielle medieombudsmand kommer fra, samt hvilken branche vedkommende må forventes at vende tilbage til efter perioden som Medieombudsmand er ophørt. Dette drøftes yderligere i det følgende afsnit.

11.2.5. Udpegningsperiode og genudpegning af Medieombudsmanden

Ifølge lovudkastet ansættes Medieombudsmanden for op til 6 år, uden mulighed for genudpegning, jf. § 5.

Til sammenligning udpeges Forbrugerombudsmanden ligeledes for 6 år, men denne kan forlænges med yderligere 3 år, og herefter kan samme person igen ansættes for en ny seksårig periode efter samme regler, hvis stillingen har været slået op, jf. markedsføringslovens § 25, stk. 4.

Folketingets Ombudsmand vælges/genvælges efter hvert folketingsvalg og kan således genudpeges, men den samlede embedsperiode kan ikke overstige 10 år, jf. ombudsmandslovens § 1, stk. 2.

Det er således særegent, at Medieombudsmanden ikke kan genudpeges. Det fremgår af forarbejderne til markedsføringsloven, at muligheden for genudpegning bl.a. skal sikre, at der skabes den fornødne kontinuitet, så Forbrugerombudsmanden har den tilstrækkelige tid til at påvirke og følge op på initiativer inden for de forskellige brancheområder, samt at Forbrugerombudsmanden får

mulighed for at følge op på og udnytte de erfaringer og den viden, som Forbrugerombudsmanden har fået gennem sit virke. Samme hensyn er ikke indtænkt i medieombudsmandsloven.[250]

Mod muligheden for forlængelse af ansættelse og/eller genudpegning står hensynet til at styrke Medieombudsmandens uafhængighed, da denne således ikke vil have grund til bevidst eller ubevidst at tage hensyn til udpegningsorganets holdninger for at opnå genudpegning. Omvendt kan det anføres, at Medieombudsmandes relativt korte ansættelse potentielt kan medføre, at denne vil vælge at varetage interesser, som en fremtidig arbejdsgiver vil ønske varetaget. Det er således også af denne grund væsentligt at sikre sig, som allerede anført i Justitias anbefaling i det foregående afsnit 11.2.4, at den udpegede Medieombudsmand ikke bare i praksis er, men også fremstår som uafhængig af alle relevante aktører.

11.3. Afskedigelse

Det fremgår af lovudkastet, at Medieombudsmanden kun kan afskediges af helbredsmæssige årsager, eller hvis vedkommende på grund af strafbart forhold, tjenesteforseelse eller mislighed er uegnet til at forblive i stillingen. Afskedigelsen besluttes af udpegningsorganet, jf. § 6. Det fremgår af lovbemærkningerne, at dette vil skulle vurderes i overensstemmelse med den almindelige disciplinære regel i tjenestemandslovens § 28, stk. 1, 2. pkt.

Bestemmelsen svarer til mulighederne for at afskedige Forbrugerombudsmanden, jf. markedsføringsloven § 25, stk. 4. Modsat kan Folketingets Ombudsmand afskediges af Folketinget, hvis denne ikke længere nyder Folketingets tillid, jf. ombudsmandsloven § 3.

Justitia finder det positivt, at der er fastsat snævre og klare begrænsninger i muligheden for at afskedige Medieombudsmanden.

[250] Lovforslag nr. 131 af 25. februar 2010 til lov om ændring af lov om markedsføring (Faktureringspligt for regningsarbejde og ændring af forbrugerombudsmandens ansættelsesvilkår)

JUSTITIA
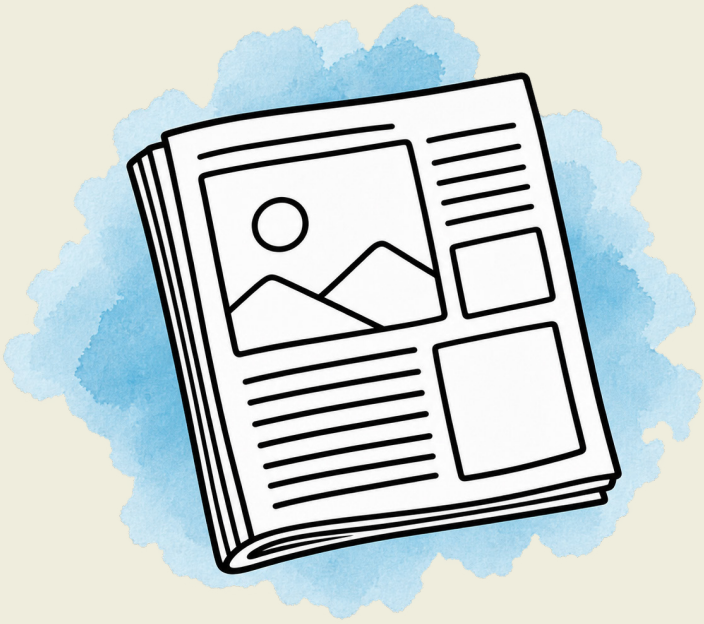
DANMARKS UAFHÆNGIGE
JURIDISKE TÆNKETANK